

დიკლოვამი

დიპლომატიური კლუბის სასწავლო პროექტი / სპეც გამოშვება | 23 დეკემბერი 2014

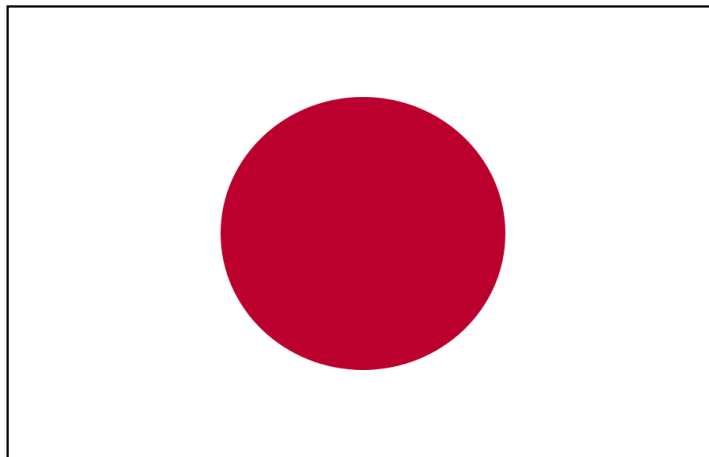
იაპონია

日本

გილოცავთ იაპონიის ეროვნულ
დღესასწაულს (იმპერატორის
დაბადების დღეს)

祝日おめでとうございます。
(天皇誕生日おめでとうございます。)

იაპონიის სახელმწიფო

ზოგადი ინფორმაცია

იაპონია-ოფიციალურად იაპონიის სახელმწიფო კუნძულოვანი სახელმწიფოა აღმოსავლეთ აზიაში. იგი მდებარეობს წყნარ ოკეანეში, იაპონიის ზღვის აღმოსავლეთით. ესაზღვრება ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას, ჩრდილოეთ და სამხრეთ კორეასა და რუსეთის ფედერაციას. იაპონიის ორიგინალური სახელწოდების ზუსტი ქართული თარგმანია „მზის სამშობლო“.

იაპონია 6,852 კუნძულისგან შემდგარი არქიპელაგია. მისი ოთხი უდიდესი კუნძულია ჰონსიუ, ჰოკაიდო, კიუსიუ და სიკოკუ, რომლებიც ერთობლივად ქვეყნის ტერიტორიის 97%-ს შეადგენენ. კუნძულთა უმრავლესობას გააჩნია მთიანი რელიეფი მრავალი ვულკანით. მაგალითისთვის, იაპონიის უდიდესი მწვერვალი- მთა ფუძი ვულკანია. იაპონიის ფართობია 377,873 კმ2. მოსახლეობის მიხედვით მას მსოფლიოში მეხუთე ადგილი უკავია. აქ 128 მილიონი ადამიანი ცხოვრობს. სიმჭიდროვე 337 ადამიანია კმ2. დიდი ტოკიო, რომლის შემადგენლობაში შედის ასევე ქვეყნის დე ფაქტო დედაქალაქი ტოკიო და მის ირგვლივ მდებარე რამდენიმე პრეფექტურა, სადაც 30 მილიონზე მეტი ადამიანი

ცხოვრობს, დედამიწის უდიდესი ქალაქია. არქეოლოგიური გამოკვლევების საფუძველზე დადგენილია, რომ ადამიანი იაპონიის კუნძულებზე ჯერ კიდევ ზემო პალეოლითის პერიოდში სახლობდა. იაპონია პირველად მოხსენიებულია ჩ. წ. I საუკუნით დათარიღებულ ჩინურ ტექსტში. იაპონიის ისტორია ხასიათდება თვითიზოლაციის ხანგრძლივი პერიოდით, რომელმაც შეცვალა უცხო ქვეყნების მიერ იაპონიაზე ძლიერი გავლენის პერიოდი. იაპონიის კონსტიტუციამ, რომელიც მიღებული იქნა 1947 წელს, გამოაცხადა, რომ ის იქნებოდა უნიტარული კონსტიტუციური მონარქია იმპერატორითა და არჩევითი პარლამენტით. იაპონიის კონსტიტუციის თანახმად იმპერატორი არის "ქვეყნისა და ერის ერთიანობის სიმბოლო".

იაპონიის ამჟამინდელი იმპერატორი არის აკიჰიტო. ძალაუფლებას სახელმწიფოში ფლობს პრემიერ-მინისტრი და პარლამენტი.

მსოფლიოს ერთ-ერთ წამყვან ეკონომიკურ ძალას, იაპონიას მსოფლიოში სიდიდით მესამე ეკონომიკა აქვს მთლიანი შიდა პროდუქტის მიხედვით და მესამე — მყიდველობითი უნარის პარიტეტის მიხედვით. გარდა ამისა, იაპონია არის ერთადერთი აზიური ქვეყანა დიდ რვიანში და გაეროს უშიშროების საბჭოს არამუდმივი წევრი. მიუხედავად იმისა, რომ იაპონიამ ოფიციალურად უარყო ომის წარმოების შესაძლებლობა მას გააჩნია ძლიერი და თანამედროვე ჯარი, რომელიც გამოიყენება თავდაცვისა და სამშვიდობო ოპერაციებისათვის. ამომავალი მზის ქვეყანა არის განვითარებული სახელმწიფო

ცხოვრების მაღალი სტანდარტით. იაპონელების სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა მსოფლიოში ყველაზე გრძელია.

სახელმწიფო ენა

იაპონური

ძირითადი საიმპორტო

საქონელი

მანქანები, ნედლი ნავთობი, კვების პროდუქტები, ქიმიკატები, რკინის მადანი, ტექსტილი, ნედლეული

ძირითადი საექსპორტო

საქონელი

სატრანსპორტო მოწყობილობები, მოტოციკლები, ელექტროსაქონელი, ქიმიკატები

ეროვნული ვალუტა

იენა

მთლიანი შიდა პროდუქტი

4 600 000 მილიონი ამერიკული დოლარი

სტატუსი

კონსტიტუციური მონარქია

ბუნება

იაპონია შედგება 3000-მდე პატარა და 4 ძირითადი კუნძულისგან. ჩრდილოეთით მდებარეობს ჰოკაიდო (78 508 კვ.კმ), რომელიც საკმაოდ მთიანია, ჰონსიუ(230 448კვ.კმ), ასევე მთიანი კუნძულია და იაპონიის უმაღლეს წერტილს – ფუძიამას მთას (3 776მ) მოიცავს. კუნძულები სიკოკუ (18 757 კვ.კმ) და კიუსიუ(42 079 კვ.კმ), ასევე მთაგორიანია.

ოთხივე კუნძულზე მდებარეობს ბევრი აქტიური ვულკანი და თბილი წყლის წყაროები, აქ ძალიან ხშირია მიწისძვრა. იმის გამო, რომ კუნძულების ტერიტორიის 85% მაღალმთიანია, აქ ძალიან ცოტაა დაბლობი ტერიტორია. ყველაზე მეტად აღსანიშნავია კანტოს დაბლობი.

კლიმატი

იაპონიაში მუსონური კლიმატია. ზაფხულში ქარები აღმოსავლეთიდან უბერავს, ხოლო ზამთარში – დასავლეთიდან. იაპონიის ზღვა კუნძულებს აზიისგან გამოყოფს და დიდ გავლენას ახდენს კლიმატის ჩამოყალიბებაზე. ჩინეთისა და კორეისგან განსხვავებით, იაპონიის კლიმატური პირობები არ მოიცავს ძალიან ცხელ ზაფხულს და ძალიან ცივ ზამთარს. აღმოსავლეთის ნაწილებში ზაფხულის განვმალობაში ხშირია წვიმა, ხოლო ჩრდილო-დასავლეთ რეგიონებში წვიმა, ძირითადად, ზამთარში მოდის. ჩრდილოეთის ქალაქ ჰაკოდატეში იანვრის საშუალო ტემპერატურა -3°C-ია, ხოლო ივლისის – 19°, წლიური ნალექი კი 118 სმ-ს აღწევს. ტოკიოში ზამთარში 3°C-ის ხოლო, ზაფხულში, საშუალოდ, 25°C წლიური ნალექის რაოდენობაა 166სმ. კუნძულ კიუსიუზე განლაგებულ ნაგასაკაში ზამთარში 5°C-ია, ხოლო ზაფხულში 26°C, ნალექი კი 190სმ-ს უდრის.

მეტყველება

იაპონიის ტერიტორიის 64% ტყითაა დაფარული. ხეები ნედლეულით უზრუნველყოფენ სამშენებლო ქალაქებისა და საწვავის ინდუსტრიებს. ტყეები აქ შერეულია და მოიცავს როგორც წიწვოვან, ასევე, ფოთლოვან ხეებს. აქ ხარობს სუჯი(იაპონური კედარი), პინოკი (იაპონური კვიპაროსი) და აკამატსუ (წითელი ფიჭვი). ინდუსტრიისთვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება, ასევე, ომპორტირებულ ხის მასალასაც. იაპონია მსოფლიოში ქალაქის

მესამე, ხოლო მეჩქნის მასის უდიდესი მწარმოებელია. სოფლის მეურნეობა ქვეყნის მიწების 12% სახნავ-სათესად გამოიყენება, ხოლო 2% – საძოვრად. იაპონიის უდიდესი ნაწილი ძალიან მაღალია მიწათმოქმედებისთვის, თუმცა ბევრ ფერდობზე გაკეთებულია ტერასები. ბრინჯი ძირითადი პროდუქტია, იაპონია წელიწადში, დაახლოებით, 11 მილიონ ტონა ბრინჯს აწარმოებს. აქ მოჰყავთ, ასევე, შაქრის ლერწამი, ხილი, ტკბილი კარტოფილი და სოიოს მარცვალი. დიდი მნიშვნელობა ენიჭება შინაურ ფრინველს, ღორებსა და მსხვილფეხა რქოსან პირუტყვს. ფერმები პატარაა, თუმცა სრულიად მექანიზირებული.

ტრანსპორტი

23 577კმ რკინიგზისგან – 16 519კმ ელექტროფიკირებულია, მათ შორის არის ოსაკასა და ტოკიოს მთავარი დამაკავშირებელი ხაზი – ტოკაიდო. მთავარი ქალაქები ერთმანეთს მოდერნიზებული ექსპრესგზებით უკავშირდება. წყლის ტრანსპორტს იაპონიისთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. კუნძულ ჰონსიუს მთავარი საპორტო ქალაქებია: ტოკიო, იოკოჰამა, ოსაკა, კობე და ნაგოია. ჰაკოდატე ჰოკაიდოს პორტია, ხოლო კუნძულ კიუსიუზე მნიშვნელოვანია პორტი კიტაკიუსიუ. მეტეზებობა იაპონია მსოფლიოში უდიდესი სამეტეზეო ქვეყანაა. წელიწადში აქ, დაახლოებით, 4-7 მილიონ ტონა თევზს იჭერენ. თევზი იაპონური სამზარეულოს

ერთ-ერთი მთავარი პროდუქტია. აქ იჭერენ კრევეტს, ასევე, მოიპოვებენ მარგალიტებს, რაც ქვეყნის შემოსავლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წყაროა. ღრმა წყლებში იჭერენ სკუმბრიასა და თინუსს. საერთაშორისო ოპოზიციის მიუხედავად, იაპონური გემები კვლავ განაგრძობენ ვეშაპზე ნადირობას.

ინდუსტრია იაპონია მსოფლიოს უმთავრესი ინდუსტრიული სახელმწიფოა. იგი ერთ-ერთი წამყვანი ფოლადის წარმოებაში, ხოლო გემთმშენებლობის ინდუსტრიით მსოფლიოში მეორე ადგილზეა. ფოლადის წარმოება, ძირითადად, კიტაკუსიუში მიმდინარეობს, ხოლო გემთმშენებლობა – ოსაკაში. იაპონია ყველა სხვა ქვეყანაზე მეტ მანქანასა და ტელევიზორს აწარმოებს. მნიშვნელოვანი ინდუსტრიებია, ასევე, ყველანაირი ხარისხის ტექსტილისა და უმაღლესი ხარისხის კომპიუტერული ტექნიკის წარმოება. მთავარი ინდუსტრიები დაკავშირებულია საპორტო ქალაქებთან, საიდანაც შემოდის ნედლეული და გადის საექსპორტო საქონელი.

ენერგეტიკა იაპონია იმპორტირებულ ნავთობზე არის დამოკიდებული. იგი, ძირითადად, შუა აღმოსავლეთიდან შემოდის. ელექტროენერგიის 60% გამომუშავდება თერმულ ენერგოსადგურებში, 29.8% – ატომურ სადგურებში, ხოლო 8.4% –

ჰიდროელექტროსადგურებში. იაპონიაში, ასევე, მცირე რაოდენობით გეოთერმულ ენერგიასაც მოიხმარენ. ქალაქები სიდიდით მეორე ქალაქს წარმოადგენს იოკოჰამა (მოსახ. 3 517 961) ოსაკა (მოსახ. 2 588 286) მთავარი პორტი და ინდუსტრიული ცენტრია. მნიშვნელოვანი ინდუსტრიული ქალაქი კობე (მოსახ. 1 500 400) და ყოფილი დედაქალაქი კიოტო (1 470 597) ერთმანეთთან ახლოს მდებარეობს. მიწისძვრის შემდეგ სრულად იქნა განახლებული.

საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის რექტორი, პროფესორი სერგო ვარდოსანიძე

საქართველოში იაპონიის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩს, მის აღმადგენლებს, ბატონ ტომიო კაიდანს

თქვენო აღმადგენლებს,

მაქვს პატივი გამოვხატო ჩემი ღრმა პატივისცემა საქართველოში იაპონიის საელჩოსა და პირადად თქვენს მიმართ და მოგილოცოთ იაპონიის ეროვნული დღესასწაული-იმპერატორის დაბადების დღე.

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და იაპონელი ერის ერთიანობის სიმბოლოს, მის საიმპერატორო აღმადგენლებას

აკიჰიტოს- მივულოცო დაბადების დღე, ვუსურვო ჯანმრთელობა და ბედნიერება. ასევე იაპონელ ხალხს მინდა ვუსურვო დიდი წარმატებები და კეთილდღეობა, თქვენს უძველეს და უმშვენიერეს ქვეყანას კი აყვავება და განვითარება. ვსარგებლობ შემთხვევით, რათა კიდევ ერთხელ გამოვხატო თქვენს მიმართ ჩემი ღრმა პატივისცემა.

პატივისცემით, საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის რექტორი, პროფესორი სერგო ვარდოსანიძე

მისი საიმპერატორო აღმათებულება აკიჰიტო-იაპონიის 125-ე იმპერატორი

იაპონიის იმპერატორი — იაპონელი ერის ერთიანობის სიმბოლო. იმპერატორს აქვს მხოლოდ წარმომადგენლობითი ფუნქცია. რეალურად ძალაუფლებას ფლობს იაპონიის პრემიერ-მინისტრი, იმპერატორის ტიტული გადაეცემა მამაკაცის ხაზით. ამჟამინდელი იმპერატორია აკიჰიტო, 1989 წლის 7 იანვრიდან. აკიჰიტო (იაპონ. — დ. 23 დეკემბერი, 1933) — იაპონიის ამჟამინდელი იმპერატორი, (ტენო (იაპონ. ?)) მეგკვიდრეობის ტრადიციული ათვლით 125-ე იმპერატორად. ტახტზე ავიდა 1989 წელს და ამჟამად მსოფლიოს ერთადერთი მმართველი მონარქია იმპერატორის ტიტულით. იაპონიაში მსოფლიოში უძველესი მონარქიული მმართველობაა. იაპონიის ამჟამინდელი იმპერატორია აკიჰიტო. აკიჰიტო იაპონიის 125-ე იმპერატორია, დაიბადა 1933 წლის 23 დეკემბერს, საიმპერატორო სასახლეში, ტოკიოში. მისი სახელწოდებაა ცუგო-ნო-მია (პრინცი ცუგო). პრინცი ცუგო ფორმალურად აღიარებული იქნა როგორც გვირგვინოსანი პრინცი 1951

წლის 10 ნოემბერს. იმპერატორი შოვას გარდაცვალების შემდეგ, 1989 წლის 7 იანვარს ოფიციალურად დაიკავა საიმპერატორო ტახტი. ცერემონიული ჩატარდა ტოკიოში 1990 წლის 12 ნოემბერს. იმპერატორის ცოლი არის მიჩიკო. მიჩიკო შოდას ოჯახიდანაა, ის დაიბადა 1934 წლის 20 ოქტომბერს ტოკიოში. იგი დაინიშნა გვირგვინოსან პრინცზე 1958 წელს, გვირგვინოსანი პრინცესა გახდა ქორწინების დღეს, 1959 წლის 10 აპრილს. პრინცი და პრინცესა პირველები იყვნენ, ვინც დაარღვიეს საუკუნეების მანძილზე არსებული საიმპერატორო ტრადიცია და მათ თავად აღზარდეს თავიანთი შვილები, იმის ნაცვლად რომ მიეზარებინათ მათი აღზრდა საიმპერატორო მსახურთათვის. მიჩიკოს და აკიჰიტოს ჰყავთ სამი შვილი: გვირგვინოსანი პრინცი ჰირო, პრინცი აკიშინო და პრინცესა ნორი.

პრინცი ნარუჰიტო და პრინცესა მასაკო
პრინცი ნარუჰიტო უფროსი ვაჟია. დაიბადა 1960 წლის 23 თებერვალს. მისი ტიტულია პრინცი ჰირო. მან მიიღო გვირგვინოსანი პრინცის ტიტული 1989 წლის თებერვალში, საიმპერატორო სასახლეში,

ტოკიოში. პრინცმა შეირთო პრინცესა ოვადა მასაკო 1993 წლის 9 ივნისს. პრინცესა მასაკო, დაიბადა 1963 წლის 9 დეკემბერს, ის ელჩი ოვადა ჰიშაშის და ოვადა იომიკოს ქალიშვილია.

სინძიო აბეს პარტიამ
მოიგო ვადამდელი
საპარლამენტო არჩევნები
იაპონიაში.

14 დეკემბერს იაპონელებმა მხარი დაუჭირეს პრემიერ-მინისტრ სინძიო აბეს ეკონომიკურ პოლიტიკურ კურსს რომლის ლიბერალურ-დემოკრატიულმა პარტიამ პრემიერ მინისტრის მეთაურობით, მოიპოვა ლირსეული და დამატებული გამარჯვება საპარლამენტო არჩევნებში 4 წლის ვადით.

100 მილიონზე მეტმა ამომრჩეველმა მიიღო მონაწილეობა ვადამდელ არჩევნებში. მასში მონაწილეთა რაოდენობამ შეადგინა 52,7%. არჩევნებში გამარჯვება კიდევ ერთხელ ამტკიცებს ლდპ-ს ეკონომიკური პოლიტიკის მნიშვნელობას, მაგრამ სინძიო აბესგან მოითხოვს დაიწყოს „აბენომიკის“ მესამე ეტაპი: სტრუქტურული რეფორმები. ეს პოლიტიკა უნდა დაეხმაროს იაპონიას დაძლიოს ქვეყანაში არსებული ეკონომიკური და ფინანსური პრობლემები, იაპონიის პრემიერ მინისტრმა სინძიო აბემ არჩევნებში გამარჯვებისთანავე განაცხადა, რომ ხელს შეუწყობს ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის გატარებას, სახელწოდებით „აბენომიკა“. ტოკიოში გამართულ პრეს-კონფერენციაზე პრემიერ მინისტრმა ასევე განაცხადა „ჩვენ უნდა გავატაროთ სერიოზული

რეფორმები ისეთ სექტორებში როგორიცაა სოფლის მეურნეობა, ჯანმრთელობა, ენერგეტიკა და სხვა. ჩვენი პრიორიტეტი არის ეკონომიკა და მე ყველაფერს გავაკეთებ იმისათვის, რომ ეკონომიკური აღმავლობა და გავლენა გავრცელდეს იაპონიის ყველა კუთხეში“.

კაბუკის თეატრალური
ცეკვა "Wa-League" -ის
შესრულებით თბილისში

2014 წლის 3 დეკემბერს კოტე მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში გაიმართა კაბუკის თეატრალური ცეკვა "Wa-League" -ის შესრულებით

კაბუკი ტრადიციული იაპონური თეატრია, რომლის ისტორიაც 400 წელს ითვლის. 2008 წელს კაბუკი შეტანილ იქნა იუნესკოს კაცობრიობის არამატერიალური მემკვიდრეობის ნუსხაში.

ჯგუფი "Wa-League" თბილისსა და ქუთაისში შეასრულებს კაბუკის თეატრალური ცეკვის ყველაზე ცნობილ ეპიზოდებს - "დო-ჯიოჯის" და "ატაკა ნო მაცუკაძეს".

კაბუკის თეატრალური ცეკვის გარდა, შესრულებული იქნა კომპოზიციები ვადაიკოზე (ტრადიციული იაპონური დასარტყამი ინსტრუმენტი) და შიამისენზე (სამ-სიმინი დასაკრავი ინსტრუმენტი).

განათლების სისტემა

ცნობილია, რომ იაპონელები მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე განათლებული ხალხია: საერთაშორისო კვლევების მიხედვით, იაპონიის მოსახლეობა 100-პროცენტით

ნიგნიერების ზღვარს აღწევს. ნიშანდობლივია, რომ, მიუხედავად მაღალი საგანმანათლებლო მაჩვენებლებისა, იაპონია განათლების სისტემაზე მთლიანი შიდა პროდუქტის მხოლოდ 3.3%-ს ხარჯავს. იაპონიის სასკოლო განათლებას ერთ-ერთ ურთულეს და მრავალმხრივად დატვირთულ სისტემად მიიჩნევენ. მის სათავეს კონფუციანიზმი წარმოადგენს. კონფუცი, რომელსაც ჩინეთის პირველი საგანმანათლებლო სისტემის შექმნას უმაღლიან, განათლებას სახელმწიფოებრიობის განუყოფელ ელემენტად მიიჩნევდა. იაპონიის საგანმანათლებლო რეფორმა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ჩატარდა. ამერიკულ მოდელზე დაყრდნობით დამკვიდრდა 6-3-3-4 სისტემა: 6 წელი - დაწყებითი, 3 - საბაზო, 3 - საშუალო და 4 - საუნივერსიტეტო სწავლებისთვის. სავალდებულო სასკოლო სწავლების პერიოდი მოიცავს 9 წელს, ხოლო საშუალო საფეხურის 3 სასწავლო წელიწადი არასავალდებულოა. იაპონიის საგანმანათლებლო სისტემა მკაცრი იერარქიის მქონე სტრუქტურაა. განათლების სამინისტრო აკონტროლებს როგორც სასწავლო გეგმას, სახელმძღვანელოების შემუშავებისა და გრიფირების სისტემას, მეთოდური გზამკვლელებისა და ტესტების შემუშავებას, ისე სასწავლო პროცესის მსვლელობასაც. სამინისტროს კონტროლს ექვემდებარება კერძო თუ საჯარო სასკოლო სექტორის ფინანსური საქმიანობაც. სასწავლო წელი იაპონიაში სამსემესტრიანია. მრავალი ქვეყნისგან განსხვავებით, ის გაზაფხულზე, აპრილში იწყება. სასწავლო წლის დამაგვირგვინებელი არდადეგები მხოლოდ ექვსი კვირა გრძელდება, ზამთრისა და ზაფხულის არდადეგები - ორ-ორი კვირა, ხოლო

სასწავლო პროცესი მცირე რაოდენობის უქმე დღეებითა და დღესასწაულებით შემოიფარგლება.

აღსანიშნავია, რომ იაპონიაში არა მარტო სასწავლო, არამედ ფისკალური წელიწადიც აპრილში იწყება და მარტში მთავრდება, რაც ეკონომიკური ასპექტებისა და ფაქტორების წყებაზეა დამოკიდებული. არდადეგების მონაკვეთი ემთხვევა საკურას (ალუბლის ნაირსახეობა) ყვავილობას, რომელიც იაპონიის ნაციონალური სიმბოლოა და ნათელ მომავალს განასახიერებს.

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ქვეყანაში მოსახლეობის სწრაფი ზრდის შედეგად კლასებში მოსწავლეთა რაოდენობამ ორმოცდაათს მიაღწია. ამჟამად კი ის ფიქსირებულ ორმოცს შეადგენს.

გარდა დაწყებითი სკოლის დაბალი კლასებისა, სასწავლო დღის საშუალო ხანგრძლივობა იაპონიის სკოლებში 6 საათს უდრის, რაც მთელ მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე ხანგრძლივი მაჩვენებელია.

გარდა გრძელი სასწავლო დღისა, იაპონელ მოსწავლეებს შინ მრავალმხრივ დატვირთული საშინაო დავალებების შესრულება უწევთ, ხშირად - არდადეგებზეც კი.

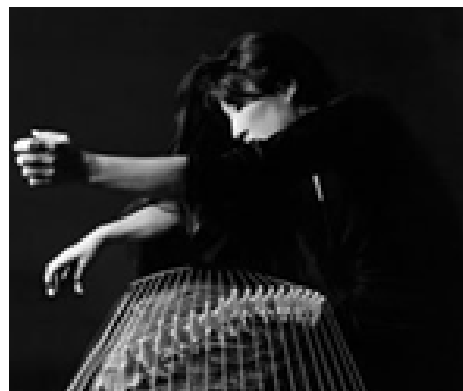
დაწყებითი და საბაზო საფეხურების დამთავრებისას მოსწავლეები არავითარ გამოცდას არ აბარებენ, რადგან იაპონური განათლების პრინციპები ეწინააღმდეგება შედეგების გამოცდებსა და ტესტირებაზე ორიენტირებულ შემოწმებას.

საინტერესოა ისიც, რომ მოსწავლეები, გარდა ძირითადი სასკოლო საგნებისა, დაწყებითი საფეხურის I-დან VI კლასის ჩათვლით ეუფლებიან ეთიკას, რომელიც მათ ადამიანებთან ურთიერთობისა და ქცევის ნორმებს ასწავლის. რაც შეეხება სკოლაში კვებას, აღსანიშნავია, რომ სასკოლო სადილის მენიუ იაპონიის სკოლებში ყველა მოსწავლისთვის ერთნაირია და მას საკლასო ოთახში მიირთმევენ.

სადილის შემდეგ იაპონელ მოსწავლეებს ნახევარი საათი ეძლევათ დასასვენებლად, რათა მათი საქმლის მომწელების სისტემა არ დაზიანდეს. გარდა ამისა, ევალებათ კბილების გამოხეხვაც პირის ღრუს სიჯანსაღის შესანარჩუნებლად. ყოველი იაპონელი მოსწავლე სასწავლო დღის 15 წუთს სკოლის შენობის, მათ შორის - სველი წერტილების, სავალეებო დალაგებას უთმობს. ეს საქმიანობა, აღმზრდელთა თქმით, მოსწავლეებს სისუფთავისა და ჰიგიენური გარემოს სიყვარულს უღვივებს.

საინტერესოა ისიც, რომ რიგით დამლაგებელს, რომლის პროფესიასაც იაპონიაში "ჯანმრთელობის ინჟინერი" ეწოდება, ვაკანტური პოზიციის დასაკავებლად ზეპირი და წერიტი ტესტის ჩაბარება უწევს. მიუხედავად იმისა, რომ იაპონელები მსოფლიოს ერთ-ერთი უმდიდრესი ერია, ისინი არ ცნობენ მომსახურე პერსონალს - დამლაგებლებს, ძიძებს და სხვა. დიასახლისები თვითონვე ართმევენ თავს საოჯახო საქმეს და ბავშვების აღზრდას. ყველაზე მნიშვნელოვან ფაქტორად მოსწავლეთა გუნდური უნარ-ჩვევების, ჯგუფური დისციპლინისა და კოოპერაციული ქცევითი უნარების განვითარება მიიჩნევა, რაც იაპონური განათლების სისტემის თავისებურებას წარმოადგენს და იმავდროულად წარმატებასაც განაპირობებს.

იაპონური მუსიკა

იაპონური მუსიკა ზოგადად აერთიანებს ყველა ტიპისა და ყველა დროის მუსიკას, დაწყებული პრეისტორიული პერიოდიდან დამთავრებული ჩვენი დროით. იაპონურ ცივილიზაციაში უძველესი დროიდან არსებობდა ადგილობრივი მუსიკალური საკრავები, რომლებიც მხოლოდ იაპონიაში არსებობდნენ და ეხლაც არსებობენ. თუმცა ფაქტია რომ იაპონურ მუსიკაზე დიდი გავლენა მოახდინა ჩინურმა კულტურამ. მიუხედავად ჩინური მუსიკის დიდი გავლენისა, იაპონიამ შეძლო შეექმნა მისი საკუთარი სტილი და საკუთარი მუსიკალური საკრავები და საბოლოოდ დაეღწია თავი ჩინური ზეგავლენისაგან. მუსიკა იაპონიაში ყოველთვის დაკავშირებული იყო სპექტაკლებთან (თეატრი), დღესასწაულებთან და სამუშაო სიმღერებთან. დასაწყისში მას პრაქტიკული სახე ქონდა (გამოიყენებოდა ყოველდღიურ ცხოვრებაში). იაპონურმა მუსიკამ პროფესიული სახე საკმაოდ გვიან მიიღო. სწორედ ამის გამო, იაპონური მუსიკის (ინსტრუმენტალური ისევე როგორც ვოკალური) რეპერტუარი არც ისე დიდია, თუ გავითვალისწინებთ იმასაც რომ უდიდესი ნაწილი დაკარგულია... უახლესმა დასავლეთიზაციამ დიდი გავლენა მოახდინა იაპონურ მუსიკაზე. უფრო და უფრო ხშირია ევროპული და ამერიკული მუსიკალური საკრავების გამოყენება, თუმცა ეს არ იწვევს კლასიკური ინსტრუმენტების გაქრობას.

საქართველოში იაპონიის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის, მისი აღმატებულება, ბატონი ტოშიო კაიტანის ბიოგრაფია

სახელი: ტოშიო კაიტანი

დაბადების თარიღი: 31
ოქტომბერი, 1953 წელი

განათლება:

მარტი 1978 საგარეო საქმეთა
სამინისტროში შესვლის მიზნით,
მიატოვა ტოკიოს უნივერსიტეტის
მედიცინის ფაკულტეტი.

პროფესიული კარიერა:

აპრილი 1978 შეუერთდა
იაპონიის საგარეო საქმეთა
სამინისტროს
მარტი 1992 პირველი
მდივანი, იაპონიის საელჩო
რუსეთში
იანვარი 1995
მრჩეველი, იმავე საელჩო
მაისი 1995 მრჩეველი,
იაპონიის საელჩო კორეის
რესპუბლიკაში
თებერვალი 1997
დირექტორი, ადამიანთა
უფლებების და ლტოლვილთა
განყოფილება, მრავალმხრივი
თანამშრომლობის
დეპარტამენტი, საგარეო
პოლიტიკის ბიურო
თებერვალი 1999
დირექტორი, პირველი
ანალიზის განყოფილება,
ინფორმაციისა და ანალიზის
ბიურო
იანვარი 2001
დირექტორი, რეგისტრაციის
განყოფილება, იმიგრაციის

ბიურო, იუსტიციის სამინისტრო
აგვისტო
2002 აღმინისტრაციისა და
კოორდინირების დირექტორი,
საგარეო სამსახურის
მოსამზადებელი ინსტიტუტი
აგვისტო 2004
სპეციალური წარმომადგენელი,
იაპონიის საელჩო შვედეთში
აპრილი 2007 იაპონიის
გენერალური კონსული,
ხაბაროვსკი, რუსეთის
ფედერაცია
აპრილი 2010
გენერალური დირექტორი,
სენდაის (ტოჰოკუს) რეგიონული
იმიგრაციის ბიურო, იუსტიციის
სამინისტრო
აპრილი 2012 გენერალური
დირექტორი, ტოკიოს (კანტოს)
რეგიონული იმიგრაციის ბიურო,
იუსტიციის სამინისტრო
ივნისი 2013 იაპონიის
ელჩი საქართველოში
დაოჯახებული; სამი შვილი

საქართველოში
იაპონიის საგანგებო და
სრულუფლებიანი ელჩის, მისი
აღმატებულება, ბატონი
ტოშიო კაიტანის
პასუხები „საქართველოს
საპატრიარქოს წმიდა ანდრია
პირველწოდებულის სახელობის
ქართული უნივერსიტეტის“
ჟურნალ „დიპლომატის“
კოთხეულებზე

1. იაპონიასა და საქართველოს შორის ორმხრივი ურთიერთობების მდგომარეობა და პერსპექტივები.

--იაპონია და საქართველო
მეგობარი ქვეყნებია, ჩვენ
საერთო ღირებულებებს
ვიზიარებთ და იაპონია მხარს
უჭერს საქართველოს აზიისა
და ოკეანეთის მხრიდან. მინდა
კიდევ ერთხელ მოგილოცოთ

ევროკავშირთან ასოცირების
ხელშეკრულების გაფორმება და
ნატოს არსებითი პაკეტის მიღება.
იაპონია მტკიცედ უჭერს მხარს,
საქართველოს ტერიტორიული
მთლიანობის პრინციპზე
დაყრდნობით, კონფლიქტის
მშვიდობიანი გზით მოგვარებას.
ახლახან იაპონიის საგარეო
საქმეთა სამინისტრომ
ნება დართო ჩვენს
საელჩოს გაეკეთებინა
განცხადება ევროტწოდებულ
„ხელშეკრულებაზე“
ოკუპირებულ აფხაზეთსა და
რუსეთის ფედერაციას შორის.
ამასთან, იაპონია მუდმივად
მხარს უჭერს გაეროს
რეზოლუციას საქართველოს
იძულებით გადაადგილებულ
პირთა შესახებ.
ჩვენი ორმხრივი
ურთიერთობების ფარგლებში,
წელს საქართველოს
პრეზიდენტი ენჯი იაპონიას,
შეხვდა ჩვენს იმპერატორს,
ესაუბრა პრემიერ მინისტრს
და მასთან ერთად გააკეთა
ერთობლივი განცხადება.
დელეგაციაში იყვნენ
პარლამენტის წევრები
და ბიზნესმენები. იაპონია
მოინახულა საქართველოს
უზენაესი სასამართლოს
თავმჯდომარემაჟ. ტოკიოდან
საქართველოში ჩამოვიდნენ
პრემიერ მინისტრის საგანგებო
წარმომადგენელი, ბიზნეს
ორგანიზაცია „როტობოს“ და
თანამშრომლობის სააგენტო
ჯაიკას დელეგაციები.

ჩემთვის დიდი პატივი იყო
დავსწრებოდი საქართველოში
ბევრი იმ პროექტის გახსნის
ცერემონიას, რომელსაც ჩვენ
ვაფინანსებთ; აღმოსავლეთ-
დასავლეთ გზატკეცილის
ქუთაისის შემოვლითი
გზის მონაკვეთის გახსნას
პრემიერ მინისტრთან ერთად;
საქართველოსთვის ნატოს
ნდობის ფონდის პროექტის

მეოთხე ეტაპის პრეზენტაციას, რომელსაც იაპონიის მხარე მესამე ეტაპიდან აფინანსებს; ფინანსთა მინისტრთან ერთად დაახლოებით რვა მილიონი ამერიკული დოლარის ოდენობის საგრანტო ხელშეკრულების ხელმოწერას ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვის სფეროებში; აგრეთვე გრასრუტების საგრანტო პროექტების ცერემონიებს, სადაც ვნახე უამრავი გახარებული სახე ადგილობრივი მაცხოვრებლებისა და ბავშვების. რაც შეეხება ერთობლივ პროექტებს, მე ვიზიარებდი სიხარულს ამერიკის, იტალიის, ლიტვის, პოლონეთის, ჩეხეთის და სხვა კოლეგა ელჩებთან ერთად.

ამასთან, იაპონია უმთავრესი ფინანსური მხარდამჭერია აზიის განვითარების ბანკისა (ეიდიბი) და მეორე უმთავრეს მხარდამჭერთა შორისაა მსოფლიო ბანკის და ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკისა (იბიარდისა), რომლებიც ენთუზიამით მუშაობენ საქართველოსათვის.

ხელშეკრულება დაიდო საქართველოს განათლების სამინისტროსა და იაპონიის მაღალი ტექნოლოგიების კვლევის ორგანიზაციას შორის.

კულტურის სფეროში, წლის ბოლო პროექტი იყო კაბუკის ცეკვის თეატრის წარმოდგენა, რომელზეც ყოფილმა პრემიერმა იწემა დასწრება. საქართველო-იაპონიის ურთიერთობის ასოციაციის პრეზიდენტი კი საიმპერატორო ორდენით

დავაჯილდოვეთ. მთელი გულით ვუსურვებ იაპონია-საქართველოს მეგობრობის გაძლიერებას დამდეგ ახალ წელს.

2. .თქვენი მთაბეჭდილებები საქართველოს შესახებ.

-- ჩემთვის დიდი პატივი და სიამოვნებაა, ვიყო იაპონიის ელჩი საქართველოში. უპირველეს ყოვლისა, ნება მიბოძეთ, გამოვხატო მადლიერება იაპონიისა და იაპონელი ხალხის სახელით იმ გულითადი დახმარებისთვის და ძლიერი მხარდაჭერისთვის, რაც საქართველომ გამოიჩინა ჩვენი ხალხის მიმართ აღმოსავლეთ იაპონიაში მომხდარი დიდი მიწისძვრის და ცუნამის დროს. მაშინ მე იუსტიციის სამინისტროში, ტოჰოკუს (იაპონიის ჩრდილო-აღმოსავლეთ) რეგიონის საემიგრაციო ბიუროს გენერალურ დირექტორად ვმუშაობდი და თავად გამოვიარე ეს უბედურება. ჩემთვის საქართველო დიდებული ქვეყანაა, რადგან აქ ცხოვრობს ასეთი მშვენიერი და სტუმართმოყვარე ხალხი; რადგან ღმერთმა ქართველებს უბოძა მშვენიერი მიწა, მთა, ბარი – ორ ზღვას შუა, როგორც ეს საქართველოს ეროვნული ჰიმნის ტექსტშია; თავისი ხანგრძლივი და მდიდარი ისტორიით. ქართველმა ხალხმა გაუძლო, შეინარჩუნა და შემოინახა

ინდივიდუალობა, კულტურა და ენა მრავალრიცხოვანი შემოსევებისა და დიდი ქვეყნების წნეხის პირობებში. მინდა საქართველოში ელჩად რაც შეიძლება დიდხანს დავრჩე.

3. .თქვენი სურვილები საქართველოსა და ქართველი ხალხისადმი.

-- გულითადად ვუსურვებ საქართველოს მშვიდობას და შემდგომ განვითარებას, ქართველ ხალხს – ბედნიერებას. ნელს იაპონიას 3 ნობელის ლაურეატი ჰყავს, სულ კი 22. ერთ-ერთმა მათგანმა ისურვა, რომ ახალგაზრდობას მეტი ჟინი ჰქონდეს.

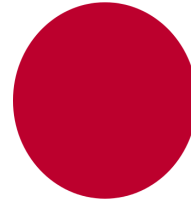
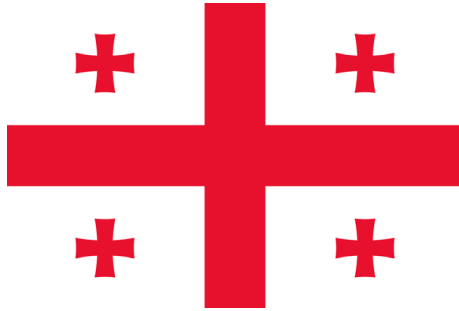
ვფიქრობ, „საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის“ სტუდენტები, რომლებმაც ჩამოაყალიბეთ ეს კლუბი, უშვებთ ჟურნალს და აძლიერებთ ურთიერთობებს, ამის ნათელი მაგალითია.

ვისურვებდი, რომ ახალგაზრდებმა გაიღრმავონ ინტერესი მსოფლიო დიპლომატიაში და თავისი ჟინით კეთილდღეობა მოუტანონ საქართველოსა და მთელ მსოფლიოს.

გილოცავთ შობა-ახალწელს! გქონოდეთ ბედნიერი და წარმატებული წელიწადი!

საქართველო-იაპონიის დიპლომატიური ურთიერთობები

დიპლომატიური ურთიერთობების ქრონოლოგია:

დიპლომატიური ურთიერთობები საქართველოსა და იაპონიას შორის დამყარდა 1992 წლის 3 აგვისტოს. იაპონიის საელჩო საქართველოში გაიხსნა 2009 წელს. 2013 წლის ივნისის თვიდან იაპონიის უკვე მეორე ელჩი დაინიშნა საქართველოში- საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი, მისი აღმადგენლობა ბატონი ტომიო კაიტანი

თანამშრომლობის სფეროები:

იაპონიის განვითარების ოფიციალური დახმარება (ODA) ხორციელდება საქართველოში იაპონიის თანამშრომლობის საერთაშორისო სააგენტოს (JICA) მიერ რამდენიმე მიმართულებით: საგრანტო დახმარება ეკონომიკისა და ინფრასტრუქტურის სფეროებისთვის (ენერგეტიკა, გზები, საავადმყოფოები და სოფლის მეურნეობა), შეღავათიანი სესხები (ენერგეტიკა, ტრანსპორტი და ინფრასტრუქტურა), საგრანტო დახმარება ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის და ტექნიკური დახმარება (ქართველი სპეციალისტების მომზადება იაპონიაში და იაპონელი ექსპერტების მოვლინება საქართველოში). ODA-ს ფარგლებში განხორციელდა ასევე უამრავი პროექტი აგარულ, ჯანდაცვისა და განათლების სფეროებში.

აღნიშნული დახმარების ფარგლებში, ამჟამად იაპონიის მთავრობა მონაწილეობას იღებს საქართველოში მიმდინარე ორი მნიშვნელოვანი პროექტის დაფინანსებაში: აღმოსავლეთ-

დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის გაუმჯობესების პროექტი და მზის ელექტროენერგიის გამომუშავების სისტემის სუფთა ენერგიის მიღების პროექტი.

საქართველო-იაპონია

საქართველოს მეზობელ ქვეყნებთან მჭიდრო ისტორიული ურთიერთობები აქვს. იაპონია განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს საქართველოს საგარეო სტრატეგიის, ეკონომიკის, და პოლიტიკის განვითარებას. ჩვენ მაღალჭეროვნად ვაფასებთ 2012 წლის საპარლამენტო არჩევნებს, რომელიც განხორციელდა მშვიდობიანი გზით, და რაც ცხადყოფს საქართველოში დემოკრატიული პრინციპების მდგრად განვითარებას.

იაპონიას და საქართველოს ძალიან კარგი მეგობრული ურთიერთობები აქვს და იზიარებენ ისეთ მაღალღირებულებებს, როგორებიცაა თავისუფლება, დემოკრატია, ადამიანთა უფლებების ფუნდამენტური პატივისცემა, სამართლიანობა და ეკონომიკური ბაზარი. იაპონიასა და საქართველოს შორის ორმხრივი ურთიერთობები სტაბილურად ვითარდება, რისი უდავო გამოხატულებაცაა პრეზიდენტ მარგველაშვილის ვიზიტი იაპონიაში 2014 წლის 21-25 ოქტომბერს.

იაპონიის საელჩომ გახსნისთანავე დაიწყო აქტიური მუშაობა საქართველოსთან ეკონომიკური ურთიერთთანამშრომლობის კუთხით. ამის ნათელი მაგალითია აღმოსავლეთ-დასავლეთ მაგისტრალის რეკონსტრუქცია და, აგრეთვე, საგრანტო დახმარება გრასრუტების და ადამიანთა

უსაფრთხოების პროექტების სახით. იაპონიის საელჩო აქტიურად ახორციელებს იაპონური კულტურის ტრადიციულ და არატრადიციულ იაპონურ წარმოდგენებს, თანამედროვე იაპონური ხელოვნებისა და იაპონური ფილმების ჩვენებას. დამატებით, იაპონიის საელჩო ხელს უწყობს ნიჭიერი ქართველ ახალგაზრდების იაპონიაში სწავლის გაღრმავებას და მათ უზრუნველყოფას სხვადასხვა სტიპენდიებით.

გულწრფელად ვიმედოვნებ, რომ ჩვენი ხალხები ურთიერთობებს განამტკიცებენ და უფრო მეტად გაიყვანონ ერთმანეთს, რაც საფუძველი იქნება ორმხრივი ურთიერთობების გაღრმავებისა ჩვენს ქვეყნებს შორის.

პოლიტიკა

იაპონიამ საქართველოს დამოუკიდებლობა აღიარა 1992 წლის აპრილში და ამავე წლის აგვისტოში დაამყარა დიპლომატიური ურთიერთობები საქართველოსთან. იაპონიის საელჩო თბილისში გაიხსნა 2009 წლის იანვარში; მანამდე საქართველოსთან ურთიერთობები ხორციელდებოდა რუსეთსა ან აზერბაიჯანში მყოფ საელჩოების მეშვეობით.

ზოგადად ქართველი ხალხი არის კეთილგანწყობილი იაპონელი ხალხის მიმართ და ორი ქვეყნის ურთიერთობები ძალიან კარგია. რეგულარულად იმართება მაღალი რანგის ოფიციალური პირების ვიზიტები, მათ შორის პრემიერ-მინისტრი გიორგი მარგველაშვილის ვიზიტი 2014 წელს. ორი ქვეყნის საგარეო

უწყებებს შორის იმართება რეგულარული საკონსულტაციო შეხვედრები.

იაპონია და საქართველო მჭიდროდ თანამშრომლობენ გაეროს და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში. საქართველო, უკრაინასთან აზერბაიჯანთან და მოლდოვასთან ერთად არის სუამის დამფუძნებელი წევრი, რომელიც არის საერთაშორისო ორგანიზაცია რომლის მიზანია შემდგომი დემოკრატიზაცია და საბაზრო ეკონომიკის განვითარება. იაპონიას თავისი წვლილი შეაქვს სუამის ენერგო ეფექტურობის ამალღებაში, ხელს უწყობს ვაჭრობას და ინვესტიციებს და ასევე ტურიზმის განვითარებას.

ეკონომიკური ურთიერთობები ამჟამად იაპონიასა და საქართველოს შორის სავაჭრო ურთიერთობები აქტიური არ არის. მეორის მხრივ საქართველოს მთავრობა აქტიურად უჭერს მხარს ლიბერალურ ეკონომიკას და ვაჭრობას, შექმნა თავისუფალი ინდუსტრიული ზონები ფოთსა და ქუთაისში. ასევე იმართება მოლარაკები ევროკავშირთან ასოცირებული ხელშეკრულების დადებასთან დაკავშირებით, რომლის მთავარი ელემენტი არის თავისუფალი სავაჭრო ზონის შექმნა. გარდა ამისა, 2003 წლის ვარდების რევოლუციის შემდეგ, საქართველო ცნობილია როგორც კორუპციის დაბალი დონის მქონე ქვეყანა. ამ დადებითი ფაქტორების გათვალისწინებით, საქართველოს გააჩნია უდიდესი პოტენციალი რათა სამომავლოდ გახდეს იაპონური ინვესტიციებისათვის მიმზიდველი ქვეყანა. ორი ქვეყნებს შორის ეკონომიკური და სავაჭრო ურთიერთობების გასაწვრივებად 2008 წლის აგვისტოში დაარსდა იაპონურ-ქართული ეკონომიკური

კომიტეტი.

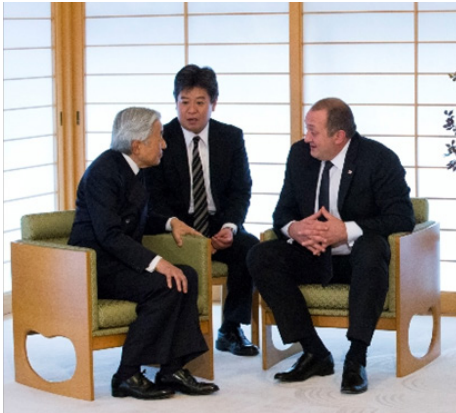
ეკონომიკური თანამშრომლობა საქართველო არის იაპონური იენის სესხის, საგრანტო დახმარების, და სხვა დახმარების მიმღები ტექნიკური თანამშრომლობის პროგრამის ფარგლებში. საქართველოს მხარდასაჭერად ძალიან მნიშვნელოვანია ისეთი პრობლემების დროული გადაჭრა, როგორიცაა პროფესიონალი კადრების ნაკლებობა, მოძველებული ეკონომიკური ინფრასტრუქტურა და გარემოს დაბინძურება. ასევე ქვეყანას სჭირდება დახმარება დემოკრატიზაციის და საბაზრო ეკონომიკის დაარსების პროცესში შექმნილი ეკონომიკური სირთულეების დაძლევაში. 2008 წლის აგვისტოს შეიარაღებული კონფლიქტის შემდეგ, იაპონიის მთავრობამ UN-HCR-ის მეშვეობით გამოყო 1 მილიონი აშშ დოლარი როგორც გადაუდებელი ჰუმანიტარული დახმარება იძულებით გადაადგილებული პირებისათვის. ამავე წლის ოქტომბრის თვეში გამართულ დონორთა კონფერენციაზე, იაპონიამ გამოყო 200 მილიონი აშშ დოლარი საქართველოს რეაბილიტაციისთვის. აღნიშნული თანხები მოხმარდა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შეძენას სოფლის მეურნეობის სექტორის მხარდასაჭერად, და ასევე აღმოსავლეთ-დასავლეთის ავტომაგისტრალის გაუმჯობესებას. გარდა ამისა, იაპონია დიდ მნიშვნელობას უთმობს გრძელვადიან და ადამიანთა უსაფრთხოების საგრანტო დახმარების პროექტებს, რომელთა მიზანია საქართველოს ხელმოკლე მოსახლეობის ცხოვრების სტანდარტების გაუმჯობესება.

საქართველოში
იაპონიის საელჩოს ინფორმაცია

საქართველოს პრეზიდენტის იფიციალური ვიზიტი იაპონიაში

საქართველოს პრეზიდენტს იაპონიის იმპერატორმა უმასპინძლა

2014 წლის 24 ოქტომბერს გაიმართა საქართველოს პრეზიდენტის შეხვედრა იაპონიის იმპერატორ აკიჰიტოსთან. იმპერატორი და მისი მეუღლე ქვეყნის პირველ პირსა და პირველ ლედის პირადად დახვდნენ და მათ იმპერატორის სასახლეში უმასპინძლეს. გიორგი მარგველაშვილთან და მაკა ჩიჩუასთან შეხვედრამ დახურულ კარს მიღმა, იაპონური ტრადიციებისა და ეტიკეტის სრული დაცვით ჩაიარა. იმპერატორი აკიჰიტო იაპონიის 125-ე იმპერატორია. იგი ერთადერთი მონარქი მმართველია, რომელსაც იმპერატორის ტიტული აქვს და ერისა და ქვეყნის ერთიანობის სიმბოლოა.

ვიზიტის ფარგლებში შედგა საქართველოს პრეზიდენტის და მისი მეუღლის აუდიენცია იაპონიის იმპერატორთან, მაღალი დონის შეხვედრა იაპონიის პრემიერ-მინისტრთან ბ-ნ შინძო აბესთან. საქართველოს დელეგაციამ პრეზიდენტის მეთაურობით შეხვედრები გამართა იაპონიის,

როგორც აღმასრულებელი ასევე საკანონმდებლო ხელისუფლების პირველ პირებთან. პოლიტიკური და ეკონომიკური თანამშრომლობის სამომავლო საკითხები განხილულ იქნა: იაპონიის პარლამენტის ქვედა მრჩეველთა პალატის სპიკერთან ბ-ნ ბუნმეი იბუკისთან; საგარეო საქმეთა მინისტრთან, ბ-ნ ფუმოო კიშიდასთან; სოფლის, სატყეო მეურნეობის და თევზჭერის მინისტრთან ბ-ნ კოიი ნიშიკავასთან; ლიბერალურ-დემოკრატიული პარტიის გენერალურ მდივანთან ბ-ნ სადაკაძე ტანიგაკისთან; იაპონიის საერთაშორისო თანამშრომლობის სააგენტოს პრეზიდენტთან ბ-ნ აკიჰიკო ტანაკასთან და იაპონია-საქართველოს საპარლამენტო მეგობრობის ლიგის თავმჯდომარესთან ბ-ნ იჩირო აისავასთან. მოენყო გაფართოებული ფორმატის შეხვედრები იაპონიის მსხვილ ბიზნეს კორპორაციებთან (Ro-tobbo, Marubeni, Keizai Doyukai) რომელსაც საქართველოს მხრიდან ასევე ესწრებოდნენ ოფიციალურ დელეგაციაში შემავალი კერძო სექტორის წარმომადგენლები. საქართველოს პრეზიდენტი სიტყვით გამოვიდა იაპონიის „სასაკავას მშვიდობის ფონდ“-ში, ასევე შედგა ინტერვიუები იაპონიის ადგილობრივ წამყვან ტელეკომპანიებთან (NHK და TBS) და გამოცემებთან ("Nikkei", "Yomiuri Shimbun", "Mainichi Shimbun", "Jiji Press". იაპონიის ეროვნულ პრეს კლუბში ჩატარდა პრესკონფერენცია ადგილობრივი და ქართული მედია საშუალებების წარმომადგენლებისთვის. ორმხრივი შეხვედრის შემდეგ საქართველოს პრეზიდენტმა და იაპონიის პრემიერ მინისტრმა ხელი მოაწერეს ერთობლივ განცხადებას მშვიდობის და დემოკრატიის

მხარდაჭერის შესახებ. დოკუმენტი დემოკრატიული განვითარების ხელშეწყობის გარდა ორ ქვეყანას შორის როგორც ეკონომიკურ, ისე პოლიტიკურ თანამშრომლობას ითვალისწინებს. ერთობლივ განცხადებაში მხარეები იზიარებენ შეხედულებას საქართველოს ოკუპირებულ რეგიონებში – აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში [სამხრეთ ოსეთში] კონფლიქტის მშვიდობიანად მოგვარების შესახებ, საქართველოს საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში, ქვეყნის სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის პრინციპების დაცვით, რაც მნიშვნელოვანია საქართველოსა და მთელი სამხრეთ კავკასიის რეგიონში მშვიდობისა და სტაბილურობისთვის. ქართული მხარე გამოხატავს უკიდურეს შემთხვევებს რუსეთის განზრახვის გამო, დადოს "მოკავშირეობისა და ინტეგრაციის შესახებ" ე.წ. ხელშეკრულება საქართველოს ოკუპირებულ რეგიონთან – აფხაზეთის რეჟიმთან. ორივე მხარე ეწინააღმდეგება საქართველოს საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ცალმხრივად შეცვლის მცდელობას. იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ორგანიზებით, კულტურული პროგრამის ფარგლებში საქართველოს დელეგაცია ეწვია იაპონიის ისტორიულ დედაქალაქ კიოტოს. საქართველოს ოფიციალური დელეგაციის შემადგენლობაში შედიოდნენ: პრეზიდენტის ადმინისტრაციის, პარლამენტის, საგარეო საქმეთა და თავდაცვის სამინისტროების მაღალი დონის პირები. ვიზიტში ასევე მონაწილეობას იღებდნენ საქართველოს კერძო სექტორის და მასმედიის წარმომადგენლები.

საქართველოსა და იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის გამართული პოლიტიკური კონსულტაციების მეშვიდე რაუნდი.

2014 წლის 5 დეკემბერს გაიმართა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს დელეგაციის ვიზიტი ქ. ტოკიოში, მინისტრის მოადგილის დავით ჯალალანიას ხელმძღვანელობით. ვიზიტის ძირითად მიზანს წარმოადგენდა საქართველოსა და იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის პოლიტიკური კონსულტაციების მეშვიდე რაუნდის გამართვა. იაპონიის მხრიდან კონსულტაციებს ხელმძღვანელობდა საგარეო საქმეთა სამინისტროს ევროპულ საქმეთა ბიუროს გენერალური დირექტორის მოადგილე, სპეციალური წარმომადგენელი ცენტრალური აზიის, კავკასიისა და სუამ-ის საკითხებში, ელჩი აკირა მუტო.

პოლიტიკური კონსულტაციების დროს მხარეებმა განიხილეს საქართველოსა და იაპონიის თანამშრომლობის დღის წესრიგში არსებული ყველა საკითხი, მათ შორის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, განათლების, კულტურის, ხალხთაშორისი კავშირების განმტკიცების, მრავალმხრივ ფორმატებში თანამშრომლობის

განვითარების და სხვა მიმართულებებით. დადებითად შეფასდა უკანასკნელ პერიოდში ორ ქვეყანას შორის თანამშრომლობის დინამიკა და აღნიშნა, რომ საქართველოსა და იაპონიას შორის პარტნიორობა ახალ საფეხურზე გადადის. ხაზი გაესვა ეკონომიკური ურთიერთობების ინტენსიფიკაციას და იაპონური კომპანიების მხარდ ინტერესს საქართველოს მიმართ; დაისახა გეგმები ეკონომიკური თანამშრომლობის შემდგომი განვითარების ხელშეწყობის მიმართულებით.

დავით ჯალალანიამ იაპონურ მხარეს მადლობა გადაუხადა საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის აქტიური და მტკიცე მხარდაჭერისათვის;

ასევე წლების განმავლობაში იაპონიის მთავრობის მიერ განვითარების მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში (ODA) საქართველოსთვის გაწეული დახმარებისთვის. აღინიშნა ქართული მხარის ინტერესი განაგრძოს აქტიური თანამშრომლობა იაპონიის საერთაშორისო თანამშრომლობის სააგენტოსთან (JICA). ამასთან, კონსულტაციებზე მხარეებმა კმაყოფილებით აღნიშნეს „სუამი + იაპონიის“ ფორმატში მიღწეული წარმატებები და გამოხატეს მზადყოფნა, რომ ხელი შეეწყონ აღნიშნულ ფორმატში თანამშრომლობის შემდგომ ინტენსიფიკაციას. პოლიტიკური კონსულტაციების მორიგი მე-8 რაუნდის გამართვა იგეგმება 2015 წელს ქ. თბილისში. ვიზიტის ფარგლებში, ასევე გაიმართა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს დელეგაციის შეხვედრა იაპონიის საგარეო საქმეთა საპარლამენტო ვიცე-მინისტრთან ტაკაში უტოსთან და იაპონიის სავაჭრო-სამრეწველო პალატის პრეზიდენტთან ტოშიო ნაკამურასთან.

იაპონიაში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის ბატონი ლევან ცინცაძის მისასალმებელი სიტყვა

ჩემთვის დიდი პატივი და პასუხისმგებლობაა ვიყო საქართველოს ელჩი იაპონიაში და ხელი შევუწყო ორ ქვეყანას შორის არსებული მეგობრული ურთიერთობების გამყარებას და შემდგომ განვითარებას. საქართველოს მთავრობა დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს იაპონიასთან პოლიტიკური და ეკონომიკური, ასევე მეცნიერების და კულტურის სფეროებში თანამშრომლობის გაღრმავებას. იაპონიის მთავრობის მყარი პოზიცია საქართველოს სუვერენიტეტის და ტერიტორიული მთლიანობის მიმართ, მხარდაჭერა მრავალმხრივ თანამშრომლობის მიმართულებით, ასევე აზრთა თანხვედრა საერთაშორისო დონეზე გლობალური საკითხების მიმართ და ჩვენ ქვეყნებს შორის ურთიერთობების განვითარების დადებითი დინამიკა ორმხრივ თანამშრომლობას კიდევ უფრო მჭიდროს და ნაყოფიერს ხდის. მსურს ხაზი გავუსვა საქართველოს მთავრობის დაინტერესებას საქართველოში იაპონური ინვესტიციების ზრდასთან დაკავშირებით.

ბოლო წლების განმავლობაში მსოფლიო ბანკის მიერ გამოქვეყნებული "Ease of Doing Business"-ის რეიტინგში საქართველო წამყვან პოზიციებს იკავებს და პირველ ათეულში შედის. იმედს გამოვთქვამ, რომ აღნიშნული ფაქტი, აგრეთვე საქართველოს მთავრობის მიერ გატარებული ეკონომიკური რეფორმები, ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულების უახლოეს მომავალში ხელმოწერა დამატებითი სტიმული იქნება იაპონელი ინვესტორებისთვის საქართველოს ხელსაყრელი ბიზნეს გარემოთი უფრო მეტად დაინტერესების თვალსაზრისით. აქვე მსურს ვისარგებლო შემთხვევით და მადლობა გადავუხადო იაპონიის მთავრობას ოფიციალური დახმარების ფარგლებში საქართველოში დაფინანსებულ პროექტებთან დაკავშირებით, რამაც ხელი შეუწყო ქვეყნის ეკონომიკურ წინსვლას და რიგითი მოქალაქეების ცხოვრების დონის გაუმჯობესებას.

საქართველო, რომელიც აზიის და ევროპის გასაყარზე მდებარეობს ისტორიულად ცნობილი აბრეშუმის გზის შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენდა. ტრანსკონტინენტურმა სავაჭრო-საქარავნო გზამ, რომლითაც შორეული აზია ხმელთაშუა ზღვის რეგიონს უკავშირდებოდა, საქართველოში აღმოსავლური და დასავლური კულტურების შერწყმას, საბოლოოდ კი ჩემი ქვეყნის უნიკალური მახასიათებლების ჩამოყალიბებას შეუწყო ხელი.

იაპონიის მსგავსად საქართველო უძველესი ისტორიის და ტრადიციების მქონე ქვეყანაა. კმაყოფილებით მინდა აღვნიშნო ბოლო წლებში იაპონელი ტურისტების რაოდენობის ზრდა საქართველოში და გამოვთქვა იმედი, რომ სამომავლოდ უფრო მეტ იაპონელ სტუმარს გავაცნობთ ქართულ კულტურას, სტუმართმოყვარეობას და სამზარეულოს.

დიპლომატიური მისიის დაწყებამდე მქონდა ბედნიერება მრავალი წლის განმავლობაში სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა მენარმოებინა იაპონიაში და პირადად გავცნობოდი ამ ქვეყნის მრავალსაუკუნოვან ტრადიციებს და წეს-ჩვეულებებს. ვიმედოვნებ, რომ წლების განმავლობაში დაგროვილი გამოცდილება დამეხმარება საქართველოს და იაპონიას შორის ხალხთაშორისი კავშირების გაძლიერებაში. მოხარული ვიქნები, თუ იაპონიაში ელჩობის პერიოდში მოკრძალებულ წვლილს შევიტან საქართველო-იაპონიის დაახლოების საქმეში. საუკეთესო სურვილებით, ღვაწლს ცინცადე საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი იაპონიაში

საქართველო-იაპონიის ურთიერთობების ასოციაციის პრეზიდენტის ბატონი კარლო ქველადის დაჯილდოების ცერემონია

მიმდინარე წლის 29 აპრილს, ბ-ნი კარლო ქველადე, საქართველო-იაპონიის ურთიერთობების ასოციაციის პრეზიდენტი, დაჯილდოვდა ლენტიით დამშვენებული ამომავალი მზისა და ოქროს სხივების ორდენით. ორდენის გადაცემის ცერემონია გაიმართა 11 ივნისს, იაპონიის ელჩის რეზიდენციაში.

ბატონი კარლო ქველადე ორდენით დაჯილდოვდა ორ ქვეყანას შორის მეგობრული ურთიერთობებში მის მიერ შეტანილმნიშვნელოვანი წვლილის აღსანიშნავად. ურთიერთობებში მის მიერ შეტანილმნიშვნელოვანი წვლილის აღსანიშნავად.

საქართველო-იაპონიის ურთიერთობების ასოციაციის პრეზიდენტი ქართულ უნივერსიტეტში.

21 ნოემბერს საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართულ უნივერსიტეტს ესტუმრა საქართველო-იაპონიის ურთიერთობების ასოციაციის პრეზიდენტი პროფესორი კარლო ქველადე, რომელიც სულ ახლახან დაჯილდოვდა იაპონიის იმპერატორის ლენტიით დამშვენებული ამომავალი მზისა და ოქროს სხივების ორდენით ორ ქვეყანას შორის მეგობრულ ურთიერთობებში მის მიერ შეტანილი მნიშვნელოვანი წვლილის აღსანიშნავად. სტუმარი შეხვდა წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის რექტორს, პროფესორს

სერგო ვარდოსანიძეს, რომელმაც ბატონ კარლოს მიულოცა უდიდესი ჭილდოთი დაჭილდოება და მოუთხრო ქართული უნივერსიტეტის განვითარებისა და მომავალი გეგმების შესახებ. ბატონმა კარლო ქველადემ რექტორს უამბო საქართველო იაპონიის ურთიერთობის ასოციაციის მრავალწლიანი მოღვაწეობის შესახებ და დიდი სურვილი გამოთქვა ქართულ უნივერსიტეტთან თანამშრომლობისათვის. სტუმარმა ქართული უნივერსიტეტის საერთაშორისო ურთიერთობებისა და რეგიონალური პროცესების პროგრამის პირველ კურსელებს წაუკითხა ლექცია იაპონიის შესახებ, რომელსაც ბატონი რექტორიც დაესწრო. დასასრულს ქართული უნივერსიტეტის რექტორმა, პროფესორმა სერგო ვარდოსანიძემ დიდი მადლობა გადაუხადა საპატიო სტუმარს ქართულ უნივერსიტეტში სტუმრობისათვის და წარმატებები უსურვა საქართველო - იაპონიის ურთიერთობების განვითარების საქმეში. შეხვედრას ესწრებოდნენ საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა და სამართლის ფაკულტეტის მიმართულების ხელმძღვანელი ავთანდილ კიკნაძე, პროფესორი რამაზ ლომინაძე.

იაპონიის კლუბი ქართულ უნივერსიტეტში

საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართულ უნივერსიტეტში საერთაშორისო ურთიერთობებისა და რეგიონალური პროცესების სტუდენტების ინიციატივით იაპონური ენისა და კულტურის პოპულარიზაციის მიზნით დაფუძნდა იაპონიის კლუბი, რომელსაც აქვს თავისი წესდება და ემბლემა. კლუბის მუშაობას უხელმძღვანელებს პროფესორი რამაზ ლომინაძე. კლუბის თანაპრეზიდენტები იქნებიან საერთაშორისო ურთიერთობებისა და რეგიონალური პროცესების პროგრამის პირველი კურსის სტუდენტები ნატა ასათიანი და მარი ნუცუბიძე. იაპონურ კლუბს წინ დიდი გეგმები აქვს და მრავალ საინტერესო ღონისძიებებსაც მოამზადებენ მომავალში. ა

ხალი სასწავლო წლიდან ქართულ უნივერსიტეტის საერთაშორისო ურთიერთობებისა და რეგიონალური პროცესების პროგრამის პირველი კურსის სტუდენტებისათვის გათვალისწინებულია იაპონურ ენის შესწავლა.

იაპონიის klubSi gawev-rianebis ufleba aqvT ქართული universitetis studentebს, pedagogebს, TanamSromlebs,

ასევე, სხვა უნივერსიტეტების სტუდენტებს, კურსდამთავრებულებს, იაპონური ენით და კულტურით დაინტერესებულ პირებს, რომლებიც აქტიურ მონაწილეობას მიიღებენ კლუბის მიერ დაგეგმილ პროექტებსა და ღონისძიებებში.

იაპონური ენისა და კულტურის ცენტრი ქართულ უნივერსიტეტში

საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის საერთაშორისო თანამშრომლობის ერთ-ერთ მთავარ მიმართულებას წარმოადგენს საზღვარგარეთის ქვეყნების ენებისა და კულტურის ცენტრების ქსელის განვითარებისათვის ინტენსიური მუშაობა, საზღვარგარეთის პარტნიორ უნივერსიტეტებსა და საქართველოში უცხოურ დიპლომატიურ წარმომადგენლობებთან მჭიდრო ურთიერთთანამშრომლობა, რაც სტუდენტებს შესაძლებლობას აძლევს კარგად გაეცნონ შესასწავლი ქვეყნების კულტურას და ტრადიციებს, ასევე სრულყოფილ ენების სწავლების თანამედროვე ფორმები და მეთოდები, ენობრივი მომზადება. იაპონური ენისა და კულტურის ცენტრი შექმნილია ქართული უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით, საქართველოში იაპონიის საელჩოსა და საქართველო-იაპონიის ურთიერთობების ასოციაციის მხარდაჭერით და ფუნქციონირებს თვითდაფინანსების საფუძველზე.

იაპონური ენისა და კულტურის ცენტრის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებებია:

საგანმანათლებლო მუშაობის განხორციელება ქართული, იაპონური და სხვა უცხოელი მოქალაქეების

სხვადასხვა კატეგორიებთან; ცოდნისა და ინფორმაციების გავრცელება იაპონიის, მისი ენის, კულტურის, საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში მიღწევების შესახებ.

იაპონური ენის სწავლებაში, სწავლების თანამედროვე მეთოდების, ტექნიკური საშუალებების ეფექტურ გამოყენებაში ხელშეწყობა მჭიდრო და საქმიანი თანამშრომლობის განვითარება საქართველოში იაპონიის საელჩოსთან და საქართველო-იაპონიის ურთიერთობების ასოციაციასთან, სასწავლო, სამეცნიერო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან სამეცნიერო, საინფორმაციო, პედაგოგიურ, კულტურულ და სხვა სფეროებში.

ამ ამოცანების შესრულებისათვის დაგეგმილია სამეცნიერო კონფერენციების და სემინარების ჩატარება იაპონიის მცოდნეობის საკითხებზე, საქართველო-იაპონიის აქტუალურ პრობლემებზე, იაპონური ენის სწავლების მეთოდის საკითხებზე. ასევე, ორი ქვეყნის საზოგადოებრივი და კულტურული ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს სპეციალისტებთან შეხვედრების, კულტურულ-საგანმანათლებლო ღონისძიებების ჩატარება.

ცენტრის ჩარჩოებში გაიხსნება იაპონური ენის შემსწავლელი ფასიანი კურსები სხვადასხვა კატეგორიის მსურველთათვის. მეცადინეობებს ჩაატარებენ იაპონური ენის

გამოცდილი, კვალიფიციური პედაგოგები.

იაპონური ენისა და კულტურის ცენტრი ყველა მსურველს იწვევს თანამშრომლობისა და პროექტებსა და პროგრამებში მონაწილეობისათვის.

იაპონური ეტიკეტი

ისევე როგორც ბევრ სხვა ქვეყანაში, იაპონიაშიც დიდი ყურადღება ექცევა ძველ ტრადიციებს. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ იაპონიაში მოგზაურობა, განსხვავებით სხვა აზიურ სახელმწიფოსგან უფრო მეტად უსაფრთხო და შედარებით ადვილია. აქ შეგიძლიათ, ღამით მშვიდად იაროთ ქუჩებში, არ გექნებათ იმის შიში, რომ ვინმე შედმეტად შეგანუხებთ. უსაფრთხოა და ამავედროს ყველაფერი მოწესრიგებულია, ყველგან კიდია მიმთითებელი ნიშნები და ზედ წარწერა ინგლისურად არის რათა ყველასთვის იყოს ხელმისაწვდომი.

იაპონელები ერთმანეთს თავის დაკვრით ესალმებიან, მისალმება შეიძლება გამოიხატოს მარტივი თავის დაკვრით ან ღრმა (90 გრად.), ეს იმაზეა დამოკიდებული თუ რომელ სოციალური ფენის წარმომადგენელს ესალმებიან. მაგალითად თუ ისინი ესალმებიან ვინმე გამოჩენილ პიროვნებას, მაშინ თავის დაკვრა უნდა იყოს შედარებით ღრმა და ხანგრძლივი. ისინი ამ ცერემონიალს დიდი ყურადღებას აქცევენ და რადგან იაპონიაში ხელის ჩამორთმევა არ არის მიღებული, როდესაც

იაპონელთან გექნებათ შეხვედრა აუცილებლად დაუხარეთ თავი.

იაპონურ სახლში არავითარ შემთხვევაში არ შეხვიდეთ ფეხსაცმელებით და ჩუსტებითაც კი. ეს არის ერთ-ერთი ჩვეულება, რომელსაც იაპონელები მკაცრად იცავენ და მიუხედავად მათი ტოლერანტული დამოკიდებულებისა უცხოელების მიმართ გამონაკლის არ დაუშვებენ თქვენს შემთხვევაში. თქვენ შეგიძლიათ გაიაროთ ტატამზე ფეხშიშველმა ან სუფთა ნასკებით.

ჩვენგან განსხვავებით მათ ასეთი ჩვეულება აქვთ: საზოგადოებრივ ტრანსპორტში არავინ არ დაგითმობს ადგილს. თუნდაც ავტობუსში ძალიან მოხუცებული ბებო შემოვიდეს, არავინ დაძვრება ადგილიდან. იმ შემთხვევაში თუ თქვენ დაუთმეთ ადგილი, ჩავარდებით კურიოზულ მდგომარეობაში, რადგან ეს ბებო მთელი იმ ხნის განმავლობაში, რაც იქ იქნებით სულ მაღლობებს მოგიხდით, თითქოსდა მისთვის ძალიან დიდი საქმე გააკეთეთ. ამიტომ ჯობია იჯდეთ თქვენთვის, რამდენხანსაც გინდათ, მთავარია ინვალიდებისათვის განკუთვნილი ადგილი არ დაიკავოთ.

დაიხსოვთ ასევე, რომ იაპონელებს ტუალეტისთვის განკუთვნილი აქვთ სპეციალური ჩუსტებით, რომელიც დევს ტუალეტის კარებთან. ტუალეტში შევლისთანავე იცმევთ ამ ჩუსტებს და გამოსვლისთანავე ტოვებთ იქვე. აკრძალულია მისი ტარება სხვა ოთახებში. არ გამოიყენოთ იაპონიაში ცხვირსახოცი, მანდ ცხვირის მოსაწმენდად მიღებულია ერთჯერადი სალფეთქები, რომლებიც თითქმის ყველა მაღაზიაში უფასოდ არის. ასევე დაიხსოვთ რომ ცხვირი არ მოიწმინდოდ საჭაროდ, არამედ მაშინ როდესაც მარტო დარჩებით. ეს იაპონიაში ცუდ

ტონად ითვლება.

იაპონელებს გააჩნიათ თავიანთი ტრადიცია საჩუქრებზე, როდესაც იაპონურ ოჯახში სტუმრად მიდიხართ, არ უნდა აჩუქოთ მათ 4 ცალი ნივთი, რადგან მათთან სიტყვა ოთხი და სიკვდილი გამოითქმის ერთნაირად. ისინი დიდ ყურადღებას აქცევენ შეფუთვას, აქაც ერთი რამ არის გასათვალისწინებელი, საჩუქარი არ უნდა იყოს შეფუთული თეთრი ქაღალდით, რადგან თეთრი ფერი მათთან გლოვასთან ასოცირდება.

იაპონელები როგორც თავაზიანი ერი

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ იაპონელები ყველაზე მოკრძალებული, ტრადიციების დამცველი და ზრდილობიანი ერი. ზრდილობა იმდენად აქვთ გამჭდარი ყოველდღიურ ცხოვრებაში, რომ სალანძღავი ლექსიკაც არ გააჩნიათ.

ყველა საუბარი თუ დიალოგი თავაზიანად მიმდინარეობს და ყოველთვის იხმარება სიტყვა ბოდიშით (すみません – sumi-masen) ან უკაცრავად (ごめんなさい – gomenasai).

სასტუმროში, მალაზიაში თუ სამედიცინო დაწესებულებაში სტუმარს ყოველთვის თავაზიანად და სტუმართმოყვარეობით იღებენ. ქუჩებში, ბალებში, საზოგადოებრივ დაწესებულებებში შეიძლება შეხვდეთ წარწერებს, რომლებიც ხალხს მოუწოდებს თავაზიანობისკენ. იაპონიაში არავის უკვრის მალაზიის ალერსიანი, მომღიმარი

გამყიდველი, ყურადღებიანი ტაქსის მძღოლი, ზრდილობიანი ოფიცინტი.

იაპონელების მისალმება და დამშვიდობებაც ერთი დიდი რიტუალია. მისალმების დროს იაპონელები ერთმანეთს მოკრძალებით უკრავენ თავს. მოკითხვის შემდეგ დამშვიდობება ხდება ასევე მოკრძალებით და უკან უკან თავის დაკვრით, ანუ ზურგის შექცევა დიდ ზრდილობად ითვლება, დამშვიდობების შემდეგ სამი მეტრით უკან სვლის შემდეგ ორი იაპონელი აგრძელებს თავის გზას. ერთი სიტყვით იაპონიაში ყველაფერს თავაზიანობის ბეჭედი აზის. თავაზიანობის დემონსტრაცია ხდება ჩაის სმის დროს, როდესაც მასპინძელი ყველანაირად ცდილობს სასიამოვნო და ესთეტიკური განწყობა შეუქმნას სტუმარს. ჩაის ცერემონიის მომზადებაც დიდი აკურატულობით და რუდუნებით ხდება.

ამ 130 მილიონიან კუნძულოვან ქვეყანაში მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობა იაპონელია. რატომ უნდა არსებობს მცირე პროცენტი უცხოელი მოსახლეობის რომლებიც დიდ ქალაქებში არიან განლაგებული, ეს პროცენტი არანაირად არ უშლის ხელს იაპონელებისთვის რამე ეტიკეტის ან წესების გაუქმებას. იაპონელების თავაზიანობის მიზეზი ეფუძნება იაპონიაში გავრცელებულ რელიგიებს რომლებშიც ერთ ერთი მთავარ მორალს წარმოადგენს ადამიანების ერთმანეთთან პატივისცემა, მშობელის, უფროსისადმი მორჩილება, ბუნების მიმართ პატივისცემა. ყველაფერმა ამან განსაზღვრა იაპონური ქცევების და წესების თავისებურებანი რაზეც იაპონელები სამაგალითო და სტაბილურ საზოგადოებად ჩამოაყალიბა.

მოლაპარაკებების წარმართვის იაპონური სტილი

იაპონური ეროვნული სტილი იაპონელ ბიზნესმენებთან საქმიანი ურთიერთობის დამყარება საკმაოდ რთულია, მით უმეტეს, მიმოწერითა და სატელეფონო საუბრებით. ამის მიზეზი მრავალია: პირველი- ეროვნულ ბაზარზე მოქმედი ბევრი პატარა და საშუალო ფირმა საქმიანობას იაპონურ ენაზე წარმართავს და მათთან კონტაქტი თარჯიმნის ჩარევას მოითხოვს; მეორე- იაპონელი მეწარმეები მეტისმეტად წესიერები არიან, ვალდებულებას დიდი პასუხისმგებლობით ეკიდებიან და ამისათვის პარტნიორის მხრიდან ამომწურავ ინფორმაციას მოითხოვენ; მესამე- იაპონურ ფირმებში მოქმედებს გადაწყვეტილების მიღების რთული პროცედურა, რაც შეკითხვაზე ოპერატიულ პასუხს აძნელებს; მეოთხე- უცნობებთან საქმიანი კავშირი არ უყვართ; დასასრულს, იაპონელთა ეროვნული ხასიათი უპირატესობას პირად ურთიერთობებს ანიჭებს.

იაპონურ ფირმასთან საქმიანი წერილის გაგზავნისას სასურველია რამდენიმე გარემოების გათვალისწინება. სახელდობრ, მას უნდა დაერთოს ჩვენი ფირმის დამტკიცებული წლიური ანგარიში, დამოუკიდებელი აუდიტური დასკვნა და სხვა აუცილებელი ინფორმაცია. შედეგი უფრო ეფექტური იქნება, თუ მასალები პროფესიონალის მიერ იაპონურ ენაზე უზადოდ გადათარგმნილი გაიგზავნება.

იაპონელ ბიზნესმენებთან პირველი საქმიანი შეხვედრისას მიღებულია ფირმის შესახებ ნაბეჭდი ინფორმაციის გაცვლა. ასეთი მასალა შეიძლება იყოს: ფირმის დასახელება, პროფილი, ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა, მისამართი, რეკვიზიტები, ხელმძღვანელთა გვარები, ფირმის განვითარების ძირითადი ეტაპები, პროდუქციის ასორტიმენტი, მისი ტექნიკურ-ეკონომიკური პარამეტრები, ანალოგიური პროდუქციისგან განმასხვავებელი ნიშნები და სხვ.

საქმიანი შეხვედრები რამდენიმე ეტაპად ტარდება. კერძოდ:

- ბანალური მისალმება;
- განსახილველი საკითხების ჩამოთვლა;
- აზრის მშვიდად გამოთქმა;
- ერთმანეთის შეხედულებებზე მხარეთა რეაქცია (ფორმალური, კონფრონტაციის გარეშე);
- მხარეთა მიერ შედეგების შეჯამება.

სხვათა გასაკვირად, იაპონელები მოლაპარაკებას წარმართავენ აუჩქარებლად, ნელი ტემპით; შეხვედრას მეორეხარისხოვანი, განყენებული საკითხების გარჩევით იწყებენ და მთავარ თემაზე მხოლოდ გარკვეული დროის შემდეგ გადადიან. რაც უფრო მნიშვნელოვანია საკითხი, უმნიშვნელო დეტალებს მით უფრო მეტ ყურადღებას აქცევენ. სწორედ ამაშია იაპონელთა საიდუმლოება. ამით ისინი მოლაპარაკებისთვის სასურველ ფსიქოლოგიურ ატმოსფეროს ქმნიან და მთავარი გადაწყვეტილების მისაღებად თანამშრომლური ურთიერთობის დამყარებას ცდილობენ. მოთმინება იაპონიაში ერთ-ერთ ძირითად კეთილშობილურ თვისებად ითვლება. ამასთან, მხედველობასი უნდა გვქონდეს ისიც, რომ აქ დამკვიდრებული პრაქტიკით, იაპონელი ბიზნესმენები საბოლოო გადაწყვეტილებას ვერ მიიღებენ,

თუ თავიანთი ბოსებისა და ფირმის სხვა ქვედანაყოფთა ხელმძღვანელობის აზრს არ გაითვალისწინებენ. ეს კი მოლაპარაკების მსვლელობას მნიშვნელოვნად ამუხრუჭებს.

მენეჯმენტის იაპონური სტილი იაპონელები ცერემონიულ მხარეს კოლოსალურ მნიშვნელობას ანიჭებენ. მათი აზრით, ყოველგვარი მოლაპარაკება თავისებური ცერემონიაა. ამ დროს საჭიროა თავშეკავება და მოთმინება.

იაპონური საქმიანი ეთიკის ნორმებით, მაღალი ზნეობის ადამიანად ითვლება არა ის, ვინც თავის პოზიციაზე (თუნდაც, სამართლიანზე) მყარად დგას, არამედ ვისაც კომპრომისი (დათმობა) შეუძლია.

იაპონელი მენეჯერები ბრძანებებს არ იძლევიან. ისინი გასაკეთებელ საქმეს ხელქვეითებს ფაქიზად მინიშნებენ. მათი სამეტყველო ენაც სპეციალურად ასეა აგებული.

იაპონელები მრავალმხრივ (ორ მონაწილეზე მეტს) მოლაპარაკებას ერიდებიან. ისინი საქმიანი საკითხების დეტალურ განხილვას არაოფიციალურ ატმოსფეროშიც კი ცდილობენ

იაპონელების მცდელობა - არ იწვნიონ დამარცხება - უფრო ძლიერია, ვიდრე გამარჯვების სურვილი. ამიტომ მოლაპარაკების პროცესში რისკს ყოველნაირად თავს არიდებენ. წარუმატებლობის შემთხვევაში მათი პრესტიჟი, რეპუტაცია იბლალეება.

იაპონელი ბიზნესმენები პირად ურთიერთობებსა და ურთიერთვალდებულებებს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებენ. კონტრაქტს განიხილავენ არა როგორც იურიდიულ დოკუმენტს, არამედ ურთიერთობის დამყარების საშუალებას როცა ხელთ აქვთ კონტრაქტი, თავს უხერხულად გრძნობენ, რადგან იგი ხელს უწლით მათ მოქნილობას, ზღუდავს შეთანხმებული პირობების ცვლილებათა გათვალისწინებას და ადამიანებს კონფლიქტურ სიტუაციაში აყენებს. ამერიკელებისგან განსხვავებით, ისინი თვლიან , რომ ერთდროულად შეიძლება კონკურენციაც და თანამშრომლობაც.

იაპონელი ბიზნესმენები ძალიან მომზადებულები არიან. შეხვედრის წინ გულდასმით სწავლობენ მოლაპარაკების საგანს, საკითხის ისტორიას, მაქსიმალურ ინფორმაციას იღებენ დელეგაციის ხელმძღვანელისა და ძირითადი წევრების შესახებ - მათი ხასიათის , ტემპერამენტის, სუსტი და ძლიერი მხარეების ჩათვლით.

საყურადღებოა ეროვნული ბიზნესის კიდევ ერთი თავისებურება. იაპონელი მენარმე პროდუქციის რეალიზაციასა და მოგებას ისევე გეგმავს, როგორც მისი ამერიკელი ან ევროპელი კოლეგა, მაგრამ, მათგან განსხვავებით, ის საქმიან ურთიერთობას ჰარმონიის ელფერს ანიჭებს და პარტნიორებს შორის

„ადამიანური ურთიერთობის“ დამყარებას მთელი მონდომებით ცდილობს.

საქმიან შეხვედრებზე იაპონელთა შემადგენლობა, რომელიც საკმაოდ მრავალრიცხოვანია, ხშირად იცვლება. მათი მიზანია, რაც შეიძლება მეტმა იცოდეს ამ ურთიერთობის დეტალები. ხშირად მოლაპარაკების მორიგ შეხვედრაზე ადრე უცნობი პიროვნებას გამოჩნდება, რომელსაც კომპანიის ცენტრალური ოფისი საკითხების გადამოწმებას ავალებს. ამიტომ, იაპონელები მოლაპარაკებაზე ერთსა და იმავე საკითხს რამდენჯერმე, თანაც თანდათან, უფრო და უფრო ღრმად განიხილავენ.

იაპონელები მიიჩნევენ, რომ, მათთან შედარებით უცხოელები სწრაფად ლაპარაკობენ, საუბარში უფრო გამოცდილები და ქკვიანები არიან და ხშირად იტყუებიან კიდევ; ისინი ამბობენ ერთს, ხოლო ფიქრობენ სხვას, ამიტომ არ ენდობიან მათ.

იაპონელების საყვარელი ტაქტიკაა, თავიანთი კარტების გაუხსნელად, გამოავლინონ მონიშნულმდეგე მხარის შესაძლებლობათა ზღვარი. მათთან მოლაპარაკება წარმოებს კონსენსუსის (შეთანხმება) საფუძველზე, რადგან „უმრავლესობის დესპოტიზმს“ ანუ უმრავლესობის დიქტატს ვერ იტანენ.

ისინი გულდასმით, სიტყვასიტყვით იწერენ მოლაპარაკების მსვლელობას, ყურადღებას აქცევენ პარტნიორის ხმის ინტონაციას, მიმიკას, განსაკუთრებით აფასებენ მოკლედ თქმულ სიტყვას, პატივს სცემენ საკუთარი პოზიციის მტკიცედ დაცვასა და მიზნის მისაღწევად თავდაუზოგავ სწრაფვას.

იაპონელები დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ მოლაპარაკების სტრატეგიასა და ტაქტიკას. მათი აზრით, იმისათვის, რომ მოლაპარაკება წარმატებით წარიმართოს, როგორც მინიმუმი,

აუცილებელია: კარგად იცოდეს საკუთარი და მონიშნულმდეგის ძლიერი და სუსტი მხარეები, რეალური შესაძლებლობანი, სწორად შეაფასო საშინაო და საგარეო ფაქტორები.

საქმიანი ურთიერთობების დროს მათთვის დამახასიათებელია გულჩახვეულობა. ისინი გულს არ უხსნიან პირველსავე შემხვედრს, კარგ ნაცნობთან ურთიერთობა უფრო ხელს აძლევთ. იმისთვის, რომ იაპონელს პარტნიორზე დადებითი აზრი შეექმნას („ამ ადამიანს შეიძლება ენდო“), საკმარისი არ არის ერთჯერადი საუბარი, შეხვედრა, სადმე ერთად ყოფნა. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, პიროვნებათაშორისი დისტანცია იაპონურ კულტურაში უფრო დიდია, ვიდრე დასავლეთში.

უცხოელებთან საუბრისას იაპონელები ხშირად უხერხულობასა და გაუბედაობას განიცდიან. ისინი ყურადღებით უსმენენ მოსაუბრეს, მოფიქრებულად პასუხობენ კითხვებზე, კამათისას გაბედულ, შემეტვ მანერას ღირსებად არ თვლიან. საუბრისას ხშირად ჩერდებიან, აკეთებენ პაუზებს. ნუ ვეცდებით ამ სიყარიელის შევსებას. მათთვის ამგვარი სიტუაცია სრულიად ნორმალურია, შეუჩერებლად ლაპარაკი უზრდელობაა, თავშეკავებულობა - ქცევის ნორმა.

ამერიკელებთან შედარებით, იაპონელები, სიტყვიერი ურთიერთობისას უფრო პასიურები არიან. უმეტეს შემთხვევაში, მათ საუბარი არ მიჰყავთ და მის გაგრძელებას არ

ცდილობენ. ისინი, ჩვეულებრივ, მოკლე შენიშვნებს იძლევიან და გრძელ სიტყვას არასოდეს წარმოთქვამენ. მათთვის დამახასიათებელია პასუხი აგონ თავიანთ ნათქვამზე. იაპონელები საუბრის დანწყების უფლებას სხვას აძლევენ, ლაპარაკობენ ფრთხილად, გააზრებულად, შესვენებებით, მრავალმნიშვნელოვნად, ხშირად ბუნდოვნადაც.

მიუხედავად იმისა, რომ იაპონური ენა ემოციური მომენტების გამოხატვით საკმაოდ მდიდარია, ისინი ვერბალურ (სიტყვიერი) ურთიერთობას ნაკლებად ენდობიან და მიიყენებენ, რომ „გამეტყველებული აზრი სიცრუეა“ (თ. ტიუტჩევი). ამიტომ, მოსაუბრიდან უფრო ცდილობენ გაიგონ არა თუ რა თქვა, არამედ რა იგულისხმა.

იაპონური ფირმის ხელმძღვანელობაში მომხდარი საკადრო ცვლილების შესახებ შეტყობინებას უგზავნიან ყველას, ვისაც ამ ფირმასთან რაიმე კონტაქტი აქვს.

როცა საუბარი თავს სცდება, დასავლეთის კულტურის ხალხი, ჩვეულებრივ, ცდილობს საპროდ ნათელყოს საუბრის თემა და წერტილი დაუსვას გაურკვევლობას. იაპონელებს ალიზიანებთ ასეთი სწორხაზოვანი, მათი აზრით მოუქნელი მანერა. ისინი ამჯობინებენ, რომ საქმის არსის შესახებ მანამ ისაუბრონ, სანამ ყველა თვალსაზრისი არ იქნება წარმოდგენილი. ასეთ შემთხვევაში საქმის დედაარსი თანდათან გამოვლინდება, თითოეული გამოკვეთს ყველაზე მთავარს დისკუსიის პროცესში

და ეს მოხდება საკითხების გარშემო „ტრიალით“, მისდამი მრავალმხრივი მიდგომით.

იაპონელები ძალზე იშვიათად ამბობენ კატეგორიულ უარს. მათ მიაჩნიათ, რომ „სხვებთან“ ურთიერთობაში, რომელთა გრძნობები და განწყობილებები უცნობია, უნდა მოერიდონ მკვეთრ „არას“. ყოველივე ამას აკეთებენ რბილად, შემოვლით. ამასთან, არ შეუწავსოფენ თანამოსაუბრის პიროვნულ ღირსებებს და კონტაქტის კვლავ გაგრძელების იმედს უტოვებენ. ურთიერთობის ასეთი მანერა თვალნათლივ ავლენს იაპონელთა ეროვნული ხასიათის ერთ-ერთ ძირითად თვისებას - თავაზიანობას. მაგ., პირდაპირ დასმულ კითხვას ისინი ხშირად ასე პასუხობენ: „კანგაეტუ ოკიმას“ (უნდა მოვიფიქრო) , რაც უარს ნიშნავს. ასეთი ხერხი უფრო საქმიანი საუბრის დროს გამოიყენება. პარტნიორის საუბრის პროცესში დუმილი უზრდელობაა. ასეთ დროს მრავალჯერ იმეორებენ მათთვის ცვეულ სტრატეგიულ გამოთქმას - „სო დე კა ? “ (მართლა ?!...).

ცნობილი იაპონელი პროფესორი რიმ ნეი მარუიამა მიიჩნევს, რომ „მეტყველების თავაზიანი კონსტრუქციები, საგანგებო გამოთქმები ვინმეს მიმართ მოწინების ანდა პატივისცემის გამოსახატავად შეიძლება ვნახოთ მსოფლიოს ყველა ენაში, მაგრამ იაპონური ენა ამ მხრივ პირველ ადგილზეა“. სახელგანთქმული ლინგვისტი, იაპონური ენის მცოდნე, ინგლისელი ჩემბერლენი ამბობდა: „არ არსებობს სხვა ენა, თავაზიანი მეტყველების იმდენ წესსა

და ფორმას რომ ფლობდეს, რამდენსაც იაპონური ენა“.

თავაზიანი საუბარი, რასაც დღემდე იაპონიაში მისდევენ უცხოელებს არცთუ იშვიათად აყენებს რთულ, ზოგჯერ სასაცილო მდგომარეობაში, რადგან მათ არ იციან ასეთი ურთიერთობის პირობები. უცხოელები საუბრისას ხშირად ჩუმდებიან, იაპონიაში კი ზრდილობა მოითხოვს ადამიანმა რეაგირება მოახდინოს პარტნიორის ნათქვამზე.

ცნობილია, რომ იაპონელს უფრო სიამოვნებს თანამოსაუბრის თუნდაც უაზრო შეძახილი, ვიდრე უადგილო შენიშვნები ან მით უფრო, უადგილო შეკითხვები.

ადამიანის ალქმა მისი სახის შეფასებით იწყება. ყველა ხალხი დიდი ხანია სახის მიხედვით იგებს ინდივიდის ეთნიკურ კუთვნილებას, სქესს, ასაკს, განწყობილებას, ხანდახან

ხასიათსაც კი. იაპონელები ძველთაგანვე ახერხებენ სახის მიხედვით განსაზღვრონ ადამიანის ზრახვები. ამასთან არის დაკავშირებული მათი სწრაფვა დამალონ თავიანთი ნამდვილი სახე, ამიტომ შინაგანი ექსპრესიისა თუ ემოციისაგან დამოუკიდებლად უზრუნველ გამოუმეტყველებას იღებენ.

გარეგნული სახე ნილაბია „ტაბამაე“ (კარკასი, საყრდენი) . ნილბის მიღმა იმალება „ჰონე“ (იდუმალი, ნამდვილი) . გარეგნული სახე ყველასთვის, შინაგანი - საკუთარი თავისთვის და ახლობლებისთვის . ისინი თვლიან, რომ სხვებთან საჭიროა ემოციების დაფარვა.

ეს ზნეობრივ ნორმად ითვლება. იაპონელები ერთმანეთთან ურთიერთობაში ერთობ თავშეკავებულად იქცევიან. მათ აზრით, ემოციების საჯაროდ გამოვლენა არ შეიძლება. იაპონელებისთვის გულჩახვეულობა თვალთმაქცობა კი არა, ქცევის მიღებული ნორმაა. იყო გულჩათხრობილი, ე.ი. სახეზე ნილაბაფარებული, იაპონიაში ისევე ალიქმება , როგორც წესიერი ადამიანი.

მიჩვეული ვართ, რომ სახეზე ღიმილი მაშინ ჩნდება, როცა ადამიანს სასიამოვნო გრძნობა ეუფლება, ხოლო სიცილი უცაბედ სიხარულს ან სხვა დადებით განცდას ახლავს. იაპონელებთან ამ მხრივ, სხვაგვარად არის საქმე. მათთვის ღიმილი ზრდილობისა და დელიკატურობის (თავაზიანობის) ნიშანია, რასაც ბავშვობიდანვე ასწავლიან - სხვა არ შეაწუხოთ თავისი მწუხარებით.

საყურადღებოა ისიც, რომ იაპონელის ღიმილი შეიძლება ნიშნავდეს: „მესმის“ ან „არ მესმის“ . ამიტომ საკვირველი არ არის, რომ იაპონელთა ცვეულებრივი ღიმილიდან, რომელიც მრავალი ტიპისაა (სევდის დამფარავი, პირფერული, კმაყოფილების გამომხატველი) , ერთ-ერთი „გამოუცნობ ღიმილად“ ითვლება.

როგორც ცნობილია, ურთიერთობის პროცესში თანამოსაუბრენი ხშირად უკრავენ თავს ერთმანეთს. ზოგი ხალხისთვის ეს თანხმობას ნიშნავს, ზოგისთვის კი - პირიქით. იაპონელთათვის

თავის დაქნევა ნიშნავს არა „გეთანხმებით“, არამედ „ყურადღებით გისმენთ“. ეს იაპონელთა მიმართ საყვედურის საბაბს აძლევს უცხოელებს: „როგორ? ჩემი პარტნიორი თანხმობის ნიშნად სულ თავს მიქნევდა და როგორც კი საქმე დასასრულს მიუახლოვდა, მან უარის მსგავსი რაღაც თქვა“. საზოგადოდ, იაპონელთა ჟესტები და მიმოხრა თითქმის შეუმჩნეველია.

ხელის ჩამორთმევა იაპონიაში მიღებული არ არის. იაპონელები არ ცდილობენ მოსაუბრეს შეეხონ - ეს საკმაოდ საჩოთირო საქმედ ითვლება. ამ წესს მკაცრად იცავენ უცხოელებთან ურთიერთობისას. მათთვის უჩვეულოა ფამილარობა.

იაპონელთა ურთიერთკონტაქტების ერთ-ერთი ყველაზე დამახასიათებელი ნიშანია განზე ყურება. პარტნიორი, რომელიც დაჯინებით უყურებს თვალებში თანამოსაუბრეს, უტაქტო პიროვნებად მიაჩნიათ. ასეთ სიტუაციაში ისინი მზერას ნეიტრალური ობიექტებისაკენ მიმართავენ.

ოფიციალური მოლაპარაკებებისას იაპონელები პოზიციების დაახლოებისა და დაპირისპირების აცილებას ცდილობენ. თუ მეორე მხარე მეტ დათმობაზე მიდის, ისინი მასივზე ანალოგიურად პასუხობენ. მათთან მუქარა ან ზეწოლა სასურველ ეფექტს არ იძლევა. უფრო სუსტ პარტნიორებთან, ზოგჯერ, ამგვარ მეთოდს თვითონ იყენებენ.

იაპონელები პარტნიორებთან პირადი ურთიერთობის განვითარებას დიდ ყურადღებას უთმობენ. ამიტომ, არაოფიციალურ შეხვედრაზე პრობლემას უფრო დეტალურად განიხილავენ.

მათი დამახასიათებელი თვისებაა საზოგადოებრივი აზრისადმი მგრძნობიარობა და ყველაფერში სიზუსტე (მოლაპარაკების დაწყებისა და დამთავრების დროულობა, შეთანხმებით ნაკისრი

ვალდებულებების შესრულება და ა.შ.) იაპონელი ყოველთვის ყურადღებიანია, უსმენს მოსაუბრეს. ეს არ ნიშნავს, რომ ყოველთვის შეთავაზებული მოსაზრების მომხრეა.

გაცნობისას სავიზიტო ბარათები გადაიცემა ორივე ხელით. მათთვის დამახასიათებელია ძლიერად გამოხატული ტრადიციულობა.

იაპონელები ბიზნესში ქალებს თითქმის არ აკარებენ, მოლაპარაკებაში მონაწილეობის უფლებას არ აძლევენ, საქმიანი პარტნიორი ქალებისადმი უნდობლობას იჩენენ.

ძველი ისტორიული ქალაქები და მათი კულტურა

ახ.წ. VIII საუკუნემდე იაპონიას მუდმივი დედაქალაქი არ ჰქონია. ყოველი ახალი იმპერატორი თავისი რეზიდენციისათვის ახალ ქალაქს ირჩევდა ხოლმე. თავდაპირველად მცირე ხნით დედაქალაქი საკუა იყო, ხოლო 710 წლიდან – ჰეიჯიო („სამყაროს სატახტო ქალაქი“), რომელსაც შემდეგ ნარა ეწოდა. ორიოდ სიტყვით იმის თაობაზე, თუ როგორ მზადდებოდა საამისო პირობები იაპონიაში.

იმპერატორის ძალაუფლების გაფართოებასთან ერთად ხელისუფლება ძალისხმევას არ იშურებდა ცენტრალიზებული სახელწიფოს შესაქმნელად. ამ მიმართულებით პირველი მნიშვნელოვანი ნაბიჯები უფლისწულ შიოტოკუ ტაიშის (572-622) რეგენტობის დროს გადაიდგა.

ვინაიდან იმ ეპოქაში იაპონიის ცენტრალიზაციისათვის სტიმულის მიმცემი ჩინეთის ძლიერი იმპერია იყო, ამიტომ შიოტოკუმ გადაწყვიტა თანმიმდევრობით და გეგმაზომიერად გადმოეღო ჩინელთა მონაპოვარი ცხოვრების ყველა სფეროში. დაიწყო იმით, რომ 607 წლიდან იაპონიიდან ჩინეთში იგზავნებოდნენ ელჩები, სწავლულები, ახალგაზრდები, ბერები, ხელოვნების სხვადასხვა დარგის მოღვაწეები. ანალოგიური ურთიერთობა დამყარდა კორეის სამეფოებთანაც. თავად შიოტოკუ ტაიში ჩინური კულტურის დიდი თაყვანისმცემელი იყო. იაპონური საისტორიო წყაროების თანახმად, მან შესანიშნავად იცოდა ჩინური ენა, ფილოსოფია, ლიტერატურა, ბუდიზმიც მიიღო და ყოველმხრივ ხელს უწყობდა მის გავრცელებას ქვეყანაში. შიოტოკუს სახელს უკავშირდება, ჩინეთის ნიმუშის მიხედვით, უმნიშვნელოვანესი კანონების მიღება, რომლებმაც ნიადაგი მოამზადა ე.წ. ტაიკას(დიდი ცვლილება) რეფორმებისათვის. კედოდ 645-646 წლებში სუმერაგის საგვარეულომ, იმპერატორ ტენჯის მეთაურობით, რეფორმათა მთელი სერია ჩაატარა, რომელიც ისტორიაში ტაიკას სახელწოდებით შევიდა. მას საფუძვლად დაედო ჩინეთიდან გადმოღებული რიცხური კანონთა სისტემა, რომელიც იმისათვის იყო მოწოდებული, რომ დაბალ ფენებზე ბატონობა განხორციელებულიყო არა ცალკეულ არისტოკრატთა მიერ (როგორც მანამდე იყო), არამედ ცენტრალიზებული სამთავრობო

ხელისუფლების და მის მიერ შექმნილი კანონების მხრიდან.

ტაიკას რეფორმებს უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა იაპონიისათვის, უპირველეს ყოვლისა, იმ თვალსაზრისით, რომ საბოლოოდ ჩამოყალიბდა ცენტრალიზებული ფეოდალური სახელმწიფო, რომელსაც ჰყავდა მემკვიდრეობითი უფლებებით აღჭურვილი იმპერატორი, რეგულარული ტარი. ამასთანავე ჩატარდა მიწის, საგადასახადო, ტერიტორიული დაყოფის და ქვეყნის მუდმივი დედაქალაქის დაარსების საკითხიც. საბოლოო ჯამში, ტაიკას რეფორმები, რომელიც ჩინეთში მიმდინარე გარდაქმნების ნიმუშით ჩატარდა, იაპონიაში ფეოდალური ურთიერთობის გამარჯვებას გულისხმობდა, მაგრამ ჩინეთის გავლენა იაპონიაზე არ უნდა წარმოვიდგინოთ განმსაზღვრელად და უმთავრესად. იაპონიაში ფეოდალიზაციის პროცესი თავის შიდა საფუძვლებზე დაყრდნობით მიმდინარეობდა, გარეშე გავლენამ კი (ამ შემთხვევაში ჩინურმა) მხოლოდ დააჩქარა ეს პროცესი. საზოგადოების განვითარების გარკვეულ საფეხურზე ჩინეთიდან გადმოღებული სხვადასხვა ინსტიტუტები წინააღმდეგობაში ექცეოდა ადგილობრივ საფუძვლებთან მიმართებაში, რის შედეგადაც უშუალოდ იაპონიისათვის უფრო მისაღები ფორმით იცვლიდა სახეს. იაპონიაში ადრეფეოდალური სახელმწიფოს ფორმირებამ ქალაქების, როგორც

ადმინისტრაციულ-პოლიტიკური, სავაჭრო-სახელოსნო და კულტურის ცენტრების გაჩენა განაპირობა. თავიანთი წარმოშობის მიხედვით, იაპონური ქალაქები ოთხ ძირითად სახეობად იყოფოდა:

1. სატაძრო ქალაქები, რომლებიც ბუდისტური მონასტრების და სხვა ტაძრების ირგვლივ იგებოდა
2. საფოსტო, რომლებიც მთავარ გზებზე იყო განლაგებული
3. ნავსადგურები
4. სასახლეებთან და ციხესიმაგრეებთან არსებული ქალაქები.

ჯერ კიდევ ახ.წ. IV საუკუნეში – 320 წელს ჩინეთიდან და კორეიდან მიგრირებულმა ახალმოსახლეებმა კუნძულ ჰონსიუზე მდ. იოდოს დელტასთან ქ. ნანივა დააარსეს, რომელსაც XV საუკუნიდან ოსაკა დაერქვა. ადრეული შუა საუკუნეებიდან მოყოლებული, ოსაკა უდიდეს როლს ასრულებდა როგორც საზღვაო კარიბჭე საგარეო ვაჭრობაში. არანაკლები მნიშვნელობა ჰქონდა მას შიდა ბაზარზე: ოსაკა იაპონიის მთავარ ბაზარს წარმოადგენდა, სადაც ქვეყნის ყველა მხრიდან შეჰქონდათ ბრინჯი, აბრეშუმი, საფეიქრო ნაწარმი, ლაქის ნაკეთობები, ფაიფური. განსაკუთრებული პოპულარობა მსოფლიოში მან შესანიშნავი საფეიქრო ნაწარმით მოიპოვა. ოსაკა განთქმულია ასევე ისტორიული მნიშვნელობის ტაძრებით და მრავალრიცხოვანი პარკებით. განსაკუთრებით აღსანიშნავია 1583 წელს აგებული ოსაკას სასახლე. ეს შესანიშნავი ნაგებობა შიოგუნ ჰიდეოსის ბრძანებით აიგო, რის შემდეგაც მან ოსაკა თავის სატახტო რეზიდენციად გამოაცხადა. როგორც ზემოთ ითქვა, თავდაპირველად იაპონიის დედაქალაქს ასუკა წარმოადგენდა. იმ პერიოდმა იამატოს მეფეთა რეზიდენციის ადგილსამყოფელის მიხედვით, რომელიც მდ. ასუკასთან მდებარეობდა (ამჟამად ის

ნარას პრეფექტურაში შემავალი სოფელია), ასუკას სახელწოდება მიიღო. ქრონოლოგიურად ეს ხანა 592-710 წლებს მოიცავდა. ამ რეგიონში წარმოებული არქეოლოგიური გათხრების შედეგად მატერიალური კულტურის უნიკალური ძეგლები იქნა აღმოჩენილი. მათი გამოჩეულობის გამო, იმ პერიოდის იაპონურ ხელოვნებას ასუკას ხელოვნება ეწოდა, რომლის მთავარი მახასიათებელი მკაცრი კლასიკური სტილი იყო.

ამ ხელოვნების ყველაზე ადრინდელ და საუკეთესო ნიმუშს წარმოადგენს ასუკა-დერას ტაძარი, რომელიც 596 წელს სოგას საგვარეულოს ბრძანებით აიგო, კორეიდან ჩამოყვანილი ხუროთმოძღვრების მიერ. სამეცნიერო ლიტერატურაში დამკვიდრებული თვალსაზრისით, ასუკა-დერა იაპონიის მიწაზე აგებული პირველი ბუდისტური ტაძარია. მისი წარსული დიდებიდან დღეისთვის სამმეტრიანი მჭდომარე ბუდას ქანდაკება შემორჩა, რომელსაც ასუკას დიდ ბუდას უწოდებენ. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ ასუკას ხელოვნების ტიპიურ ნიმუშებს განეკუთვნება, ასევე ნარაში აგებული, ჰორიუჯის და ტოდაიჯის ტაძრებიც, თუმცა მათში იაპონური ბუდისტური ხელოვნების მომდევნო პერიოდების: ჰაკუჰოს და ტემპიოს ელემენტები შეინიშნება.

ჰაკუჰოს ხელოვნება, რომელიც VIII საუკუნის დამდეგამდე გაგრძელდა, მეტი დახვეწილობით და პლასტიკურობით ხასიათდება. ტემპიო კი (რომელიც ძირითადად იმპერატორ შიომუს ზეობის ხანას ემთხვევა, კონკრეტულად 742-749 წწ მოიცავს), უფრო რეალისტურობით გამოირჩევა. მათში გარკვეულწილად სხვადასხვა კულტურათა გავლენა შეინიშნება, განსაკუთრებით IV-V საუკუნეების ინდური ხელოვნების, სადაც იმ დროს ჰუფთების დინასტია (320-535) იყო გაბატონებული. ზემოხსენებული პერიოდის იაპონური ხელოვნების კავშირი ინდურთან ნათლად ვლინდება ბუდას სკულპტურულ გამოსახულებათა სხვადასხვა დეტალებში. იგივე შეიძლება ითქვას ჰორიუტის ტაძრის კედლის მხატვრობაზე, რომელიც იაპონური ბუდისტური ფერწერის ერთ-ერთ შედეგადაა აღიარებული. სპეციალისტთა აზრით, მასში აშკარა მსგავსება შეინიშნება აჯანტის მსოფლიოში ცნობილ ფრესკებთან. ხაზი უნდა გაესვას იმ გარემოებას, რომ ინდურ და იაპონურ ხელოვნებათა დამაკავშირებელ მისიას ჩინეთის თანის იმპერია (618-907) ასრულებდა. ჩინურ და ინდურთან ერთად, იაპონიაში სხვა კულტურათა გავლენაც აღწევდა.

კერძოდ, იაპონიის ბუდისტურ ტაძრებს ხის უზარმაზარი ბოძები ამშვენებდა, რომლებიც ბერძნულ ტაძართა კოლონადებს მოგვაგონებს. გარდა ამისა, გამოყენებითი ხელოვნების ნაკეთობებზე გამოუდმებით მეორდება ერთი და იგივე ორნამენტები, არაბესკები, როგორიც გავრცელებული იყო ცენტრალურ აზიაში, სასანურ ირანში, აღმოსავლეთ რომის იმპერიაში. თავის დროზე ეგვიპტესა და ასურეთში ჩასახული არაბესკების ხელოვნება ფართოდ გავრცელდა დასავლურ და აღმოსავლურ სამყაროში (რა

თქმა უნდა, მეტ-ნაკლები სახეცვლილებებით), ბოლოს კი შორეულ იაპონიამდეც მიაღწია. ყოველივე ზემოთქმული კიდევ ერთხელ ადასტურებს მსოფლიო ცივილიზაციათა და კულტურათა მჭიდრო ურთიერთკავშირს. იაპონია უზარმაზარი კულტურული სამყაროს შორეულ, განაპირა მხარეს წარმოადგენდა, VII-VIII საუკუნეებში მან ამ სამყაროში შეაღწია და იმ დროიდან მოყოლებული, აქტიურად ჩაება მსოფლიოს აღმოსავლური რეგიონის კულტურულ ცხოვრებაში. ასუკას შემდეგ იაპონიის დედაქალაქი მცირე ხნით (მხოლოდ 16 წელი) ფუძივარა იყო, რომელიც ასევე მდ. ასუკას მიმდებარე ტერიტორიაზე მდებარეობდა. ქალაქი ჩინეთის ვეის დინასტიის დედაქალაქის, ლოიანის ნიმუშით გაშენდა, რაზეც ნათლად მეტყველებს ამ რეგიონში აღმოჩენილი არქეოლოგიური მასალა. ფუძივარაში თავი მოიყარა იაპონიის მთელმა პოლიტიკურმა ელიტამ, ასევე ვაჭარ-ხელოსნებმა, მეომართა ფენამ, ხელოვნების მოღვაწეებმა და ა.შ. მაგრამ მოკლე ხანში – 708 წელს დედაქალაქის შეცვლა გადაწყდა, ამიტომ ფუძივარამ, ფაქტობრივად, დედაქალაქის იერ-სახის მიღება ვერც კი მოასწრო. ამის მიზეზად წყაროები ასახელებენ ფუძივარას ცუდ წყალმომარაგებას, მიუვალ და მოუხერხებელ გზებს, ასევე ქარბი მოსახლეობის პრობლემას. 710 წელს

საიმპერატორო რეზიდენციამ ჰეიჯიოში (შემდგომში ნარად წოდებული) გადაინაცვლა. ფუძივარა მალე ყველასგან მიტოვებული აღმოჩნდა, ნაგებობა დაიშალა (მათი ნაწილი ნარაში გადაიტანეს) და იქაურობა საერთოდ გაპარტახდა.

ჰეიჯიო ანუ ნარა იამატოს (დღევანდელი ნარას პრეფექტურა) ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში გაშენდა, ფუძივარადან 18 კმ-ის დაშორებით და 784 წლამდე ქვეყნის პოლიტიკურ და კულტურულ ცენტრს წარმოადგენდა. ნარაში დედაქალაქის გადატანა მისი მოხერხებული ადგილმდებარეობის (ის სატრანსპორტო გზების გადაკვეთაზე მდებარეობდა) და ხელსაყრელი ბუნებრივი პირობებით იყო განპირობებული. ნარა ჩინეთის თანის დინასტიის (618-907) დედაქალაქის – ჩანანის (დღევანდელი სიანი) ნიმუშით აიგო; ამაში იგულისხმება ქალაქის დაგეგმარება, ქუჩები, საცხოვრებელი და ადმინისტრაციული ნაგებობები, ტაძრები და ა.შ. შუა საუკუნეების იაპონიის მომდევნო სატახტო ქალაქებიც: ნაგაოკა, ჰეიანი, კამაკურა, ძირითადად ჩინური ხუროთმოძღვრების ნიმუშით იგებოდა, თუმცა მნიშვნელოვანი განსხვავებებიც არსებობდა. კერძოდ, ჩინეთის დედაქალაქისგან განსხვავებით, იაპონურ ქალაქს ირგვლივ კედელი არ ერტყა, მხოლოდ სასახლის კომპლექსს უკეთდებოდა გარშემო სქელი

გალავანი. კიდევ ერთი საინტერესო განმასხვავებელი ნიშანი: იაპონიაში ნაგებობათა მშენებლობისას ქვა და აგური არ გამოიყენებოდა. მთელი ქალაქი სასახლის კომპლექსისა და ბუდისტური ტაძრების ჩათვლით, ხისგან იგებოდა. სხვათაშორის, ეს გამუდმებით ხანძარსაშიმ მდგომარეობას ქმნიდა, სამაგიეროდ მიწისძვრების დროს ისინი ნაკლებად ზიანდებოდა.

იაპონიის შემოხსენებული ქალაქები კულტურის მძლავრ ცენტრებს წარმოადგენდა. განსაკუთრებით მალა განვითარებას არქიტექტურამ მიაღწია – როგორც სატაძრო, ისე სასახლის არქიტექტურამ, რომლის განუყოფელ ნაწილად ბუდას მონუმენტურ-სკულპტურული გამოსახულებები იქცა. ტაძრებსა

და მონასტრებს უმთავრესად ჩინელი და კორეელი ხუროთმოძღვრები აგებდნენ, მათთვის დამახასიათებელი სპეციფიკური სტილით, მაგრამ პარალელურად ჩნდება და მკვიდრდება დამოუკიდებელი იაპონური სტილი მშენებლობაში: მოგრძო ფორმის ნაგებობები კიპარისის ქერქით გადახურული სახურავით, პატარა ბალებით, შენობის სამხრეთ ნაწილში – დეკორატიული ხელოვნური ტბით. ამგვარ ნაგებობათა არქიტექტურული დეტალები განსაკუთრებული სინატიფითა და დახვეწილობით გამოირჩეოდა.

იაპონიის ისტორიულ ქალაქებს შორის ნარას მაინც ყველაზე გამორჩეული ადგილი უჭირავს.

დღესდღეობით ის ქალაქ-მუზეუმს წარმოადგენს, აღმოსავლეთიდან დასავლეთით მისი სიგრძე 4,2 კმ-ია, ჩრდილოეთიდან სამხრეთით – 4,8 კმ. ფიქვენარში ჩაფლული ქალაქის მყუდროებას, სადაც ღმერთების და წინაპრების სულები ტრიალებს, მხოლოდ მთებიდან მონაბერი ნიაკი და ბუდისტური ზარების ხმა არღვევს ხოლმე. ნარა, უწინარეს ყოვლისა თავისი უძველესი ბუდისტური ტაძრებითაა განთქმული.

აქ არის შინტოისტური - კასუგას ტაძარიც, რომელიც ფუძივარას ფეოდალური საგვარეულოს მიერ იქნა აგებული და ამიტომ მათი გვარის კუთვნილებად ითვლებოდა. კასუგა მეტად ორიგინალურ არქიტექტურულ ნაგებობას წარმოადგენს: წითლად შეღებილი კომპლექსი მთლიანად სიმშენებელია ჩაფლული, მისი შემადგენელი ნაწილები ერთმანეთს ლამაზი ხეივნით უკავშირდება. ხეივნის მთელ სიგრძეზე კი ქვის ფარნები გამწკრივებული, რომლებიც წელიწადში ორჯერ იწებება – იაპონური ტრადიციული ე.წ. ათასი ფარნის დღესასწაულის დროს.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, ნარას პერიოდი ბუდიზმისა და ბუდისტური კულტურის განსაკუთრებული აყვავების ხანას წარმოადგენდა. ამ კულტურის კლასიკურ ნიმუშად, უპირველეს ყოვლისა, უნდა დავასახელოთ ჰორიუტის ბუდისტური ტაძარი, რომელიც 607 წელს აიგო უფლისწულ

შიოტოკუ ტაისის ბრძანებით. იგი ორი ნაწილისგან შედგება, კომპლექსის შიდა ეზოში მდებარეობს ოქროს ტაძრად წოდებული ჰავილიონი (კონდო) და ხუთ იარუსიანი პაგოდა.

523 წელს ჰორიუტის ტაძარში საქვეყნოდ ცნობილი ბუდას ტრიადა დაიდგა, რომელიც განასახიერებდა ბრინჯაოში ჩამოსხმულ მტდომარე ბუდას ორ ბოდჰიტავასთან ერთად. გარემოსთან საოცარი ჰარმონიულობით შეხამებული ჰორიუტის კომპლექსი შემდგომი ხანის საკულტო ნაგებობათა კლასიკურ ნიმუშად იქცა. (აღსანიშნავია, რომ 670 წლიდან მოყოლებული, ჰორიუტის ტაძარს არაერთხელ გაუჩნდა ხანძარი, მაგრამ ყოველთვის მისი საგულდაგოლო რესტავრაცია ხდებოდა. ამიტომაც დღესდღეობით მისი ძირითადი ნაწილი ოქროს ტაძრით, პაგოდით, დარბაზით და ცენტრალური ალაყაფის კარებით, თითქმის პირვანდელი სახითაა შემონახული) მათგან განსაკუთრებული დიდებულებით ტოდაიტის ტაძარი (აღმოსავლეთის დიდი ტაძარი) გამოირჩევა, რომელიც ხისგან აგებული უდიდესი ნაგებობაა მსოფლიოში.

თავდაპირველად მას 90 ჰექტარი ფართობი ეკავა, მაგრამ დღესდღეობით მისი დიდი ნაწილი დანგრეულია. ტოდაიტის ტაძრის მშენებლობა ქ. ნარაში 729 წელს დაიწყო და იმპერატორ შიომუს ზეობის დროს (744-757) დასრულებული სახე მიიღო. მისი ბრძანებით, ტაძრის მთავარ დარბაზში ბუდას უზარმაზარი ქანდაკება დაიდგა, რომლის სიმაღლე 18 მეტრს აღწევდა. სწორედ ამიტომ მას დაიბუცე (დიდი ბუდა) ეწოდა.

მნახველზე წარუშლელ შთაბეჭდილებას ახდენს ლოტოსის ყვავილის კვარცხლბეკზე ფეხმორთხმით მტდომი გოლიათი, რომელმაც საუკუნეთა მანძილზე არაერთ განსაცდელს გაუძლო მძლავრი

მინისძვრებისა და სხვა სტიქიურ უბედურებათა სახით. რესტავრაციითა წყალობით (ტოდაიჯის მთელ კომპლექსს ბოლო უნიკალური რესტავრაცია 1973 წლეს ჩაუტარდა) ბუდა დღესაც ამაყად გადმოჰყურებს მნახველს და მთელ ქალაქს. ნარას სატაძრო ნაგებობათა უმეტესობამ დღემდე რესტავრირებული ან ახლად აგებული სახით მოაღწია. ამ მხრივ გამოჩენილი მხოლოდ 759 წელს აგებული ტოშიო დაიჯი (ჩინური ტაძარი) წარმოადგენს, რომელიც არასოდეს დაზიანებულია და ამიტომ პირვანდელი სახე შეინარჩუნა. სხვა ბუდისტურ ტაძართა მსგავსად, მასაც ბუდას მონუმენტური ქანდაკება ამშვენებს, მაგრამ უფრო იმით არის ცნობილი, რომ ტაძრის მთავარ დარბაზში ათასამდე, ზუსტად კი – 864 ქანდაკებაა გამწკრივებული. 794 წელს დედაქალაქის ჰეიანში (შემდეგში კიოტად წოდებული) გადატანით, პოლიტიკურთან ერთად, ის ქვეყნის კულტურულ-ეკონომიკური ცენტრი ხდება. აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ ამიერიდან ბუდიზმის გავლენა, რომელიც ადრე ძირითადად სულიერ და კულტურულ სფეროს მოიცავდა, პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ცხოვრებაზეც გავრცელდა. ახალი დედაქალაქის აღმშენებლობა იმპერატორმა კამუმ 794 წელს დაიწყო, მაგრამ ხაზინის გალატაკების გამო, 805 წელს ის იძულებული გახდა სამშენებლო სამუშაოები გაეჩერებინა.

მართალია, კამუმ სატახტო ქალაქს ჰეიან კიო ანუ მშვიდობის ქალაქი უწყოდა, მაგრამ სახელწოდებამ მიზანი ნამდვილად ვერ გაამართლა, რადგანაც ჰეიანი გამუდმებით პოლიტიკური ბრძოლის და დაპირისპირების ასპარეზს წარმოადგენდა. 1868 წლამდე ჰეიანში საიმპერატორო კარის რეზიდენცია იყო, ამიტომაც ფორმალურად ის იაპონიის დედაქალაქადაც ითვლებოდა, მაგრამ ისტორიულად ჰეიანის ეპოქა IX-XII საუკუნეებს მოიცავს (794-1185 წწ). მისთვის დამახასიათებელია კულტურის მძლავრი აღმავლობა და აყვავება, ამიტომაც სამართლიანად ითვლება იაპონური კულტურის ოქროს ხანად. ჰეიანი, სხვა იმდროინდელი იაპონური ქალაქების მსგავსად (ფუძივარა, ნარა, ნაგაოკა) ჩინეთის, მკაცრად განსაზღვრული, არქიტექტურული კანონების მიხედვით იგებოდა. დღესდღეობით ეს არის ღრმა ისტორიული ტრადიციების მქონე ქალაქი, ციხესიმაგრეებით, ტაძრებით, მდიდარი მუზეუმებით და მრავალი ღირსშესანიშნავი სანახაობით, სადაც ჰარმონიულადაა შერწყმული ისტორია და თანამედროვეობა, წარსული და აწმყო. 1994 წელს იაპონიაში დიდი ზარ-ზეიმით აღინიშნა კიოტოს დაარსების 1200 წლისთავი, რომლის დროსაც ულამაზესი სადღესასწაულო ღონისძიებები და სხვადასხვა ეროვნული ფესტივალები ჩატარდა.

ახალი დედაქალაქის მშენებლობამ ხელი შეუწყო

საერო არქიტექტურის განვითარებას იაპონიაში, რომლის კლასიკურ ნიმუშს ქალაქის ჩრდილო ნაწილში აგებული საიმპერატორო სასახლე წარმოადგენს. ეს არის ექვსი ალაყაფით დაცული კომპლექსი, რომელსაც გოსიო ანუ საპატივცემულო ადგილი ეწოდება. მის არქიტექტურაში ჰარმონიულადაა შერწყმული ჩინური ფუფუნება და იაპონური დახვეწილი გემოვნება. ყველაზე შთამბეჭდავია სასახლის მთავარი დარბაზი, რომლის ცენტრში წითელი სანდალის ხისგან დამზადებული საიმპერატორო სავარძელია მოთავსებული. კიოტოში ხუთი დიდი ბუდისტური ტაძარია. მათგან გამორჩეულია 1236 წელს აგებული ტოფუკუჯის ტაძარი, რომელშიც ფერწერის ძვირფასი ნიმუშებია დაცული. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ იაპონიაში რელიგიური სინსკრეტიზმის განვითარების საფუძველზე, კონტინენტიდან (იგულისხმება ძირითადად ჩინეთი) გავრცელებული ბუდისტური სატაძრო მშენებლობის არქიტექტურულმა კანონებმა რღვევა დაიწყო. მაგალითად, ნარას პერიოდის არქიტექტურული ანსამბლების გაშლილი სივრცე შეცვალა განცალკევებულ ადგილებზე, მთებში, კლდეებთან და ა.შ., აგებულმა ნაგებობებმა. გაქრა ადრინდელი პერიოდის მონუმენტალიზმი, არქიტექტურა და სკულპტურა ადგილობრივ რელიეფს შეუხამდა. ყოველივე ამის გამო, ბუდისტურმა ტაძრებმა სახე იკვალა და მათი უმეტესი ნაწილი თანდათან შინტოისტურ ტაძრებს დაემსგავსა.

კიოტოს შინტოისტური ტაძრებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია იასაკა ჯინჯა. ერთ-ერთი ყველაზე ლამაზი ნაგებობაა კიოტოს ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში 1397 წელს აგებული ე.წ. ოქროს პავილიონი, რომელიც არაერთხელ დაიწვა, მაგრამ აღდგენილ იქნა რესტავრაციითა შედეგად. ესაა კვადრატული

ფორმის სამსართულიანი ნაგებობა, რომელიც ჩაის სმისა და სხვადასხვა რელიგიური ცერემონიებისთვის იყო გათვალისწინებული. ზედა სართულის შიდა და გარეთა მხარე მთლიანად ოქროს ფოთლებითაა მოხატული. 1480 წელს კიოტოს აღმოსავლეთ ნაწილში ოქროს პავილიონის ანალოგიური – ვერხცლის პავილიონი აიგო. ორივე მათგანის უმთავრესი მახასიათებელი იყო ნაგებობათა არქიტექტურის ჰარმონიული შეხამება გარემოსა და ბუნებასთან. მოგვიანებით ხსენებული პავილიონები მონასტრებად იქნა ქცეული. ჰეიანის პერიოდში არქიტექტურის განუყოფელ ნაწილს ბუდას გამოსახულებები შეადგენდა, ამასთან ერთად, შინტოისტური სკულპტურული გამოსახულებებიც მომრავლდა. მაგალითად, ჰატიმანის და მაცუოს ღვთაებების, ქალღმერთ ნაცუკუსიმესი და ტიმანის და მაცუოს ღვთაებების, ქალღმერთ ნაცუკუსიმესი და სხვა. მართალია, ოსტატები კვლავ ბუდისტური კანონებით ხელმძღვანელობდნენ, მაგრამ მათ ნამუშევრებში უკვე ნათლად გამოიკვეთა ადგილობრივი, იაპონიზირებული შტრიხები. კერძოდ, ბუდას კლასიკური გამოსახულებების (იგულისხმება ინდური ბუდა მედიტაციის მდგომარეობაში – ლოტოსის ყვავილებზე ფეხმორთხმით მჯდომი ბუდა რომელსაც “ლოტოსის პოზას” უწოდებენ) გვერდით გაჩნდა მისი სხვადასხვანაირი ფიგურები, ასევე დემონების,

მრავალთავიანი და მრავალხელიანი ღვთაებების ქანდაკებები. თიხასა და ლაქთან ერთად. მასალად უკვე ხის ადგილობრივი ჯიშებიც გამოიყენებოდა, რომლებიც საგულდაგულო დამუშავების შემდეგ იღებებოდა. ადრეული ჰეიანის პერიოდის ბუდისტურ სახვით ხელოვნებაში განსაკუთრებით მაღალ განვითარებას ფერწერამ მიაღწია. ფერწერული ნამუშევრები უმეტეს წილად აბრეშუმზე და გრაგნილებზე იყო შესრულებული, ხშირი იყო ასევე ბუდიზმის ე.წ. მცველების იკონოგრაფიული გამოსახულებები, რომლებიც საშინელი დემონების სახით იყო წარმოდგენილი. იმ ეპოქის ცნობილი მხატვრებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია: ბუდისტი ღვთისმსახური კობო-დაიში (კუკაი), კუდარა კავანარი, ფერწერაში იაპონური სტილის ფუძემდებელი – კოსე-ნო კანაოკა და სხვა. X საუკუნიდან იაპონურმა მხატვრობამ შემდგომი განვითარება ე.წ. იამატოეს (“იაპონური სურათი”) სკოლის სახით ჰპოვა, რომლის მთავარი მახასიათებელია რბილი ხაზები, ფერთა სიუხვე და სიმკვეთრე, პერსპექტივის კანონთა უგულველყოფა იყო. XII საუკუნეში გრაგნილზე შესრულებული ნახატები დომინირებდა, რომელსაც ემაკიმონო ეწოდება. მათზე უმეტეს წილად გამოსახული იყო სასახლის კარის ცხოვრების, ბატალური სცენების, ფეოდალური არისტოკრატის, მოგზაურობის და გართობის სხვადასხვა ეპიზოდები.

ჩინურ ცივილიზაციასთან ნაზიარებმა იაპონელებმა დროთა ვითარებაში უცხოური კულტურის გადმოღების თავისებური მექანიზმი შეიმუშავეს. კერძოდ, ხდებოდა არა ბრმა წაბადვა, არამედ კონტინენტური კულტურიდან მათთვის საჭირო ელემენტების გადამუშავება, ადგილობრივ ტრადიციებთან მათი შეთავსება და სინთეზი, რამაც საბოლოო ჯამში შესანიშნავი შედეგი გამოიღო. ყოველივე ამის საფუძველზე უცხოური კულტურის გავლენა იაპონიაზე თანდათან გაფერმკრთალდა, მოგვიანებით კი საერთოდ გაქრა. ეს პროცესი ყველაზე ნათლად ჰეიანის პერიოდის ლიტერატურის განვითარებაში გამოვლინდა. როგორც ზემოთ აღინიშნა, იაპონიაში საკუთარი დამწერლობის წარმოშობას ლიტერატურის მძლავრი აყვავება მოჰყვა. თუ IX საუკუნემდე იაპონური ლიტერატურა უმთავრესად ჩინურ ენაზე იქმნებოდა, X-XI საუკუნეებში (იაპონური ანბანის – კანას დამკვიდრების საფუძველზე) მან უკვე მშობლიურ ენაზე დაიწყო აყვავება. ჩინური ლიტერატურული მოდელების გადამუშავების საფუძველზე შეიქმნა ახალი ფორმები, სხვადასხვა ჟანრები, ისეთი ესთეტიკური კატეგორიები, როგორიც ჩინელებთან უკანა პლანზე იყო დარჩენილი. ხაზგასასმელია ის გარემოებაც, რომ ხსენებული ეპოქის საუკეთესო ლიტერატურულ ნაწარმოებთა (როგორც პროზაულ, ისე პოეტურ) ავტორები ქალები გახდნენ, რომლებიც ყველაზე ნაკლებად იყვნენ დაკავშირებულნი უცხოურ კულტურასთან თავიანთი განათლებისა თუ შემოქმედებითი მოღვაწეობიდან გამომდინარე. ამ შემთხვევაში უთუოდ გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ (როგორც ზემოთ აღინიშნა) იაპონიაში ქალს შორეულ წარსულში მაღალი მდგომარეობა ეჭირა.

მართალია, შუა საუკუნეების ეპოქაში მისი უფლებები საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ნაწილობრივ შეიზღუდა, მაგრამ თავისი შინაგანი ინტელექტის, დახვეწილობის, ნატიფი გემოვნების, გონებამახვილობის წყალობით, იაპონელმა ქალებმა საპატიო ადგილი დაიმკვიდრეს საზოგადოებაში. საერთოდ, ჰეინის კულტურის მთავარი მახასიათებელი ნიშანი იყო ესთეტიზმი, ყველაფერი მის ჩარჩოებში იყო მოქცეული, მის კანონებსა და მოთხოვნებს ემორჩილებოდა. სწორედ ქალში იყო კონცენტრირებული ყველაზე ღრმად ესთეტიზმი და ემოციურობა, რაც იაპონელთა სულიერი ცხოვრების საფუძვლად იქცა. თხრობითი ჟანრის საუკეთესო ნაწარმოებთა ავტორებიც ხომ ქალები იყვნენ (მურასაკი შიკიბუ და სხვები), რომლებმაც აღიარება მოიპოვეს არ მხოლოდ იაპონიაში, არამედ შუა საუკუნეების მსოფლიო ლიტერატურის ისტორიაში. ჰეინის პერიოდში პოეზიის აყვავება იაპონურ ენაზე, იაპონელთა ეროვნული თვითშეგნების გაძლიერებაზე მიუთითებს. ეს პროცესი IX საუკუნეში აღმოცენებული ნაწილობრივი კულტურიული ავტონომიის პირობებში მიმდინარეობდა. საზოგადოების მაღალი ფენების ყოველდღიურ ცხოვრებაში მტკიცედ მოიკიდა ფეხი სხვადასხვა ლიტერატურულმა თამაშებმა და პოეტურმა შეჭიბვრებმა, რომლებიც საიმპერატორო კარზე, ასევე არისტოკრატიის თავშეყრის და გართობის დროს იმართებოდა. ლექსების ჩაწერა ხდებოდა საოჯახო ანთოლოგიებში, მარაოებზე, გრაგნილებზე, შირმებზე და სხვა. 905 წელს იმპერატორ დაიგოს ბრძანებით შეიქმნა იაპონური პოეზიის ერთ-ერთი უდიდესი ანთოლოგია “კოკინ ვაკასიუ” (“ძველი და ახალი იაპონური სიმღერების კრებული”), რომელიც 20 გრაგნილზე დაწერილ 1100 ლექსს შეიცავდა. ამ ლექსების

ავტორები უმთავრესად არისტოკრატიული წრის წარმომადგენლები იყვნენ, ანთოლოგიის შემდგენელი კი პოეტი და ფილოლოგი კინო ცურაიუკი იყო. 927 წელს დასრულდა მრავალტომიანი ნაშრომის “ენგის წლების რიტუალების” შედგენა, რომელიც საინტერესო ცნობებს შეიცავს შინტოიზმის, ეკლესიამონასტრების, ქვეყნის მართვა-გარემოების, ცალკეულ პროვინციათა ადამ-ნესების შესახებ. XI საუკუნის II ნახევრიდან იაპონურ ლიტერატურაში ისტორიული ჟანრის ნაწარმოებები ჩნდება, რომლებშიც აღწერილი იყო შიდა ომები, უმთავრესად ფუძივარას, ტაირას და მინამოტოს ძლიერ ფეოდალურ საგვარეულოებს შორის მიმდინარე ბრძოლები, აგრეთვე გამოჩენილი ისტორიულ

პიროვნებათა პირადი ცხოვრება ამგვარ ნაწარმოებთა შორის აღსანიშნავია: “მინამოტოს აღზევებისა და ტაირას დაღუპვის აღწერა”, “თქმულება ჰეიდის წლებზე”, “დიდი სარკე” და სხვა. ამ პერიოდის ნაწარმოებები, როგორც პოეტური, ისე პროზაული, გამსჭვალულია დარდითა და მწუხარებით, ქვეყნის ბედ-იღბალზე ფიქრით, რაც XI-XII საუკუნეებში იაპონიაში შექმნილი პოლიტიკური ვითარებით იყო განპირობებული. ეს იყო შიდა აშლილობის, გლეხთა აჯანყების, ფეოდალური ომების ხანა, რაც XII საუკუნის ბოლოს იაპონიაში სამხედრო-ფეოდალური მმართველობის ანუ სიოგუნატის დაარსებით დაგვირგვინდა. ამრიგად, ჰეინის პერიოდი

იაპონიის საზოგადოებრივი განვითარების უმნიშვნელოვანეს ხანას წარმოადგენდა. ეს ის პერიოდია, როდესაც ცხოვრების ყველა სფეროში, ჩინური კულტურის მიღწევათა საფუძველზე, საკუთარი მოდელები შეიქმნა: სახელისუფლო სისტემაში – დუალისტური მმართველობის ფორმირება მოხდა, კერძოდ იმპერატორის და ფუძივარასი, რომლის დროსაც ხელისუფალნი ერთმანეთთან დედის მხრიდან ნათესაური ურთიერთობით იყვნენ დაკავშირებულნი. რელიგიაში – ბუდიზმის ახალი, იაპონური ფორმების გაჩენა ორგანულად შეუერთდა ადგილობრივ რწმენა-წარმოდგენებს. და ბოლოს, ეს იყო ეროვნული კულტურის ფორმირების, “ბრწყინვალე დედაქალაქის” ეპოქა – იაპონური კულტურის ოქროს ხანა. სწორედ იმ პერიოდში განვითარდა თვითმყოფადი მიმართულებები არქიტექტურაში, ფერწერაში, შეიქმნა საკუთარი დამწერლობა და დიდმნიშვნელოვანი მხატვრული ლიტერატურა. იმავდროულად, ჰეინის პერიოდი მოკლებული იყო იმ შინაგან მთლიანობას და ერთიანობას, რაც ნარას ეპოქისთვის იყო დამახასიათებელი, თანდათან ირღვეოდა ჩინეთიდან გადმოღებული “რიცხრიოს კანონთა” პრინციპები, სანადელო სისტემა, რომლის ნაცვლად მიწის კერძომესაკუთრული ფორმა – სიოენი წარმოიქმნა და კარდინალური ცვლილებები

დაიწყო საზოგადოებრივ სტრუქტურაში. ეს ფეოდალური მამული (სიოენი) რომელიც X საუკუნის II მეოთხედიდან მიწათმფლობელობის წამყვან ფორმად იქცა, კარჩაკეთილ, ნატურალურ მეურნეობას წარმოადგენდა, რომელიც მთლიანად აკმაყოფილებდა მისი მფლობელის მოთხოვნებს. მთლიანობაში, ჩინეთიდან შეღწეული საზოგადოებრივი სისტემა და კულტურის ელემენტები ვერ შეეგუა იაპონურ ნიადაგს, რადგან მას შეეახება მოუხდა საზოგადოების გვაროვნულ ორგანიზაციებთან და მის კულტურულ თუ სამეურნეო თავისებურებების მთელ კომპლექსთან. კიოტოდან ჩრდილო-აღმოსავლეთით, წყნარი ოკეანის სანაპიროზე ლამაზ ბაღნარსა და პარკებში მდებარეობს ძველი ისტორიული ქალაქი – ისე. უპირველეს ყოვლისა, ის იმით არის ღირსშესანიშნავი, რომ იაპონელების ეროვნული სარწმუნოების – შინტოისტური რელიგიის ცენტრს წარმოადგენს, სადაც ყველაზე ძველი შინტოისტური ტაძრებია შემონახული. "ნიჰონ შიოკში" მოთხრობილი ლეგენდის თანახმად, ახ.წ. დასაწყისში, მეფე სუჯინმა თავის ქალიშვილს სთხოვა ქალღმერთ ამატერასუსთვის წმინდა სალოცავი ადგილის შერჩევა. თავდაპირველად თურმე მეფე თავის რეზიდენციაში მიაგებდა პატივს ქალღმერთს, მაგრამ შემდეგ მიხვდა რომ მის თავს დამტყდარ უბედურებათა მიზეზი ღმერთებთან ერთად ცხოვრება იყო. სწორედ ამიტომ მან გადაწყვიტა ამატერასუს კულტის პატივსაცემად განსაკუთრებული ადგილი შეერჩია, რაც თავის ასულს მიანდო. ამ უკანასკნელს კი ისე ადგილმდებარეობა მოსწონებია, სადაც ამატერასუს მთავარი ტაძარი – ისე-ტინგუ აიგო. ტაძარი ხეივანებითაა გარშემორტყმული, რომელთა ბოლო ხის კარიბჭეებია (რომლებსაც იაპონურად თორი ეწოდება). მათზე წმინდა ხის –

საკაკას ტოტებია მიმაგრებული. იმ შორეული წარსულიდან მოყოლებული, დღემდე ისეს მთავარ ტაძარში იაპონიის იმპერატორები ატარებდნენ განსაკუთრებულ რელიგიურ ცერემონიებს. კერძოდ, იმპერატორმა აკიჰიტომ თავისი ინაუგურაციის წინა ღამე სწორედ იქ გაატარა ლოცვებში. ხსენებულ ტაძარში ინახება საიმპერატორო ძალაუფლების ერთ-ერთი სიმბოლო – სარკე, რომელიც ამატერასუს სულს განასახიერებს. მართალია, გარეგნულად ტაძარი ძალიან სადაა (ისე როგორც საერთოდ ყველა შინტოისტური ტაძარი), მაგრამ იმავდროულად – დიდებული თავისი იერსახით. საინტერესო ფაქტია, რომ VII საუკუნიდან მოყოლებული, ამატერასუს ტაძარი ყოველ ოც წელიწადში იშლება და მისი ხელახლა აგება ხდება კიპარისის ხისგან. ისეს მთავარი ტაძრის მოხილვა, ისევე როგორც ფუძივარაზე ასვლა, იაპონელთა პატრიოტული აღზრდის პროგრამაში შედის; სიცოცხლეში ერთხელ მაინც ყველა იაპონელმა უნდა მოიხილოს იქაურობა. XII საუკუნის მიწურულს იაპონიაში სამხედრო-ფეოდალური დიქტატურის ანუ სიოგუნატის (უმაღლესი მთავარსარდალი) დაარსების შემდეგ ქვეყნის მეორე დედაქალაქი კამაკურა გახდა – ტოკიოსთან ახლოს, კანტოს რაიონში მდებარე ქალაქი. მისი ადგილმდებარეობა მარჯვედ იყო შერჩეული მტრისგან თავდასაცავად: სამი მხრიდან მაღალი მთები, მეოთხე მხრიდან კი ზღვა ესაზღვრებოდა. თითქმის 150 წელი კამაკურა სიოგუნთა პირველი დინასტიის

– მინამოტოს ფეოდალურ საგვარეულოს სატახტო ქალაქს წარმოადგენდა (1192-1333) და ეს პერიოდი ისტორიაში კამაკურას პერიოდის სახელითაა ცნობილი. 1333 წელს გამწვავებული ფეოდალური შინაომის ქარცეცხლში ქალაქი დაიწვა და ამით დასრულდა კამაკურას და პირველი სიოგუნატის პერიოდის იაპონიაში. თავდაპირველად კამაკურა პატარა სოფელი იყო, სადაც მინამოტოს საგვარეულომ თავისი მფარველი ღმერთის ჰიტიმანის ტაძარი ააგო. 1180 წელს ერთ-ერთმა უძლიერესმა ფეოდალმა იორიტომო მინამოტომ იქ სასახლე ააგო, ახალი ტაძრები ააშენა, გზები გაიყვანა, ხოლო 1192 წელს ფეოდალურ შინაომში ტაირას საგვარეულოს დამარცხების შემდეგ, მან თავი სიოგუნად გამოაცხადა და კამაკურას – მისი სატახტო ქალაქი გახდა. დედაქალაქის კამაკურაში

გადატანა იმით აიხსნება, რომ მინამოტო ცდილობდა ამ გზით იმპერატორის კარის გავლენა შეესუსტებინა და დამოუკიდებელი ხელისუფლება შეექმნა. ამასთან ერთად, მინამოტომ იმპერატორს ნომინალური უფლებები დაუტოვა, რადგანაც მონარქია ფეოდალური წყობილების იდეოლოგიურ ერთიანობას უზრუნველყოფდა. ამიერიდან იაპონიაში ორი პოლიტიკური და კულტურული ცენტრი არსებობდა: კიოტო, სადაც იმპერატორის რეზიდენცია იყო და კამაკურა – სიოგუნთა დედაქალაქი. ამ გარემოებამ მნიშვნელოვანწილად

განსაზღვრა ქვეყნის შემდგომი ისტორიული განვითარება, რაც ცხადია, კულტურაშიც აისახა. მართალია, კიოტოს ძველი არისტოკრატია თავის ავტორიტეტს პოლიტიკურთან ერთად, კულტურის სფეროშიც ინარჩუნებდა, მაგრამ სულ უფრო ხელშეახები ხდებოდა ახალი, ხალხური კულტურის ელემენტები. ეს, უპირველეს ყოვლისა, იმით იყო განპირობებული რომ X-XII საუკუნეებში მიმდინარე შინაომები განსაკუთრებით გაძლიერდა და აღზევდა სამურაების ფენა, რომელნიც უბრალო ხალხის, უმთავრესად გლეხობის წარმომადგენლები იყვნენ. ცხადია, თავდაპირველად მათ საიმისო ძალა არ შესწევდათ, რომ თავიანთი დამოუკიდებელი კულტურა შეექმნათ და ამიტომ იძულებულნი იყვნენ ქედი მოეხარათ იაპონიაში გაბატონებული არისტოკრატული კულტურის წინაშე და მიეღოთ იგი. დროთა ვითარებაში, პოლიტიკური ძალების გადანაწილებაში შესაბამისად, კულტურის სფეროში ორი ძალა შეეჯახა ერთმანეთს: ძველი, ტრადიციული კულტურა და ამომავალი, ახალი კულტურა. ამასთან, ნათლად გამოიკვეთა რომ კულტურული განვითარების ტენდენცია იმ პერიოდში ახალი კულტურის პოზიციების განმტკიცების და ძველის დასუსტებისაკენ იყო მიმართული. ეს პროცესი მეტნაკლები სიძლიერით კულტურის ყველა სფეროში აისახა, განსაკუთრებით ლიტერატურაში, თეატრალურ და სახვით ხელოვნებაში,

არქიტექტურაში, იდეოლოგიაში. კამაკურას პერიოდის ლიტერატურაში შეიქმნა ახალი ჟანრის საისტორიო-საგმირო ეპოსები – ჰუნკები. ისტორიოგრაფიული თხზულებები – რეკიშიკი მონოგატარი, პარალელურად სალიტერატურო ენაც იცვლებოდა; თუ ჰეიანის ენა ლექსიკურად წმინდა იაპონური იყო და ჩინური სიტყვები უმნიშვნელო რაოდენობით იყო წარმოდგენილი, ახლა ჩინური ლექსიკაც დამკვიდრდა, რაც უპირველეს ყოვლისა, ბუდიზმთან იყო დაკავშირებული. ასე რომ, საომარი ეპოპეების ენა მნიშვნელოვან ეტაპად იქცა იაპონური სალიტერატურო ენის ჩამოყალიბების საქმეში, რომელშიც ორგანულად შერწყმული აღმოჩნდა ორი ერთმანეთისგან განსხვავებული ლექსიკა: ჩინური და იაპონური. კამაკურას პერიოდში გარკვეული ცვლილებები განიცადა სახვითმა ხელოვნებამ. კერძოდ, გაჩნდა ახალი ჟანრული ფერწერა – ემაკიმონო, რომელიც ჰორიზონტალურ გრაფიკულ შესრულებულ ნახატს წარმოადგენდა. კამაკურას ფერწერა მკვეთრად განსხვავდებოდა ჰეიანის მხატვრული ტრადიციებისგან, სადაც ყურადღების ცენტრში პერსონაჟთა ემოციები და განწყობა იყო მოქცეული. როგორც ფერწერაში, ისე სკულპტურაში, უმთავრესი გახდა პორტრეტი. პირველად იაპონური ხელოვნების ისტორიაში რეალურ ადამიანთა გამოსახულებები გამოჩნდა. არქიტექტურისათვის დამახასიათებელი იყო წარსულის მონუმენტური ფორმებისკენ ანუ წარას ეპოქისკენ მიბრუნება.

აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ როგორც საერო, ისე საკულტო ნაგებობებში სხვადასხვა სტილი იყო ერთმანეთთან შერეული. სიახლეს წარმოადგენდა ბუდისტური სექტის – ძენის სატაძრო არქიტექტურა: ამ ტაძრებს მაღალი სახურავები და მომრგვალებული სარკმლები ჰქონდათ, ტრადიციული ბუდისტური ტაძრებისგან განსხვავებით, ისინი უფრო სადა და პირქუში იყო. კამაკურა საერთოდ ტაძრების სიმრავლით გამოირჩევა, რომელთა შორის განსაკუთრებით საყურადღებოა ომის ღმერთის – ჰატიმანის შინტოსტური ტაძარი, რომელშიც სამურაების უძვირფასესი აღჭურვილობაა შემონახული. ეს ტაძარი იაპონელებისათვის უსაყვარლესი მოხილვის ადგილია საახალწლო დღესასწაულის დროს. მაგრამ კამაკურას მთავარი ღირსშესანიშნაობა ისევ და ისევ ბუდას სახელს უკავშირდება. ბუდისტურ ტაძართა რაოდენობა იქ საშუალოდ ალწევს. ეს იმით აიხსნება რომ სწორედ კამაკურას პერიოდში გავრცელდა იაპონიაში ბუდიზმის სხვადასხვა მიმდინარეობა, რომელთა შორის წამყვანი ადგილი ძენ-ბუდიზმს და ნატირენს ეჭირა. მათი მიმდევრები უმთავრესად სამურაები იყვნენ. კამაკურაში არსებულ ბუდისტურ გამოსახულებათა შორის დავასახელებთ ერთს და ყველასგან გამორჩეულს: ესაა 1252 წელს ბრინჯაოსგან ჩამოსხმული მჭდომარე ბუდას უზარმაზარი ქანდაკება. თავზე მას ვერცხლის კულულები აქვს შემოვლებული, რომლებიც 830 ბრინჯაოს ლოკოკინას ებჯინება. ლეგენდის თანახმად, ლოკოკინები, რომლებიც სიბრძნის სიმბოლოა, მზისგან იცავდნენ ხანგრძლივ მედიტაციაში მყოფ თავგადაპარსულ ბუდას. ქანდაკების შიგნით ზემოთ ამავე კიბეა, მის ბოლოში გადმოსახედი

ბუდას თვალებიდან, საიდანაც მთელი ქალაქის პანორამა იშლება თვალწინ. დღესდღეობით კამაკურა არა მხოლოდ შესანიშნავი ისტორიული ძეგლებით იზიდავს მნახველებს, ის პოპულარული საზღვაო კურორტი და სააგარაკო ადგილია, განსაკუთრებით ელიტარული საზოგადოებისთვის.

1603 წლიდან იაპონიის დედაქალაქი ედო (დღევანდელი ტოკიო) გახდა. მის ადგილას ოდესლაც პატარა სოფელი იყო, 1456 წელს ერთ-ერთმა გავლენიანმა ფეოდალმა ოტა დოკანმა იქ ციხესიმაგრეები ააგო და ედოს თანდათან ქალაქის სახე მიეცა. ფაქტობრივად მისი აღმშენებლობა 1590 წლიდან დაიწყო, როდესაც კანტოს რაიონის მმართველმა ტოკუგავა იეიასუმ (რომელიც შემდეგ სიოგუნი გახდა), ის თავის რეზიდენციად აქცია. მოგვიანებით ედო იაპონიის დედაქალაქად გამოაცხადა და იმ დროიდან მოყოლებული ის ქვეყნის ადმინისტრაციულ-სამეურნეო და კულტურის ცენტრი გახდა.

ზემოხსენებული ისტორიული ქალაქების გვერდით, შუა საუკუნეების იაპონიაში სხვა ქალაქებიც ვითარდებოდა, რომლებსაც თავ-თავისი გარკვეული წვლილი შეჰქონდათ ქვეყნის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ თუ კულტურულ ცხოვრებაში, რომელთა განხილვა ძალზე შორს წაგვიყვანს. ამჯერად შემოვიფარგლეთ მხოლოდ რამდენიმე უმთავრესი ისტორიული ცენტრით, რომელმაც განსაკუთრებული კვალი დაამჩნია თვითმყოფადი იაპონური კულტურის განვითარებას.

ჯერ კიდევ VIII საუკუნის დასაწყისიდან ფუძივარას გვარი სოგას საიმპერატორო დინასტიას დაუენათესავდა: იმპერატორმა შიოუმ ფუძივარას გვარის ქალი შეირთო ცოლად. ამიერიდან ტრადიციად დამკვიდრდა, რომ იმპერატორებს და

უფლისწულებს ცოლი ფუძივარას გვარიდან უნდა მოეყვანათ. შედეგად, ფუძივარას გვარმა იმპერატორთა ძალაუფლება შეზღუდა, მისი წარმომადგენელი ქვეყანას კანცლერის (კამშაკუ) ან რეგენტის (სესიო) სახით მართავდნენ. თავისი ძლიერების ზენიტს ფუძივარამ X საუკუნის ბოლოს მიაღწია, როდესაც ის ქვეყნის ფაქტობრივ მმართველად იქცა.

აკიჰიტომ (დაიბადა 1933 წ.) საიმპერატორო ტახტი 1989 წელს დაიკავა მამის – ჰიროჰიტოს სიკვდილის შემდეგ. ისეს პარკს ესაზღვრება აგო - ის ცნობილია, როგორც იაპონიის ინდუსტრიის მექა მარგალიტის კულტივირებაში. აქვეა უნიკალური მუზეუმი, სადაც კულტივირებული მარგალიტების ნიმუშები გამოფენილი. მაგალითად, საოცრად შთამბეჭდავია 10000 მარგალიტისგან დამზადებული პაგოდა.

იაპონიის მნიშვნელოვანი ქალაქები

ტოკიო — იაპონიის 47 პრეფექტურიდან ერთ-ერთია და მოიცავს მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონს, რომელსაც ადრე ქალაქ ტოკიოს უწოდებდნენ, და რომელიც ასევე დიდი ტოკიოს აგლომერაციის მუაგულს წარმოადგენს. იგი წარმოადგენს მსოფლიოს უმსხვილეს ეკონომიკურ ცენტრს[1], მიუხედავად იმისა, რომ ტოკიო ქალაქი არაა, მას იაპონიის დედაქალაქად თვლიან და ის წარმოადგენს ამ ქვეყნის მთავრობისა და

იმპერატორის სამყოფელს. ტოკიოში დაახლოებით 12 მილიონი ადამიანი, ქვეყნის მოსახლეობის 10%, ცხოვრობს. იგი დასახლებული იყო უხსოვარი დროიდან. თავდაპირველად სოფელი ედო, არსებობდა საუკუნეების განმავლობაში. უძველესი დროიდანვე იყო განვითარებული თევზჭერა. ქალაქი აგებულია დაბალ, ალუვიურ ვაკეზე. კლიმატი ზომიერია ზამთარში, ხოლო ზაფხულში ცხელი და ტენიანი. ადრეულზაფხულსა და შემოდგომაზე იცის წვიამიანი სეზონი.

ტოკიო მდებარეობს კუნძულ ჰონსიუს კანტოს რეგიონში. მისი საზღვრები ვრცელდება წყნარი ოკეანის ახლომდებარე კუნძულებზე, რომელთაგან ზოგიერთი ძირითადი მიწიდან 1000 კმ-ითაა დაშორებული. ფართობი შეადგენს 2,187.08 კმ -ს.

ტოკიო პოლიტიკურ, სამეწარმეო, საფინანსო, საგანმანათლებლო, საინფორმაციო და პოპ-კულტურის ცენტრს, იაპონიაშიკორპორაციათა შტაბ-ბინების, ფინანსური ინსტიტუტების, უნივერსიტეტების, კოლეჯების, მუზეუმების, თეატრების, სავაჭრო და გასართობი დაწესებულებების ყველაზე მაღალი კონცენტრაცია აქვს. ბევრი ადგილობრივი საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი და სხვა ბიზნეს სათაო ოფისები წარმოდგენილია ტოკიოს ცენტრალურ ნაწილში. ტოკიოს ზოგადად მსოფლიოს ოთხ ყველაზე გავლენიან "გლობალურ ქალაქთა" (ლონდონის, ნიუ-იორკისა

და პარიზისგვერდით) შორის მოიხსენიებენ. ქალაქის მმართველობას ახორციელებს პრეფექტურული კრება, რომელსაც ირჩევს მოსახლეობა 4 წლის ვადით. კრებას მეთაურობს მოსახლეობის მიერ არჩეული გუბერნატორი (მერი). არჩევითი ორგანოს უფლებამოსილება ფორმალურად საკმაოდ ფართოა, ფაქტობრივად კი მის საქმიანობას კონტროლს უწევს ცენტრალური ხელისუფლება. ტოკიოს რაიონებში არის არჩევითი რაიონული კრებები. ქალაქის ერთ-ერთი დასაფასებელი თვისება ისაა, რომ მოსახლეობა სრულიად თავისუფალია და პატივს სცემს ნებისმიერი ერის, სარწმუნოების, ორიენტაციის წარმომადგენელს. თავად ქალაქის თინეიჯერებში კი გავრცელებულია ჰარაჯუკუ, რომელიც სწორედ აქ ჩაისახა და შემდგომ მთელს მსოფლიოში გავრცელდა.

სახელის ეტიმოლოგია ტოკიო თავდაპირველად ცნობილი იყო, როგორც ედო, რომელიც ნიშნავს „ესტუარს“. [2] შემდგომში მისი სახელი შეცვალა ახლანდელმა სახელმა ტოკიომ, როდესაც ის გახდა იმპერიის დედაქალაქი 1868 წელს. [3] ტოკიოს შეესაბამება აზიისტრადიციები [2]. მეიძის ეპოქაში ქალაქს ეწოდა „T kei“ ალტერნატიული გამოთქმა იმავე ჩინურ სიმბოლოებს წარმოადგენს „Tokyo“. ზოგიერთ ინგლისურ დოკუმენტში კი „Tokei“. [4] თუმცა, რამდენადაც ცნობილია, ეს გამოთქმა არ შეესაბამება რეალობას [5]. ადმინისტრაციული სტატუსი ოფიციალურად ტოკიო არ არის ქალაქი, ის იაპონიის ერთ-ერთი პრეფექტურაა. მთლიანად შედგება 62 ადმინისტრაციული ერთეულისაგან: ქალაქები, დასახლებები და სოფლები. სულ შედგება 23 სპეციალური რაიონისაგან, რომელიც 1889 წლიდან 1943 წლამდე შეადგენდა ტოკიოს ადმინისტრაციულ ერთეულს. დღეისათვის, უკვე ყველა სპეციალური რაიონი

გათანაბრებულია ქალაქთან და ყველას ჰყავს საკუთარი მერი და საქალაქო საბჭო.

დედაქალაქის მმართველობას სათავეში უდგას არჩეული გუბერნატორი. მმართველობის შტაბი მდებარეობს შინჯუკუში, რომელიც წარმოადგენს ოლქის მუნიციპალურ ცენტრს. ასევე, ტოკიოში იმყოფება მთავრობა და მდებარეობს იმპერატორის სასახლე — იაპონიის იმპერატორების მთავარი რეზიდენცია.

ისტორია. ტოკიოს რაიონი დასახლებული იყო ჯერ კიდევ ქვის ხანაში, მაგრამ აქტიური როლი ისტორიაში ითამაშა მოგვიანებით. XII საუკუნეში ადგილობრივმა მეომარმა ედო ტარო სიგენადმა დააარსა ფორტი. 1457 წელს, ოტა დოკანმა, კანტოს მმართველმა,

ააშენა ციხესიმაგრე ედო. 1590 წელს, ამ ციხესიმაგრის მმართველი გახდა ტოკუგავა იეიასუ, სიოგუნატის დინასტიის დამაარსებელი. ამრიგად, ედო გახდა შოგუნთა დინასტიის დედაქალაქი, ხოლო იმპერიის დედაქალაქად რჩებოდა კიოტო. იეიასუმ დააარსა მრავალწლიანი მმართველობის ინსტიტუტი. ქალაქი სწრაფად იზრდებოდა და XVIII საუკუნისათვის ის გახდა მსოფლიოს უმსხვილესი ქალაქი. 1615 წელს, იეიასუს არმიამ გაანადგურა თავისი მოწინააღმდეგეები — ტოიოტომის დინასტია, და ამით მოიპოვა აბსოლუტური მმართველობა მთელი 250 წელიწადის განმავლობაში.

1868 წელს, მეიძის რესტავრაციის დროს, მოხდა შოგუნთა დინასტიის დამხობა, და იმპერიის მმართველობის აღდგენა. 1869 წელს, იმპერატორმა მუცუჰიტომ დედაქალაქი გადაიტანა ედოში და დაარქვა ტოკიო, და ამან წარმოქმნა დებატები იმის შესახებ, დარჩებოდა თუ არა კიოტო იმპერიის დედაქალაქად. XIX საუკუნის მეორე ნახევარში სწრაფად დაიწყო განვითარება მრეწველობამ და გემთმშენებლობამ. 1872 წელს, აშენდა სარკინიგზო ხაზი ტოკიო-იოკოგამა. 1877 წელს, კი კობე-ოსაკა-ტოკიო. 1923 წლის 1 სექტემბერს კანტოში მოხდა დამანგრეველი მიწისძვრა (რიხტერის შკალით 8-9 მაგნიტუდა), რომლის შედეგად დაინგრა და დაიწვა ქალაქის ნახევარზე მეტი. დაიღუპა 140 000 ადამიანი [6]. ქალაქმა დაიწყო ნელ-ნელა აღდგენა. ქალაქი სერიოზულად დაზარალდა მეორე მსოფლიო ომის დროს. 1945 წლის 8 მარტს, საჰაერო დაბომბვის შედეგად დაიღუპა 80 000 ადამიანი. დაიწვა მრავალი ხის შენობა, მათ შორის იმპერატორის ძველი სასახლეც. ომის შემდგომ ტოკიო ოკუპირებულ იქნა, კორეის ომის დროს ტოკიოში განლაგებული იყო რამდენიმე ამერიკული ბაზა. XX საუკუნის შუალედში ქვეყნის ეკონომიკა სწრაფად განვითარდა, რაც ცნობილი იყო „ეკონომიკური სასწაულის“ სახელწოდებით. 1966 წელს, ტოკიო მსოფლიოში

თავისი ეკონომიკის სწრაფი განვითარების მხრივ მსოფლიოში მეორე ადგილზე იყო. ტოკიომ 1964 წლის საზაფხულო ოლიმპიურ თამაშებზე დაამტკიცა, რომ ომის დროინდელი ტრავმები უკვე მოშუშებული ჰქონდა. მან მსოფლიო არენაზე თავი გამოიჩინა.

70-იან წლებში ქალაქს მოაწვა სოფლიდან ჩამოსული მუშახელის ტალღა, რამაც გამოიწვია ქალაქის შემდგომი განვითარება. 80-იანი წლების ბოლოს ის უკვე გახდა

დინამიკურად განვითარებული ქალაქი დედამიწაზე.

1995 წლის 20 მარტს, ტოკიოს მეტროში მოხდა გაზის აფეთქება ზარინის (ქიმიური იარაღი) გამოყენებით. ტერაქტი თავის თავზე აიღო რელიგიურმა სექტამ აუმ სინრიკიომ. ტერაქტის შედეგად დაზარალდა 5 000 ადამიანი მეტი, მათგან 11 დაიღუპა.

სეისმურად აქტიურმა ზონამ, გამოიწვია დისკუსია იმის შესახებ, რომ იაპონიის დედაქალაქი გადაეტანათ სხვა ქალაქში. სულ დასახლებული იყო 3 კანდიდატი ქალაქი: ნასუ (300 კილომეტრი ჩრდილოეთით), ხიგასინო (ცენტრალური იაპონია); და ახალი ქალაქი მიეს პროვინციაში, ნაგოიას შორიანხლოს (450 კილომეტრი ტოკიოს დასავლეთით). თუმცა, მთავრობამ მიიღო გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ ეს დისკუსია დახურულიყო. ამ დროისათვის ტოკიო აგრძელებს განვითარებას.

თანდათანობით ხორციელდება პროექტები ხელოვნური კუნძულების შესაქმნელად. ყველაზე მნიშვნელოვანი პროექტია ოდაიბა, რომელიც წარმოადგენს მთავარ სავაჭრო და გასართობ ცენტრს.

1897-1898 წლებში ტოკიოში აღმოცენდა პირველი პროფკავშირები. 1918 წელს მიმდინარეობდა „ბრინჯის აჯანყებები“. XX საუკუნის დასაწყისში ტოკიოში და იაპონიის სხვა ქალაქებში შეიქმნა კომუნისტური წრეები და ჯგუფები, რომელთა ბაზაზე 1922 წელს შეიქმნა იაპონიის კომუნისტური პარტია. 2011 წელს კუნძულ ჰონსიუს ჩრდილოეთით მომხდარი მიწისძვრა, საკმაოდ იგრძნობოდა დედაქალაქშიც. იყო ცუნამიც[7]. სტიქიის დროს მნიშვნელოვნად იქნა შეჩერებული ინფრასტრუქტურული სამუშაოები.[8] ბირთვული კრიზისი ფუკუშიმაზე გამოწვეული იყო ცუნამის შედეგად.[9][10] ტოკიო მნიშვნელოვან ზიანს იღებდა XX საუკუნის სტიქიების შედეგადაც. გეოგრაფია და კლიმატი ტოკიო მდებარეობს კუნძულ ჰონსიუზე, კანტოს რეგიონში. ცენტრის კოორდინატებია 35°41'N, 139°46'E (35.68333, 139.7667), თუმცა მისი საზღვრები ვრცელდება წყნარი ოკეანის ახლომდებარე კუნძულებზე, რომელთაგან ზოგიერთი ძირითადი მიწიდან 1000 კმ-ითაა დაშორებული. ფართობი შეადგენს 2,187.08 კმ -ს. ტოკიოს მთავარი ნაწილი მდებარეობს ტოკიოს ყურეში.

საშუალო სიმაღლე ზღვის დონიდან 40 მეტრი.[11] ჩიბის პრეფექტურა ესაზღვრება აღმოსავლეთიდან, იამანასის პრეფექტურა დასავლეთიდან, კანაგავის პრეფექტურა სამხრეთიდან, საიტამის პრეფექტურა ჩრდილოეთიდან. ტოკიოს სამხრეთით, მდებარეობს კუნძულთა ორი ჯგუფი : ოგასავარას კუნძულები და იზუს კუნძულები, რომლებიც მდებარეობენ ტოკიოდან 1 000 კილომეტრში (620 მილი). სწორედ ამ კუნძულებსა და მაღალმთიანი რეგიონების დასავლეთით, ტოკიოს საერთო მოსახლეობის სიმჭიდროვემ წარმოადგინა რეალური მაჩვენებელი. მისი ადმინისტრაციული სტრუქტურა დანარჩენი პრეფექტურების ადმინისტრაციული სტრუქტურის მსგავსია. ტოკიოში მოხდა რამდენიმე ძლიერი მიწისძვრა: 1703, 1782, 1812, 1855, 1923 და 2011 წლებში. 1923 წლის კანტოს დამანგრეველი მიწისძვრის შედეგად (რიხტერის შკალით 8,3 მაგნიტუდა) დაიღუპა 140 000 ადამიანი. ტოკიოს კუნძულებიდან ერთ-ერთი მდებარეობს ქალაქის ცენტრალური ნაწილიდან 1,850 კილომეტრში.

კლიმატი ტოკიოს ჰავა ნოტიო სუბტროპიკულია. [12] განსხვავდება ხმელთაშუაზღვიური კლიმატისაგან, მიუხედავად იმისა, რომ ერთნაირი ტემპერატურა და ერთნაირი განედური განფენილობა აქვს. ზამთარი მშრალია, რის შედეგადაც არ იცის წვიმები. ხოლო დანარჩენ დროს ნოტიო სეზონი გრძელდება. სულ ტოკიოში, ყოველწლიურად მოდის 1537 მმ წელიწადში. თოვლი მოდის თითქმის ყოველ წელს.[13] მოსახლეობის ნაწილი დაზარალებულია კლიმატის მიერ გამოწვეული პრობლემებისაგან. ზაფხული ტოკიოში იცის ცხელი. გაზაფხული დგება მაისში. ყველაზე თბილი თვეა აგვისტო (27.5 °C), ხოლო ყველაზე ცივი

იანვარი (6.0 °C).

ტოკიოში ხშირად იცის ტაიფუნი. ზოგჯერ იგი დიდ ზარალს აყენებს ქალაქს. ბოლო ტაიფუნი დაფიქსირდა 2007 წელს (ტაიფუნი „ფიტო“). ტოკიო, ისევე როგორც იაპონიის სხვა პრეფექტურები, განიცდის ერთთვის სეზონურ შეაღედს. ყველაზე დაბალი ტემპერატურა დაფიქსირებულ იქნა -9.2 °C. ხოლო ყველაზე მაღალი 39.5 °C.

ადმინისტრაციული დაყოფა დასავლეთი ტოკიო ტოკიოს სპეციალური რაიონები ტოკიოში შედის 23 სპეციალური რაიონი, რომლებიც 1943 წლამდე შედიოდა ტოკიოს შემადგენლობაში, მაგრამ მათ ახლა ჰყავთ ცალკეული თვითმმართველობა. პრეფექტურა შედგება 26 ქალაქის, 1 რეგიონისა და 4 რაიონისაგან. ტოკიოს ხელმძღვანელობს მთავრობა, რომლის სათავეშია მოსახლეობის მიერ არჩეული გუბერნატორი. მთავრობის შტაბი მდებარეობს შინჯუკუში. ის აკონტროლებს მთელ ტოკიოს, მათ შორის ტბებს, მდინარეებს, ეროვნულ პარკებს, ჯებირებს, ფერმებსა და დისტანციურ კუნძულებს. ტოკიოს 23 სპეციალური რაიონი თითოეულ რაიონს — დამოუკიდებელ მუნიციპალიტეტს, ჰყავს საკუთარი მთავრობა. მათი სტატუსი გაიგივებულია ქალაქის სტატუსთან. განსხვავდებიან იმით, რომ ზოგიერთი მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ ფუნქციებს ასრულებს ტოკიოს

მთავრობა. 2005 წლის 1 ოქტომბრის მონაცემებით, ამ რაიონების საერთო მოსახლეობა 8 457 000 კაცს შეადგენდა, სიმჭიდროვე — 13 603 კაცი/კმ .

- ადაჩი
- არაკავა
- ბუნკიო
- იტაბაში
- კაცუშიკა
- კიტა
- კოტო
- მინატო
- მეგურო
- ნაკანო
- ნერიმა
- ოტა
- შიბუია
- შინაგავა
- შინჯუკუ
- სუგინამი
- სუმიდა
- სეტაგაია
- ტაიტო
- ჩიოდა
- ტოშიმა
- ჩუო
- ედოგავა

ეკონომიკა ტოკიოში კონცენტრირებულია უდიდესი საფინანსო-სამრეწველო მონოპოლიური ჯგუფებისა და ცალკეული კერძო მონოპოლიების, სახელმწიფო და ნახევრად სახელმწიფო მონოპოლიური ორგანიზაციების, ქვეყნის მთავარი ბანკების, უცხოეთის მონოპოლიების წარმომადგენლობათა საქმიანობა. ტოკიო (დედაქალაქის პრეფექტურა) ქვეყნის ერთ-ერთი უდიდესი ინდუსტრიული რაიონია. აქ თავმოყრილია იაპონიის მანქანათმშენებლობის მნიშვნელოვანი ნაწილი. მანქანათმშენებლობა და ლითონდამუშავება სპეციალიზებულია უმთავრესად რთული და ზუსტი მანქანების, ხელსაწყოების, ელექტროტექნიკური და ელექტრონური მოწყობილობებისა და აპარატურის, ოპტიკურ-მექანიკური ნაკეთობების, ავტომობილების,

თვითმფრინავებისა და გემების წარმოებაზე. განვითარებულია მეტალურგია. მრავალფეროვანია კვების მრეწველობა, რომელიც უმთავრესად შეტანილ ნედლეულს ამუშავებს. განვითარებულია მსუბუქი მრეწველობის დარგები (საფეიქრო, სამკერვალო, კერამიკული, ავეჯის, საიუველირო ნაკეთობების, სუვენირებისა და სხვ. წარმოება). ტოკიო დიდი სავაჭრო გამანაწილებელი ცენტრია, აქ არის სასაქონლო და საფონდო ბირჟები, 3 ათასზე მეტი სხვადასხვა სავაჭრო ფირმის წარმომადგენლობა. ეროვნული სავაჭრო კომპანიები, მაღაზიები და სხვა. ტოკიო ტურიზმის დიდი ცენტრია. 2006 წელს ქალაქს ესტუმრა 4 800 000 უცხოელი და 420 000 000 იაპონელი ტურისტი. ამ ვიზიტების საერთო ეკონომიკურმა ღირებულებამ 9,4 ტრილიონ იაპონურ იენას შეადგინა. ტოკიო ქვეყნის უდიდესი სატრანსპორტო ცენტრია. საერთაშორისო მნიშვნელობის საზღვაო და საჰაერო მიმოსვლის კვანძი. საზღვაო ნავსადგური. იგი ჩქაროსნული ავტო და სარკინიგზო მაგისტრალებით უკავშირდება იაპონიის ბევრ ქალაქს. არის საერთაშორისო აეროპორტები ჰანედა და ნარიტა. გაყვანია წრიული რკინიგზა და მეტროპოლიტენი. ტოკიო განიცდის მწვავე სატრანსპორტო კრიზისს, რაც გამოწვეულია არა მარტო ავტომობილების დიდი რაოდენობით, არამედ

ქალაქის განაშენიანების დიდი სიმჭიდროვით.

1995 წლის მონაცემებით, ტოკიოს შრომისუნარიანი მოსახლეობა 6,3 მილიონზე მეტ ადამიანს შეადგენს. ამ მაჩვენებლით, ტოკიო უსწრებს იაპონიის სხვა პრეფექტურებს. 0,5 %-ს შრომისუნარიანი ადამიანებისა დასაქმებულია ეკონომიკის პირველად სექტორში; 25,7 % — მეორე სექტორში; ხოლო 72,1 % — მესამე სექტორში.[15]

სწრაფიურბანიზაციის გამო, ეკონომიკის პირველადი სექტორი, რომელსაც წარმოადგენს სოფლის მეურნეობა და თევზჭერა, მკაცრად დაახარაბა ტოკიო. ამ სექტორის განვითარების დონეზე, დედაქალაქი ინარჩუნებს ბოლო ადგილს ქვეყანაში.

ეკონომიკის მეორე დარგში, რომელსაც წარმოადგენს მრეწველობა, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ დედაქალაქს წამყვანი ადგილი ეკავა მსოფლიოში. მაგრამ 2005 წლის მონაცემებით, ტოკიომ მსოფლიოში მეოთხე ადგილი შეინარჩუნა მრეწველობის განვითარების მხრივ. სამრეწველო საქმიანობის შესუსტების მთავარი მიზეზი იყო, 1956 წელს მიღებული „დედაქალაქის გაუმჯობესების კანონი“.[16] ამ კანონის მიხედვით, ახალ მცენარეთა მოშენება აკრძალული იყო. ყველაზე განვითარებულია ეკონომიკის მესამეული სექტორი. 1994 წლის ტოკიოს შემოსავლების 1/3 აღრიცხული

იყო ამ სექტორში.[15] იაპონური კომპანიების დაახლოებით 90 %-ს, ტოკიოს საფონდო ბირჟაზე აქვთ კაპიტალის ოფისები. პირველადი სექტორი ტოკიო არის ყველაზე დაბალ ადგილზე იაპონიის სხვა პრეფექტურებთან შედარებით, ეკონომიკის პირველად სექტორში მომუშავე მუშახელის მიხედვით. სადაც 0,5 % მუშახელია დასაქმებული. 1995 წელს, დედაქალაქში იყო 10 367 ოჯახი, რომელსაც დამუშავებული ჰქონდა 8.408 პეტარი სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწა.[15]

სულ ტოკიოს პროფესიული ფერმერები შეადგენდნენ 13,9 %-ს, ხოლო შემდგომ დანარჩენი 16,1% ჩაერთო სოფლის მეურნეობის საქმიანობაში. სასოფლო სამეურნეო მიწის დაახლოებით ნახევარი დაუმუშავებელია. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების უმეტესობა, გაიზარდა ოკუმას მთიანეთსა და კუნძულებზე. მეაბრეშუმეობისა და მეცხოველეობის როლი დედაქალაქში მცირეა. 1965 წლიდან მკვეთრად შემცირდა წარმოება. ხორცისა და კვერცხის ადგილობრივი წარმოება არ აღემატება 2 %-ს, ხოლო რძის 4 %-ს. სატყეო მეურნეობა განვითარებულია მთიანეთში. ქარბობს კვიპაროზისა და კედრის ხეები. თუმცა, სატყეო რესურს არ მოიხმარენ მხოლოდ ხის დასამუშავებლად, არამედ გამოიყენება რეკრეაციული ბალების მოსაშენებლად. ამდენად, ტოკიოს დანარჩენ 47 პრეფექტურასთან შედარებით, მეათე ადგილი უკავია სატყეო რესურსით, ხოლო მერქნის მოპოვების მხრივ 42-ე ადგილი. როგორც 1990 წელს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული იყო ტყის ნაწილის 7,9% . ხოლო დანარჩენი ეკავა სხვადასხვა პირებსა და ორგანიზაციებს.

მეორეული სექტორი 1950 წელს, ტოკიო იყო ამ სექტორში პირველ ადგილზე ქვეყანაში, ხოლო 1995

წელს გადაინაცვლა მე-4 ადგილზე. ამ შემცირების ძირითადი მიზეზი იყო მსხვილი სამრეწველო საწარმოების გადატანა დედაქალაქს გარეთ. მიუხედავად ამისა, ტოკიო მაინც ლიდერი რჩება სამრეწველო საწარმოების რაოდენობის მხრივ ქვეყანაში. 1994წელს, დედაქალაქში იყო 35 512 კომპანია, სადაც დასაქმებულ იქნა 667 000 ადამიანი. დიდი სამრეწველო ქარხნები განლაგებული იყო ძირითადად დედაქალაქის გარეთ, კავასაკისა და იოკოჰამას სანაპირო ზოლს შორის. 1990 წელს, საერთო იაპონიის წარმოება შეადგენდა 19 ტრილიონ იენს. მხოლოდ ტოკიოზე მოდიოდა 6-7%. მაგრამ, საერთო ინდუსტრიის წილი ტოკიოში, აღრიცხული იყო 23,1%. მექანიკური ინდუსტრიის მთავარი ფილიალი არის ტოკიოში. მასში წამყვანი ადგილი უჭირავს ელექტრო და მაღალი ტექნოლოგიების მოწყობილობებს — საათები, კამერები, ოპტიკური ლინზები და სხვა. სწორედ ეს პროდუქცია იღებს 1/4 შიდა ბაზარზე. მეორე ყველაზე ადგილი შიდა ბაზარზე უჭირავს მანქანებსა და მოწყობილობებს. ეს ორი პროდუქცია განლაგებულია ოტაში, შინაგავაში, მეგუროსა და იტაბაში. სასაქონლო კომპანიების წილი, მეტალურგიული, ქიმიური, ნავთობისა და ნახშირის მრეწველობის საწარმოო წილი ტოკიოში დაახლოებით 10 %-ს

შეადგენს. მეორეხარისხოვანი სექტორის მნიშვნელოვანი ნაწილი უჭირავს მსუბუქ მრეწველობას. მისი განვითარება ხელს უწყობს ტოკიოს. ყველაზე მაღალი მოგება საგამომცემლო ინდუსტრიაში უჭირავს ბეჭდვით პროდუქციას. 1980 წელს, მინატომ და შიბუიამ მიიღო ბიზნეს მოდის სპეციალური განვითარება. მესამეული სექტორი ტოკიოს ზოგადად მსოფლიოს ოთხ ყველაზე გავლენიან "გლობალურ ქალაქთა" (ლონდონის, ნიუ-იორკისა და პარიზის გვერდით) შორის მოიხსენიებენ. ასევე ტოკიო ყველაზე ეკონომიკურად განვითარებული აგლომერაციაა მსოფლიოში. ტოკიოს საქალაქო ზონაში, 2005 წელს მშპ-მ შეადგინა 1,191 ტრილიონს, რითაც წარმოადგინა პირველი ადგილი მსოფლიოს აგლომერაციებს შორის. 2008 წელს, 1,497 ტრილიონმა.[17] ტოკიოში არის მნიშვნელოვანი საერთაშორისო საფინანსო ცენტრი და მთავარი შტაბი ზოგიერთი უდიდესი გლობალური საინვესტიციო და სადაზღვევო კომპანიების ბანკები, იგი ემსახურება როგორც სატრანსპორტო კვანძის, ისე საგამომცემლო და სამაუწყებლო ინდუსტრიას იაპონიაში. ეკონომიკის სწრაფი ტემპით ზრდის დროს, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ბევრი მსხვილი კომპანიის შტაბი არ გადასულა დედაქალაქში, ისე როგორც ოსაკა (ისტორიული დედაქალაქი). ტოკიოს საფონდო ბირჟა წარმოადგენს იაპონიის

უმსხვილეს საფონდო ბირჟას, ხოლო მეორეს მსოფლიოში. კულტურა ქალაქში ცოტაა გამწვანებული ტერიტორია. განაშენიანებულია ქვის, აგურის, რკინა-ბეტონის ნაგებობებით. ხის მსუბუქი შენობებით. ქალაქის ისტორიული ცენტრია ნიჰონბასის რაიონი, სადაც მდებარეობს პარკით გარშემორტყმული იმპერატორის სასახლე. XIX საუკუნის დასასრულსა და XX საუკუნის დასაწყისში შენობები ძირითადად ეკლექტიკურია. 1910-იანი წლებიდან ჩნდება ადგილობრივი ხუროთმოძღვრული ტრადიციების თანამედროვე არქიტექტურული ხასიათით გადამუშავების პირველი ნიმუშები. 1964 წლის ოლიმპიადასთან დაკავშირებით ჩატარდა ტოკიოს რეკონსტრუქციის I ეტაპი. 1960-70-იან წლებში მიმდინარეობდა მაღლივი მშენებლობა და მიწისქვეშა სამუშაოები, სწრაფად განვითარდა ქალაქის რამდენიმე ცენტრი. მაგრამ, მიუხედავად ჩატარებული სამუშაოებისა, ქალაქი კვლავ ქაოსურადაა განაშენიანებული. XX საუკუნისნაგებობებიდან აღსანიშნავია მეტროპოლიტენ ფესტივალ ჰოლი უენოს პარკში. არქიტექტურა ტოკიოს არქიტექტურა მის ისტორიაში მნიშვნელოვნად შეიცვალა. XX საუკუნეში ორჯერ მოხდა ქალაქის ნაწილის ნანგრევებად ქცევა: 1. კანტოს დიდი მიწისძვრის დროს; 2. მეორე მსოფლიო ომის დროს, ტოკიოს დაბომბვისას.[18] მიუხედავად ამისა, ქალაქის

არქიტექტურაში ძირითადად შეინიშნება თანამედროვე ელემენტები, ვიდრე ძველი. [18]მისი არქიტექტურის მახასიათებლები ძალიან ჰგავს მსოფლიოს ცნობილ თანამედროვე არქიტექტურის ნიმუშებს, მაგალითად ტოკიოს ტელეანძა და სხვა. ქალაქში უამრავი დასასვენებელი პარკია. პრეფექტურაში კი 4 ეროვნული პარკი მდებარეობს.

ოსაკა — ოსაკის პრეფექტურის დედაქალაქი და სიდიდით მესამე ქალაქი იაპონიაში, 2,7 მილიონიანი მოსახლეობით. ქალაქი მდებარეობს კანსაის რეგიონში ქვეყნის მთავარ კუნძულზე ჰონსიუ, ოსაკას უბეში მდინარე იოდოს შესართავთან. ოსაკა ისტორიულად იაპონიის კომერციული დედაქალაქი იყო და დღესაც მისი ერთ-ერთი უმთავრესი ინდუსტრიული ცენტრი და პორტია, რომელიც ოსაკა-კობე-კიოტოს აგლომერაციის ცენტრში მდებარეობს, საერთო მოსახლეობით 17.510.000. იოკოჰამა — კანაგავას პრეფექტურის დედაქალაქია იაპონიაში. ის იაპონიის უდიდესი ქალაქია მოსახლეობის მიხედვით (ტოკიო პრეფექტურად ითვლება), იაპონიის უდიდესი პორტია და ასევე დიდი ტოკიოს რეგიონის კომერციული ცენტრია. ისტორია ქალაქი დაარსდა 1858 წელს (მანამდე ახლანდელი იოკოჰამის ტერიტორიაზე იყო 2 პატარა სოფელი - კანაგავა და იოკოჰამა). XIX საუკუნის 70-იან წლებში იოკოჰამა იაპონიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნავსადგური გახდა. 1923 წელს მიწისძვრისა და ხანძრის დროს ქალაქის დიდი ნაწილი განადგურდა. 1945 წელს იოკოჰამა დაინგრა ამერიკის ავიაციის თავდასხმის შედეგად. კობე — ჰიოგოს პრეფექტურის დედაქალაქი და იაპონიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ქალაქი 1.5 მილიონი მცხოვრებით. მდებარეობს კანსაის რეგიონში ოსაკადან დასავლეთით.

კობე იაპონიის თხუთმეტ მნიშვნელოვან ქალაქთაგანია და ოსაკა-კობე-კიოტოს აგლომერაციის ნაწილია. კობე ერთ-ერთი პირველი ქალაქი იყო იაპონიაში, რომელმაც დასავლეთთან ვაჭრობა დაიწყო, 1868 წელს, და ამგვარად ცნობილია როგორც კოსმოპოლიური საპორტო ქალაქი. აქ 45000 უცხოელი რეზიდენტი 100-ზე მეტი სხვადასხვა ქვეყნიდან. ქალაქში მდებარეობს მრავალი მულტიეროვნული კომპანიის აზიის და იაპონიის სათავო ოფისი (მათ შორის პროქტერ & გემბლი და ნესტლე). ქალაქი ძლიერ დაზიანდა 1995 წლის ჰანშინის დიდი მიწისძვრისას, როდესაც 5000-ზე მეტი მცხოვრები დაიღუპა. ამჟამად ქალაქი უკვე მთლიანად აღდგენილია.

ფუკუოკა — ქალაქი და მსხვილი პორტი იაპონიის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში; ფუკუოკას პრეფექტურის ადმინისტრაციული ცენტრი; მოსახლეობა: 1 431 145 ადამიანი (2008 წლის მონაცემებით). მნიშვნელოვანი ინდუსტრიული ცენტრი. ქალაქ ფუკუოკას მდინარე ნაკაგავა ჰყოფს 2 ნაწილად — ჰაკატა (სავაჭრო) და ფუკუოკა (ადმინისტრაციული და საქმიანი). ისტორია

VII საუკუნიდან ცნობილი გახდა სავაჭრო ქალაქი ჰაკატა, რომელიც განლაგებულია მდინარე ნაკაგავას აღმოსავლეთ სანაპიროზე. ქალაქი წარმატებულად აწარმოებდა ვაჭრობას ჩინეთთან. XVII საუკუნის დასაწყისში ნაკაგავას დასავლეთ სანაპიროზე დაიწყო ნაგამასა კუროდამ სასახლე ააშენა.

1889 წელს გადაწყდა ორივე მხარის გაერთიანება საერთო სახელით ფუკუოკა, რაც ნიშნავს „ბედნიერ ბორცვს“.

ბრიტანული ჟურნალის Mono-cle-ს მიერ ჩატარებული კვლევის თანახმად, ფუკუოკა აღიარეს მსოფლიოს საუკეთესო ქალაქად შოპინგისათვის.

საპორტო სიდიდით მეხუთე

ქალაქია იაპონიაში და ჰოკაიდოს პრეფექტურის დედაქალაქია.

1972 წლის ზამთრის ოლიმპიური თამაშები საპორტო ჩატარდა. ის 3 თებერვალს გაიხსნა და იყო პირველი ზამთრის ოლიმპიადი, რომელიც აზიის ქვეყანაში ჩატარდა. საპორტო ასევე მასპინძლობს ყოველწლიურ თოვლის ფესტივალს, რომელიც ასევე თებერვალში ტარდება, და განთქმულია ყინულის სკულპტურების კონკურსით. იაპონიაში საპორტო განთქმულია, როგორც ლუდი საპორტო და მისოთი გაჭერებული მაკარონის ბულიონი "რამენის" სამშობლო. ქალაქის გასართობი უბანი სასაკინო იაპონიაში უდიდესი და ყველაზე განთქმულია. ისტორია

ქალაქის ადგილას ადრე აიწეს ადგილობრივი ტომები სახლობდნენ სოფელში "საცუპორო". 1869 წელს ჰოკაიდოს განვითარების დეპარტამენტმა (კაიტაკუში) ეს ადგილი აირჩია პროვინციის დედაქალაქის ასაშენებლად. 1922 წლის 1 აგვისტოს საპორტო ქალაქად გამოცხადდა, რაც 1972 წელს სამთავრობო უწყებით ოფიციალურად დადასტურდა. ამჟამად ქალაქს ახალი ჩიტოზის აეროპორტი (იაპონიაში უდიდესი) ემსახურება.

სენდაი — ქალაქი იაპონიაში, კუნძულ ჰონსიუს ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში. მიაგის პრეფექტურის ადმინისტრაციული ცენტრი. მოსახლეობა 1,063,103 მილიონი კაცი (2013). ნავსადგური და სარკინიგზო კვანძი. ოუს (ტოჰოკუს) ეკონომიკური

რაიონის ერთ-ერთი ცენტრი. ნავთობგადამამუშავებელი, ელექტროენერგეტიკული, მანქანათსაშენი, ხის დასამუშავებელი საწარმოები. საფეიქრო და კვების მრეწველობა. სენდაის მიდამოებში იღებენ ქვანახშირს.

იაპონური დამწერლობა

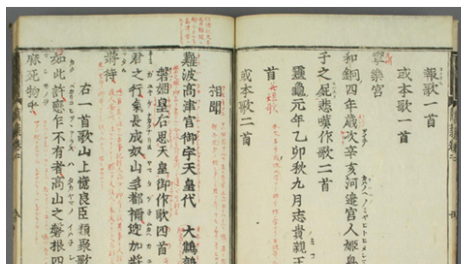
ახ.წ. V საუკუნეში იაპონიაში ჩინურმა იეროგლიფურმა დამწერლობამ შეაღწია (კორეის გზით). 404 წ. იაპონიაში კორეის სამეფოს — ჰეკეს წარგზავნილი ატიკი ჩავიდა, რომელიც შემდგომ ტომობრივი კავშირის ბელადის მემკვიდრის აღმზრდელი გახდა. მისი რჩევით, კორეიდან მოწვეულ იქნენ სწავლულები, რომლებმაც იაპონიაში ჩინური იეროგლიფური დამწერლობით შესრულებული კონფუციონური წიგნები ჩაიტანეს. სწორედ იმ პერიოდიდან დაიწყო იაპონიაში ხსენებული დამწერლობის ათვისება, გაცხოველდა ინტერესიც კორეისა და ჩინეთის მიმართ. კონტინენტთან გაძლიერებული კონტაქტების საფუძველზე, VI – VII საუკუნეებში იაპონური კულტურა განსაკუთრებულ აყვავებას განიცდის.

თავდაპირველად იაპონელებს საკუთარი დამწერლობა არ გააჩნდათ და ძველ ქრონიკებს ჩინური იეროგლიფებით წერდნენ. მართალია, მათ თავიანთი ენის ფონეტიკურ წყობას ჩინური იეროგლიფები მიუსადაგეს, მაგრამ მაინც გარკვეული სიძნელეები იქმნებოდა არა მარტო წერა-კითხვის სისტემაში, არამედ იაპონური ტექსტის გაგებაში საერთოდ. ეს იმით იყო გამოწვეული, რომ იაპონური

Hiragana (ひらがな)

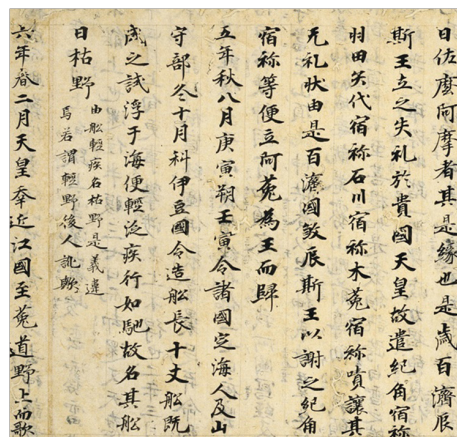
	wa	ra	ya	ma	pa	ba	ha	na	da	ta	za	sa	ga	ka	a
	わ	ら	や	ま	ぱ	ば	は	な	だ	た	ざ	さ	が	か	あ
		ri		mi	pi	bi	hi	ni		chi	ji	shi	gi	ki	i
		り		み	ぴ	び	ひ	に		ち	じ	し	ぎ	き	い
	ru	yu		mu	pu	bu	fu	nu		tsu	zu	su	gu	ku	u
	る	ゆ		む	ぷ	ぶ	ふ	ぬ		つ	ず	す	ぐ	く	う
	re			me	pe	be	he	ne	de	te	ze	se	ge	ke	e
	れ			め	ぺ	べ	へ	ね	で	て	ぜ	せ	げ	け	え
n	o	ro	yo	mo	po	bo	ho	no	do	to	zo	so	go	ko	o
ん	を	ろ	よ	も	ぽ	ぼ	ほ	の	ど	と	ぞ	そ	ご	こ	お

ენა, გრამატიკა და ლექსიკა არსებითად განსხვავდებოდა ჩინურისგან, მათი მსგავსება კი მხოლოდ დამწერლობის ფორმით შემოიფარგლებოდა.

იაპონელებმა მხოლოდ IX საუკუნეში შექმნეს დამწერლობის თავიანთი ფონეტიკური სისტემა, რომელიც მარცვლოვან დამწერლობას ეფუძნებოდა, ესენია: კატაკანა (იაპონურად: კატა – არასრული, შემოკლებული; კანა – ანბანი), რომელიც იეროგლიფების გამარტივებულად წერის საფუძველზე წარმოიშვა და ჰირაგანა, რომელიც იეროგლიფთა სწრაფად საწერ მოხაზულობებს წარმოადგენდა. არსებობს კიდევ ერთი დამწერლობის ფორმა – კანჯი, რომელმაც იაპონიაში ჩინეთიდან

შეაღწია. ესაა გამოსახულებები, რომლებსაც ფორმის მიხედვით თავიანთი მნიშვნელობა გააჩნია. თავის დროზე, სწორედ კანჯი დაედო საფუძველად ჰირაგანას და კატაკანას შექმნას. აღსანიშნავია, რომ ორივე ამ ანბანის ავტორები ბუდისტები იყვნენ. სწორედ ამიტომ მათში ბუდიზმისა და სანსკრიტული ენის გავლენა იგრძნობა. ჰირაგანას შექმნა ცნობილ მწერალს, კალიგრაფოსს და განმანათლებელს – კუკაის მიეწერება, რომელიც უფრო ხშირად კიბო დაისის სახელით მოიხსენიება ის ტორიოგრაფიაში.

კატაკანას წარმოშობა კი, რომელიც უცხოურიდან ნასესხებ სიტყვათა დასაწერად იქნა შემოღებული, კიბი მაკიბის სახელს უკავშირდება. მიუხედავად ამისა, რომ იაპონური მარცვლოვანი ანბანები შეიქმნა (რომელთა საერთო სახელწოდებაა კანა), იაპონიაში სასახლის კარის ოფიციალურ ენად უწინდებურად ჩინური რჩებოდა; იგულისხმება დოკუმენტაცია, მიწერ-მოწერა, ელიტარული საზოგადოების სასაუბრო ენა და ა.შ. იაპონური დამწერლობის განვითარებამ განათლების სისტემის გაუმჯობესებას და აღმოსავლეთობას შეუწყო ხელი. IX საუკუნის დასაწყისში კიბო დაისის ძალისხმევით პირველად გაიხსნა სკოლა უბრალო, რიგითი მოქალაქეთა ბავშვებისათვის, არისტოკრატის შედა ფენისთვის კი – უნივერსიტეტი, რომელსაც ოთხი ფაკულტეტი ჰქონდა: ისტორიულ-ფილოლოგიური, იურიდიული, ისტორიული და მათემატიკური. სწავლება ჩინეთის ნიმუშით მიმდინარეობდა და კონფუციანური ექვსი ხელოვნების დარგის

ტენდენციურობა კლასობრივი მსოფლმხედველობით იყო განპირობებული.

ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მსგავსებასთან ერთად, ამ ორ ნაწარმოებს შორის განსხვავებაც არსებობდა: კერძოდ, “კოჯიკის” ისტორიული ღირებულება ბევრად ჩამორჩება “ნიჰონ შიოკისას”. ამ უკანასკნელს უფრო მეტი რეალისტურობა, ფაქტების და მოვლენების მიმართ კრიტიკული მიდგომა ახასიათებს. ამიტომაც “ნიჰონ შიოკი” იაპონიაში პირველ ეროვნულ ისტორიად განიხილება “ექვს ეროვნულ ისტორიათა” შორის. დასასრულს უნდა ითქვას, რომ “კოჯიკი” და “ნიჰონ შიოკი” არა მხოლოდ ეროვნული ეპოსის და მითოლოგიის მნიშვნელოვან პირველწყაროებად ითვლება, არამედ ყველა იაპონელისთვის – უძვირფასეს წიგნებად. რაც შეეხება “ფუდოკს”, ამ ტიპის ნაშრომებში, როგორც წესი, სხვადასხვა პროვინციათა გეოგრაფიული თავისებურებები იყო დახასიათებული, აგრეთვე, წარმოჩენილი იყო ამა თუ იმ რეგიონში არსებული სასარგებლო წიაღისეული, ცხოველები, მცენარეები. ძალზე საინტერესოა “ფუდოკში” თავმოყრილი უამრავი მითები და ლეგენდები.

VIII საუკუნის II ნახევარს განეკუთვნება პირველ იაპონურ ლიტერატურულ ნაწარმოებთა გაჩენა. ჩვენამდე მოღწეულ უძველეს პოეტურ ანთოლოგიას წარმოადგენს “მანიოსიუ” (“უამრავ ფოთოლთა კრებული”), რომელშიც ლირიკული პოეზიის შესანიშნავი ნიმუშებია

თავმოყრილი – სულ 4500 ლექსი. ამ ლირიკის ძირითადი თემა სიყვარულია. ქალის და მამაკაცის სიყვარულთან ერთად, “მანიოსიუს” ლექსები განსჭვალულია სხვაგვარი სიყვარულითაც – ეს არის ადამიანის განუზომელი და სათუთი სიყვარულის გრძნობა ბუნების მიმართ, მისი საშუალებით კი – სამშობლოსადმი. ამ ლექსთა მრავალრიცხოვან ავტორებიდან დავასახელებ მხოლოდ რამდენიმეს, იაპონური პოეზიის ისეთ დიდ ოსტატებს, როგორებიც იყვნენ: იამბე აკაჰიტო, იამანოე ოკურა, ოტომო ტაბიტო, კაკინოტო ჰიტომარო და სხვა., რომლებიც VIII საუკუნეში მოღვაწეობდნენ. იაპონური კულტურის ამ შესანიშნავ ძეგლს დღემდე სრულად აქვს შენარჩუნებული თავისი ესთეტიკური მნიშვნელობა. იგი საშუალებას გვაძლევს თვალი გავადევნოთ პოეზიისა და მისი წამყვანი ჟანრების ფორმირებას ადრეული შუა საუკუნეების იაპონიაში. IX საუკუნის მიწურულს იაპონიაში პირველი პროზაული ნაწარმოებები შეიქმნა: “თქმულება ტაკეტორიაზე”, “თქმულება ისეზე”, და სხვა., რომლებიც ძირითადად ზეპირ გადმოცემებს ემყარებოდა და შინაარსობრივად ზღაპართან უფრო ახლოს იყო. იმავდროულად ჩნდება რომანიც, რომელსაც იაპონურად აღნიშნავდნენ ტერმინით – “მონოგატარი” ფაქტობრივად ეს ერთდროულად რომანიც იყო, ზღაპარიც და მოთხრობაც. იაპონიაში ამ ჟანრიოს მრავალი ნაწარმოები შეიქმნა, მაგრამ ვინაიდან ჰეიანის ეპოქის (IX-XII სს) კლასიკური რომანის საუკეთესო ნიმუშად აღიარებულია “გენძი მონოგატარი” (“მოთხრობა გენძის შესახებ”), ამიტომ ყურადღებას სწორედ მასზე გავამახვილებ. იგი XI საუკუნეში დაიწერა ცნობილი მწერალი ქალის მურასაკი შიკიბუს (978-1014) მიერ.

ნაწარმოები 54 თავისგან შედგება, რომელშიც იმპერატორის ვაჟის კიჰარუ გენძის მთელი ცხოვრებაა გადმოცემული: მისი ბავშვობა, სასიყვარულო თავგადასავლები, სამეფო კარის ინტრიგები, სხვადასხვა მხიარული და სევდიანი ამბები. ამ ფონზე ავტორი ადამიანთა სახეების მთელ გალერეას წარმოგვიდგენს, თავიანთი ინდივიდუალური თავისებურებებით, შინაგანი განცდებით, ფიქრებით. ხაზგასასმელია ის გარემოება, რომ ეს ყველაფერი საოცარი რეალისტურობითაა ასახული. განსაკუთრებით საინტერესოა ნაწარმოებში ჩართული დისკუსიები ფილოსოფიურ საკითხებზე, პოეზიაზე, მუსიკაზე, მხატვრობაზე, რაც ავტორის ფართო ერუდიციასა და დახვეწილ გემოვნებაზე მიუთითებს. ყოველივე ზემოთქმულის თუ იმასაც დავემატებთ, რომ ხსენებული რომანის ავტორი მშვენიერი ბანოვანი იყო, უნდა ვაღიაროთ, რომ ადამიანის სულიერ სამყაროში ესოდენ ღრმად ჩაწვდომა ყველაზე უკეთ ქალმა შეძლო. ამის ნათელი დასტურია ხსენებული პერიოდის მთელი იაპონური ლიტერატურული მემკვიდრეობა, რომელშიც ქალებმა გაცილებით მეტი წარმატება და აღიარება მოიპოვეს, ვიდრე მამაკაცებმა. მურასაკი შიკიბუსთან ერთად, მათგან განსაკუთრებით აღსანიშნავია: იზემი შიკიბუ, სეი სიონაგონი, ნიძიო და სხვა. ასე რომ, იმ ეპოქის იაპონიის მხატვრულ-თხრობითი ლიტერატურა

ორმაგ პარადოქსს შეიცავდა:

1. თხრობითი ლიტერატურა რომანით დაიწყო და 2. ამ რომანთა შემქმნელები ქალები იყვნენ. ამასთან, ისინი ხშირად თავად ხდებოდნენ მუშები მხატვრებისა და ხელოვნების სხვა მოღვაწეთათვის. საერთოდ ქალის განსაკუთრებული როლი შუა საუკუნეების იაპონიის საზოგადოებრივ და კულტურულ ცხოვრებაში, შესაძლოა შორეული წარსულის გამოძახილად ჩაითვალოს. იაპონიის ისტორიიდან ცნობილია, რომ არქიპელაგის პირველყოფილ საზოგადოებაში ოჯახური ცხოვრების საფუძველს დედასა და შვილებს შორის ურთიერთობა წარმოადგენდა, ვინაიდან მამაკაცი პერიოდულად სტუმრობდა მეუღლის სახლში. შვილებთან ერთად ქალი ცხოვრობდა და სახლ-კარიც დედისგან ქალიშვილებს რჩებოდათ. შესაბამისად, ქალი დიდი უფლებებით და დამოუკიდებლობით სარგებლობდა, როგორც სახლში ისე მამაკაცთან ურთიერთობაში, ამიტომაც მეუღლეებს შორის ურთიერთობა თანასწორუფლებიანობით ხასიათდებოდა. ამასთან, რადგან ცოლ-ქმარი ცალცალკე ცდხვრობდა, მათი ერთგულების დადგენის არც საშუალება და არც საჭიერება არ არსებობდა. მათი მოვალეობებიც ისე იყო განაწილებული, რომ ქალის როლი, როგორც მწარმოებელი ძალისა, გაცილებით მაღალი იყო, ვიდრე მოგვიანო ხანაში. კერძოდ, თუ მამაკაცები ნადირობით

იყვნენ დაკავებულნი, ქალები მცენარეულ საკვებს, ნიუარებს აგროვებდნენ, ოჯახს განაგებდნენ. ქალის გაბატონებული მდგომარეობა კლასობრივი დიფერენციაციის დროს თანდათან შესუსტდა. კერძოდ, გაბატონებული კლასის შიგნით შედარებით ადრე დამკვიდრდა მამაკაცის ხაზი ოჯახში, უთანასწორობა ქალსა და მამაკაცს შორის, აგრეთვე პოლიგამია. ამრიგად, უძველესი ხანის იოაპონიაში, პატრიარქალურის წარმოქმნამდე, ქალი წამყვან როლს ასრულებდა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. XII საუკუნის II ნახევრიდან იაპონური ლიტერატურა თავის გეზს და შინაარსს იცვლის, რაც ქვეყანაში მიმდინარე დრამატული მოვლენებით იყო განპირობებული; გაუთავებელმა სისხლის მღვრელმა შიდა ომებმა სახელმწიფო გააპარტახა და დააუძლურა. საბოლოოდ ამას მმართველი კლასის ცალკეულ ფენათა გადაჯგუფება მოჰყვა, კერძოდ: სასახლის კარის არისტოკრატია სამხედრო ფენამ შეცვალა, რაინდობა კი – სამურაებმა. ძალაუფლება ძველი არისტოკრატიული საგვარეულოდან, რომლის სათავეშიც იმპერატორის დინასტია იდგა, მეომარი სამურაების წოდების ხელში გადავიდა. ახალმა სამხედრო ხელისუფლებამ – სიოგუნატმა კონფისკაცია გაუკეთა იმპერატორთა საგვარეულოსა და მრავალი არისტოკრატიული ოჯახის კუთვნილ მამულთა დიდ ნაწილს, რითაც მათი ბატონობის პოლიტიკური და ეკონომიკური საფუძველი შეარყია. ცხადია, შექმნილ ვითარებაში ჰეიანის არისტოკრატიის შემოქმედებითი ენერგია დაეცა და მის მიერ შექმნილი კულტურის ბრწყინვალეობაც თანდათან ჩაქრა. სამაგიეროდ, სხვა კულტურა ჩამოყალიბდა – ეს იყო სამურაების და ხალხური კულტურის ტრადიციები, რომელიც მანამდე ჩრდილოში იყო მოქცეული. ზემოხსენებულ

შიდა ომების პერიოდში ლიტერატურაში იქმნებოდა ახალი ხალხური ეპოსები ომებზე, ბრძოლებში თავდადებულ გმირებზე, სახელოვან სიოგუნებზე. ცალკე გამოეყო სამურაების ლიტერატურა, რომელიც XIII-XVI საუკუნეებში განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობდა. ეს იყო ეპოსები სამურაებს საგმირო საქმეთა შესახებ, რომლებსაც ჰუნკები, ასევე სენკები ეწოდებოდა.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, იაპონური წერილობითი ძეგლების შედარებით გვიან აღმოცენების მთავარი მიზეზი ის იყო, რომ იაპონელებს დიდხანს არ ჰქონდათ საკუთარი დამწერლობა, თუმცა ხანგრძლივი და მდიდარი ისტორიული წარსული გააჩნდათ. ვინაიდან თავდაპირველად მათი დამწერლობა ჩინური იყო, ბუდისტური საეკლესიო და ოფიციალური დოკუმენტაციის ენასაც ჩინური წარმოადგენდა. მაგრამ თანდათანობით, იაპონური სპეციფიკური ფონეტიკური ნიშნების გამოსახატავად იაპონური დამწერლობის ფორმირება მოხდა (IX ს). ამის საფუძველზე, X-XII საუკუნეების იაპონურ ლიტერატურაში, ენისა და შინაარსის თვალსაზრისით, ეროვნულმა საწყისმა გაიმარჯვა: დაიხვეწა სალაპარაკო და სამწერლო ენა, ის უფრო მოქნილი გახდა, გამარტივდა

გრამატიკული და სტილისტური ნორმები, გამდიდრდა ლექსიკა და ა.შ. ეს პროცესები თავის მხრივ, სტიმულს აძლევდა ქვეყანაში განათლების სისტემის და მეცნიერების სწრაფ აღმავლობას. ჯერ კიდევ VIII საუკუნეში სატახტო ქალაქ ნარაში და პროვინციულ ცენტრებში დაწყებით და საშუალო სკოლები გაიხსნა, რომელთა რაოდენობამ მომდევნო ხანებში სწრაფად იმატა.

კულტურის განვითარების მიმართულებით დიდმნიშვნელოვანი მოვლენა იყო წიგნების ბეჭდვის ტექნიკის ათვისება, რაც 770 წლით თარიღდება, მისი ფართოდ განვითარება კი XII – XIII საუკუნეებში დაიწყო. რაც შეეხება სამეცნიერო დარგებს, უმთავრესად საბუნებისმეტყველო სფერო ვითარდებოდა. სპეციალური უწყებანი შეისწავლიდნენ ჩაის გამოზრდას, სხვადასხვა სამკურნალო მცენარეებს და წამლების დამზადებას. თავის მხრივ, ეს ხელს უწყობდა მედიცინის და ფარმაცოლოგიის აღმავლობას.

X საუკუნის დამდეგს პირველი საბუნებისმეტყველო ენციკლოპედია გამოიცა, რომლის ავტორი იყო საიმპერატორო კარის ექიმი ფუკაე სუკეჰიტო. წარმატებითი ვითარდებოდა აგრეთვე, ასტრონომია და კარტოგრაფია. ბუდისტმა მღვდელმა გიოგი ბოსაჟუმ (VIII ს) იაპონიის პირველი რუკა შეადგინა. მხარეთმცოდნეობას საფუძველი ჩაეყარა ეთნოგრაფიული აღწერილობითი ხასიათის ნაშრომებით, რომლებშიც დაკული იყო ცნობები იაპონიის მოსახლეობაზე, ადმინისტრაციულ წყობილებაზე, ღირსშესანიშნავ ადგილებზე, ბუნებრივ პირობებზე და ა.შ. ასეთი ნაშრომები უმთავრესად პროვინციათა მმართველობის მიერ იქმნებოდა ცენტრალური ხელისფულების მითითებით.

იაპონური პოეზია

იაპონური პოეზია – ერთ ერთი გამორჩეული და სპეციფიკური ხელოვნებაა მთელ მსოფლიოში. იგი მთლიანად დაფუძნებულია აღმოსავლურ კულტურაზე და ხელოვნებაზე. თავად პოეზიაზე უდიდესი გავლენა მოახდინა ძენ ბუდიზმმა. ეს გავლენა პოეზიაზე ბევრად ძლიერია, ვიდრე ფილოსოფიაზე. იაპონურ პოეზიას სხვადასხვა ჟანრობრივი მიმართულება აქვს, მაგრამ ყველაზე მთავარი განშტოება არის – ჰაიკუ.

ჰაიკუს პოეზია იაპონურ კულტურაში ჩამოყალიბდა ხალხური სიმღერების, ხუმრობების და მხიარული შაირების ნიადაგზე. პოეზიის ეს სახეობა სამ ტაეჰიანი და სრულყოფილებას იძენდა დახვეწილი სალონური თამაშების პროცესში. თამაშის წესით საჭირო იყო გონებათაზვილობისა და საზრიაანობის დემონსტრირება. ლექსის თქმა მთლიანად დაფუძნებული იყო იმპროვიზაციაზე და სხარტ გართიმვაზე. ჰაიკუს ოსტატების მოვალეობა იყო სიტუაციაში სწრაფად გარკვევა და მის არსში ჩანვდომა. აი ერთი მაგალითი თუ როგორ განავითარა ლექსის ორი სტრიქონი ჰაიკუს ოსტატმა მორიტაკემ (1473 – 1549) შენ კიდევ გეშინია შენ კიდევ გიღბინს მიმავალს შენს საქმროსთან როცა წყვდიადში ლამის

გადაირბენ წყალზე გადებულ ბოგირს

ამგვარად ხდებოდა ლექსის აწყობა. ხშირად დასაწყისი სტრიქონების შევსება ხდებოდა სხვადასხვა სამსტრიქონედით: თითქოს საჭიროა მოკლვა მაგრამ სურვილი არ მაქვს. ქურდი შევიპყარ ლამით და როცა შევხედე კარგად, შვილი აღმოჩნდა ჩემი. აყვავებულმა ტოტმა ჩემთვალთაგან წარიტაცა ნათელი მთავრე.

ხშირად ჰაიკუს პოეტური აზრი გამოუცნობი რჩებოდა. მაგალითად ჰაიკუს ჟანრის სახელგანთქმულმა იაპონელმა პოეტმა მაცუო ბაშიომ (1644 – 1694) შეძლო მთელი სამყარო აესახა ამ ლექსში. შემოდგომის მწუხრისას ყვავი მარტოდმარტო ზის გამხმარ ტოტზე. ბაშიოს ეს მინიატურა ასეთ განწყობას ქმნის: ყვავი, გამხმარი ტოტი, მოახლოებული მწუხრი, გვიანი შემოდგომა. როგორც ერთი ფერით შესრულებული პეიზაჟი, ბაშიოს მინიატურაც რამდენიმე სიტყვით ქმნის სიჩუმისა და მწუხრის განცდას, ერთგვარად დაძაბული მოლოდინის შთაბეჭდილებას. ბაშიო ტოტზე მჯდომ ჩვეულებრივ ყვავში ხედავს სამყაროსეულ აზრს. ყოველივე ამას ბევრი რამ აქვს საერთო ძენ-ბუდიზმთან. ძენ ბუდიზმის გავლენით 1686 წელს ბაშიო ქმნის თავის ცნობილ სამტაეჰიან ლექსს: ძველი გუბურა ბაყაყი ჩახტა წყალში:

ტყაპ ! გაისმა სიჩუმეში.
ამ ლექსში ერთმანეთს
ერწყმის მარადიულისა და
წუთიერის ელემენტები: ძველი
გუბურა მარადიულია და მის
მარადიულობაში, რომ შეაღწიო
ცნობიერებით, საჭიროა
ერთგვარი წუთიერი ძვრა. ე.ი
ბაყაყის ხტომა. სწორედ ეს
ბადებს რაიმეში წვდომის
მომენტს. ამრიგად, ჰაიკუში
ერთიანდება ორი ძირითადი
ელემენტი: დაუსრულებელი და
მყისიერი.

იაპონელი პოეტის ჰაიკუს
ჟანრის ლექსები. სეცუკო
ნოძავა, ტეიძიო ნაკამურა
, სოენ ნაგაკავა, სანტოკა
ტანედა, ბუსონი, სოძიო ჰინო
, სანკი საიტო, კინიჩი სავაკი
, სუმიო მორი, სიუსონ კატო,
კეირო ისაკავა, იაცკა ისიხარა,
ჰაკუსენ ვატანაბე.

ჰაიკუს მინიატურების ბოლომდე
გასაგებად, მრავალი
მკვლევარის მითითებით,
საჭიროა მკითხველი იყოს
სულიერი განათების ან თუნდაც
სამადჰის მდგომარეობაში.
მაგრამ რაკი სულიერ განათებას
მხოლოდ ერთეულები აღწევენ
, მინიატურათა შინაარსი
ყოველთვის ამოუცნობი რჩება.
პოეტი მორი ნანიმარო (1761
– 1837) ამბობდა : “ვისაც
სურს ბოლომდე გაიგოს ჰაიკუს
აზრი, უნდა გადავიდეს
სხვა სამყაროში, ინახულოს
მასწავლებელი და თვით
ჰკითხოს.

ჰაიკუს შინაარსობრივი ფესვები
უკავშირდება იაპონიის
წესჩვეულებებს, რელიგიას
, მითოლოგიას, ისტორიას.
როგორც ფერწერაში, ჰაიკუს
ჟანრშიც აისახება ჩვეულებრივი
საგნები და ბუნების მოვლენები
, დაკავშირებული იაპონელთა
ცხოვრებასთან.

ჰაიკუ იაპონელთა ეროვნულ
ხასიათის კარგი ილუსტრაციაა.
იმ უნარის მაჩვენებელია,
რომელიც გამოავლენს, გახსნის
ამ უკანასკნელის ქვეცნობიერ
საწყისს.

იაპონური კინო

კინო როგორც ხელოვნების
ერთ – ერთი სახეობა იაპონიაში
და მთელ ევროპაში თითქმის
ერთ პერიოდში გაჩნდა, მე
-19 საუკუნის ბოლოს. "მოდრავ
ფოტოების" ხელოვნებას
იაპონელები პირველად 1886
გაეცნენ და 1899 წელს კი
უკვე გადაღებული ქონდათ
პირველი ფილმი. 1903 წელს
ტოკიოში გაიხსნა პირველი
კინოთეატრი, ხოლო 1908-
წელს პრველი კინოსტუდია.
იაპონური კინოს განვითარება
დაიწყო ორ მიმართულებით:
გენდაიგეკი / Gendaigeki –
ფილმები თანამედროვეობაზე
და ჯიდაიგეკი / Jidaigeki -

Tokuko Takagi
ისტორიული და ფოლკლორული
ფილმები. თავდაპირველად
იაპონელები კინოს აიგივებდნენ
თეატრთან (კაბუკი). როგორც
თეატრში, კინოშიც ქალის
როლებს მამაკაცები
ასრულებდნენ, თამაშის
მანერაც, დეკორაციებიც,
ჩაცმულობაც თეატრალური
იყო. სანამ ხმოვან კინოს
გაეცნობოდნენ არსებობდა
ცოცხალი გახმოვანება, ეკრანის
გვერდით ისხდნენ კაბუკის
მსახიობები და დეტალურად
ასახავდნენ მომხდარს ხმით.
რეჟისორი მაკინო შოძო / Shozo
Makino (1878–1929) ერთ –ერთი
პირველი წარმომადგენელი
იაპონური კინოს. მან
კატეგორიულად დაიწყო
თეატრალური ელემენტების
ამოღება კინოდან, დაიწყო
თანამშრომლობა იმდროინდელ
ნოველისტ მწერლებთან რათა

გაეკეთებინა ეკრანიზაცია
ნოველების, აგრეთვე მან
გადაიღო უძველესი იაპონური
ნაწარმოების – კოდანი – ს
ეკრანიზაცია. მისი პირველი
ფილმი იყო – Bake Jizo / Jizo
the Spook / ჯიზოს მოჩვენება
და Shinin no sosei / Resur-
rection of a Corpse / მკვდრის
აღდგომა (გაცოცხლება), ხოლო
პირველი დოკუმენტარული
ფილმი The short Geisha no
teodori გადაღებულია 1899
წლის ივნისში. მანვე აღმოაჩინა
იაპონური კინემატოგრაფიის
პირველი მსახიობი

Matsunosuke Onoe
ვარსკვლავი მაცუნოსუკე ონოე/
Matsunosuke Onoe (1875 – 1926
) რომელიც გადაღებული იყო
1000 მდე ფილმში. ხოლო
პირველი ქალი მსახიობი,
რომელიც გამოჩნდა იაპონურ
კინოში იყო პროფესიონალი
ბალერინა/მსახიობი ტოკუკო
ნაგაი ტაკაგი / Tokuko Tak-
agi. 1912 წელს იაპონიის
ყველა წვრილი კინოკომპანია
გაერთიანდა ერთი – ნიკატსუ /
Nikkatsu Kyoto – ს კომპანიის
ირგვლივ. ახალგაზრდა,
ენერგიული, ამბიციებით
სავსე რეჟისორები მთელი
მონდომებით იღებდნენ
ფილმებს, ისინი იწვევდნენ
მსახიობებს, თვითონვე
ასწავლიდნენ სამსახიობო
მანერებს, დიალოგს. კინო
მათი ცხოვრების სარკე გახდა.
ადრეული იაპონიის კინოს
ცნობილი რეჟისორები იყვნენ:
G.Kotani, Kiohiko Usihara
, K. Shimadzu, D. Itto. 1923
წლის ტოკიოს მიწისძვრამ
დროებით შეაჩერა კინო

წარმოება ტოკიოში და ფილმების გადაღების ცენტრმა გადაინაცვლა კიოტოში სადაც განვითარდა ყველასათვის საყვარელი ჟანრები – ჯიდაიგაკი და კენგეკი . ამ ჟანრებში თავი იჩინეს ნიჭიერმა მსახიობებმა როგორებიცაა : Tsumasaburo Bando ,Ryunosuke Tsukigata და სხვები. «ნიკაცუ» – აგრძელებდა თავის ალბელ ხაზს და ქმნიდა სურათებს უბრალო იაპონელების შესახებ , მათ კეთილდღეობაზე და წესჩვევებზე. სტუდიებში იღებდნენ კომედიურ ფილმებს რომლებსაც ქმნიდნენ ახლაგაზრდა რეჟისორები. ნაყოფიერი და დატვირთული აღმოჩნდა იაპონიისათვის 30 – იანი წლები , ამ დროისთვის ეკრანზე საბოლოოდ დამკვიდრდა გახმოვანება , ჩამოყალიბდა ჰოლივუდის მსგავსად პროდუქციებისა და რეჟისორების სისტემა. 1937 წელს შეიქმნა კინოკომპანია "ტოჰო / Toho" რომელიც ძირითადად მუშაობდა მუსიკალურ და კომედიურ ჟანრში. განსაკუთრებით გამოიკვეთა ნიჭიერ რეჟისორების Koji Yamamoto და Takao Sait – ს წვლილი ამ ჟანრში.

Kenji Mizoguchi
30 -იანი წლები იაპონიის კინომატოგრაფიისათვის მეტად მძიმე აღმოჩნდა საერთო მილიტარისტული განწყობის გამო. მიუხედავად ამისა მნიშვნელოვან მოვლენად ჩაითვლება რეჟისორ Kenji Mizoguchi(1898-1956)-ის ფილმები რომლებშიც ხაზგასმული იყო მოსახლეობის

დემოკრატიული განწყობილება , რასაც ეწინააღმდეგებოდა მაშინდელი მილიტარისტული სულისკვეთება. იმავე წლებში შეიქმნა საინტერესო ფილმები : Yasujiro Ozu (1903- 1963) რეჟისურობით რომლებსაც დღემდე ეთაყვანებიან როგორც იაპონური კინოს "ღმერთს". «I Was Born, But...» (1932), «Passing Fancy » (1933), «Woman of Tokyo»(1933), «A Story of Floating Weeds» (1934). იაპონურ ფილმებს ახასიათებს სიუჟეტის ნელი განვითარება , აუჩქარებელი მონტაჟი , ბუნების და ხედების სიმრავლე . ამასთან ერთად უბრალო ადამიანების მიმართ ყურადღების

Yasujiro Ozu
გამოხატულება. რატომღუნდა ყველა რეჟისორს თავის გადაღების სტილი , მანერა , მიდგომა აქვს და სინამდვილის თავისი აღქმა და გადმოცემა ეკრანზე , მაგრამ მიუხედავად ამისა შეიძლება ითქვას , რომ 30 – იან წლებში ჩამოყალიბდა იაპონური კინოს თავისებური სახე. რომელიც დღემდე გამოარჩევს ნაციონალურ კინემატოგრაფიას. 30 – იანი წლების მეორე ნახევარში ქვეყნის მილიტარიზაციის გამო , დამყარდა ცენზურა კინოშიც გავრცელდა შოვინისტური პროპაგანდა რაც გამაგრებული იყო კანონით რომელიც მიიღეს 1939 წელს. ომის დაწყებამ ძლავრი ბიძგი მისცა დოკუმენტური ფილმების განვითარებას. მნიშვნელოვანი იყო ფილმი "საზღვაო ბრძოლები ჰავაის და მალაიზიის არქიპელაგთან" – რეჟისორი

K.Yamamoto. ოქროს ხანად შეიძლება ჩაითვალოს 50 – იანი წლები, როდესაც ქვეყანა პირველ ადგილას გავიდა ფილმების წარმოებით. 1958 წელს იაპონიაში რეკორდული რიცხვის ფილმები გამოვიდა 504 ცალი. ფილმების უმრავლესობა გამორჩეული იყო თავისი ხარისხით , სიუჟეტის მრავალფეროვნებით და მსახიობების თამაშით. აღსანიშნავია ერთი მომენტი 1989 წელს კინო ჟურნალმა "კინემა დუმი" - მ გააკეთა გამოკითხვა , მწერლებს , მსახიობებს , კინოინდუსტრიაში მომუშავე ხალხს შორის , რათა გამოერკვიათ იაპონიის ყველაზე კარგი ფილმების , შედეგების კატალოგი. კატალოგში სულ 12 ფილმი შევიდა და ყველა მათგანი გადაღებული იყო ზუსტად 50 – იან წლებში , მათ შორის შედიოდა ისეთი იაპონური კინოს შედეგები როგორიცაა Yasujiro Ozu -ის T ky monogatari (1953) და Ugetsu monogatari (1953) » Kenji Mizoguchi და შემდგომში უკვე მსოფლიოს ოქროს ფონდში შესული აკირა კუროსავა / Akira Kurosawa – ს ფილმი შვიდი სამურაი / Shichinin no samurai (1954)) შეიძლება ითქვას , რომ მსოფლიოს კინო მაყურებელმა შეიყვარა იაპონური კინო კუროსავას გამო , მისი ნამუშევარი "Rashomon / რაშიმონი" ვენეციის კინოფესტივალზე ტრიუმფით გავიდა და მოიპოვა კიდევაც ოქროს ლომი. აკირა კუროსავა დაიბადა 1910 წლის 23 მარტს. აკირას მამა ძველი სამურაების გვარიდან იყო. მისი გავლენის ქვეშ იგი სკოლიდან დაინტერესდა საბრძოლო ხელოვნებებით და კერძოდ კენდოთი. თუმცა მის საყვარელ საქმიანობად ხატვა იქცა. ამის გამო იგი მხატვრობასაც აპირებდა და სწავლობდა კიდევ ხელოვნების აკადემიაში. მის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი გარდატეხა მოხდა 1936 წელს, როდესაც გაზეთში ნახა P.C.L. სტუდიაში ვაკანსიის შესახებ გამოქვეყნებული განცხადება. ამის შედეგად, იგი რეჟისორ

კაძირო იამამოტოს ასისტენტი გახდა. თავდაპირველად წერდა სცენარებს, თუმცა მათ შორის ბევრი არ იყო

Akira kurosawa (1910 -1998) ეკრანიზებული და ისინი მხოლოდ და მხოლოდ ჟურნალებში იბეჭდებოდა. პირველი ფილმი კუროსავამ როგორც რეჟისორმა დადგა 1943 წელს, ეს იყო "ძიუდოს გენიოსი", სადაც ახალგაზრდა ძიუდოსტის აღზრდაზე მოთხრობილი. ამ ფილმში გამოიკვეთა კუროსავას ადამიანის სწრაფვა სულიერი სრულყოფილებისკენ, რაც რეჟისორის სხვა ფილმებში უფრო გამოიკვეთა. 1944 წელს კუროსავამ გადაიღო ფილმი "ყველაზე ლამაზები" და გადაღებების დასრულებისთანავე ცოლად მოიყვანა მთავარი როლის შემსრულებელი იაგუტი ეიო. მათ ორი შვილი ეყოლა. 1945 წელს ომის დასრულების შემდეგ მან გადაიღო "ვეფხვის კვალს მიმყოფნი", რომელიც ცენზურის გამო მხოლოდ 1952 წელს გამოვიდა ეკრანებზე. კუროსავას საყოველთაო პოპულარობა მოუტანა ფილმმა "მთვრალი ანგელოზი", რომელიც მან 1948 წელს გადაიღო. ამ ფილმში მთავარს როლს ასრულებდა დამწყები მსახიობი ტოსირო მიფუნე. მთვრალი ანგელოზების შემდეგ კუროსავამ მიფუნე კიდევ 15 ფილმში ათამაშა, შეიძლება ითქვას, რომ მათი ტანდემი ყველაზე გამორჩეულია იაპონური კინოს ისტორიაში. 1950 წელს კუროსავამ გადაიღო ფილმი "რამომონი", სადაც მთავარ როლს ტოსირო მიფუნე თამაშობდა. ამ ფილმით კუროსავამ დაანგრია იაპონური კინოს ტრადიციული სტილისტიკა. 4 ადამიანი სრულიად შემთხვევით ტყეში მკვლელობის და გაუპატიურების მომსწრე ხდება. ოთხივე მოწმე მომხდარის სრულიად განსხვავებულ ვერსიას ყვება, მათი მონაყოლისგან რადიკალურად განსხვავდება

დაზარალებულის და დამნაშავეს მონაყოლიც. რეჟისორი არ ცდილობს გაარკვიოს სიმართლე, იგი ამ ფილმით აჩვენებს, რომ ადამიანს არ აქვს მოვლენების ობიექტურად გადმოცემის უნარი, საკუთარ თავზე მიუკერძოებლად ვერ საუბრობს, რადგან ადამიანის მთავარი თვისება ეგოიზმია. ეგოიზმთან ბრძოლის მაგალითი კუროსავამ თავის ფილმ "ცხოვრებაში" მოგვცა, რომელიც 1952 წელს გამოვიდა. მთავარი გმირი იგებს, რომ მას 5-6 თვე დარჩა სიცოცხლე. ეს მას უბიძგებს გადახედოს თავის ცხოვრებას და რადიკალურად შეცვალოს იგი. მიუხედავად იმისა, რომ კუროსავას ყოველივე იაპონურიტაა გაჭერებული, მას ასევე აღფრთოვანებდა დასავლური დრამა. დასავლური დრამატურგიის გავლენით მან შექმნა შექსპირის ტრაგედიების ეკრანიზაციები: "მაკბეტი" და "მეფე ლირი" ("ტახტი სისხლში" და "რანი"). ასევე უნდა აღინიშნოს გორკის "ფსკერზეს" მიხედვით შექმნილი ეკრანიზაცია და დოსტოევსკის "იდიოტის" მისეული ინტერპრეტაცია. დასავლური დრამების ეკრანიზაციის დროს იგი ერთგვარ ადაპტირებას აკეთებდა და პიესის სამოქმედო არეალი იაპონიაში გადაჰქონდა, რათა უფრო გასაგებად და ნათლად გადმოეცა სათქმელი. მაგალითად, ფილმში "ტახტი სისხლში" არ არის არცერთი ფრაზა შექსპირისეული ფრაზა, თუმცა ნაწარმოების პათოსი სრულად არის შენარჩუნებული. ფილმი დადგმულია თეატრი ნოს სტილში, მიუხედავად ამისა, იგი ითვლება "მაკბეტის" ერთერთ

საუკეთესო ეკრანიზაციად. 1960 წელს კუროსავამ დააარსა საკუთარი კინოსტუდია "კუროსავა პრო", სადაც დადგა ფილმები "ბოროტები ცოცხლები რჩებიან", "მცველი", "სანდიურო", "სამოთხე და ჯოჯოხეთი". ამის შემდეგ იაპონურ კინემატოგრაფიაში შექმნილმა კრიზისმა იგი აიძულა დაფინანსება ჰოლივუდში ეძია. მას არ გაუმართლა, მის მიერ ჩაფიქრებული კინოები სხვა რეჟისორებმა გადაიღეს. 1969 წელს კი კუროსავამ და იაპონური კინოს სამმა დიდოსტატმა კინოშიტა კეისუკემ, იტიკავა კონმა და კობაიაში მასაკიმ დააარსეს კომპანია "ოთხი მხედარი", სადაც კუროსავამ თავისი პირველი ფერადი კინო "დოდესკადენი" გადაიღო. ფილმს კომერციული წარმატება არ ჰქონდა. 70-80-იანი წლები კუროსავასთვის მძიმე გამოდგა. სამშობლოში მას ძალიან აკრიტიკებდნენ და იგი მხარდაჭერას საზღვარგარეთ ეძებდა. მისი უკანასკნელი ფილმებია "სიმზრები", "ავისტოს რაფსოდია" და "ჯერ კიდევ არა". აკირა კუროსავა ტოკიოში გარდაიცვალა 1998 წლის 6 სექტემბერს. დიდი გამოხმაურება და წარმატებები მოჰყვა 1954 წელს გადაღებულ ფილმს გოდძილა / Gojira რეჟისორი Ishir Honda რომელიც დღემდე პოპულარულია. იაპონიაში გახსნილია გოდძილას ფანკლუბი მისი თავყვანისმცემელთათვის, ამ იაპონურ არსებაზე დაინტერესდა ჰოლივუდიც დროთა განმავლობაში გოდძილამ ტრანსფორმაცია განიცადა სხვა ფილმებშიც და მასზე

დღემდე დავობენ , რომ რომელი ნამუშევარი უფრო ჯობია. 1969 წელს გამოჩნდა პირველი იაპონური სერიალი «ძნელია იყო მამაკაცი / Otoko wa tsurai yo » რეჟისორი Yūji Yamada რომელიც შეიძლება ჩაითვალოს როგორც ყველაზე დიდი სატელევიზიო სერიალად მსოფლიოში , ფილმის შინაარსი აგებული იყო მთავარ გმირზე ტორა სანზე რომელიც უიღბლო მოგზაურობიდან ბრუნდება , თავის მშობლიურ ჩინურ კვარტალში მშობლებთან და მეზობლებთან , რათა დაიოკოს ცხოვრების ტკივილები ... იაპონელმა მსახივრებელმა გულთან ისე ახლოს მიიტანა ფილმის გმირის ცხოვრება , რომ სერიალის ჩვენება 3 წელი გაგრძელდა და 2 მილიონზე მეტი მსახივრებელი ყავდა. 60 – 70 იან წლებში იაპონიაში და მთელ მსოფლიოში დაიწყო კინოს კრიზისი , რადგან გამოჩნდა ტელევიზია , დაეცა კინოს გადაღების სიხშირე , კინოგაქირავებაში პრობლემები შეიქმნა და ყველაზე მთავარი დაეცა კინოს გადაღების ხარისხი. პუბლიკის წინაშე გამოჩნდა ფილმები გადაღებული იაკუძას (იაპონურ მაფიის) თემაზე , დაბალი დონის ეროტიკული ფილმები. გაიზარდა მოთხოვნა უცხოურ ფილმებზე , განსაკუთრებით ამერიკული ფილმების მაგალითად 1976 წელს იაპონიის კინოთეატრებში ნაჩვენები იქნა 553 ფილმი , აქედან 251 იაპონური და 180 ამერიკული ფილმი. კინოთეატრებში კატასტროფულად დაეცა მსახივრებელთა რიცხვი. მაგრამ იაპონური კინო მაინც ახერხებდა «სიცოცხლეს» . ახალი იმპულსი გამოიწვია ახალგაზრდა რეჟისორების აქტიურობამ , Tokihisa Morikawa , Ario Takeda , Seijir K yama . ფსონი გააკეთეს ისეთ კინემატოგრაფიულ ჟანრზე როგორებიცაა მელოდრამა , ფილმები ქალთა ცხოვრებაზე და მათ ბედზე , მიმართეს რემეიკებს , ანუ ახლიდან იღებდნენ ადრე გადაღებულ ფილმებს.

კიმონო

შემთხვევაში. კიმონო - იაპონური ეროვნული სამოსი ხალათის სტილში რომელიც იკვრება სპეციალური ქაშრით. მას იცვამენ როგორც ქალები ასევე მამაკაცები , დღესასწაულებზე და შირშესანიშნავ დღეებში. ტრადიციულ სამოსს თან ახლავს 20 აქსესუარი (ელემენტი) რომელიც აუცილებელია ჩაცმის დროს . კიმონოს ჩაცმას დაახლოებით 3 ადამიანი უნდება , არსებობს სპეციალური ლიცენზირებული სამსახური კიმონოს კოსტუმერები რომლებსაც ქირაობენ , ღირშესანიშნავ დღეებში რათა სრულყოფილად ჩაიყვან იაპონური კიმონო. იაპონელები არ უარყოფენ , რომ კიმონო ყოველდღიურ ცხოვრებაში ძალიან მოუხერხებელი და არაკომფორტულია. იაპონელი ქალები დღესდღეობით კიმონოს იცვამენ გამარტივებული მეთოდებით , არ იკეთებენ ყველა ელემენტს და აქსესუარს. მხოლოდ ქორწილებში და ოფიციალურ მიღებებზე აუცილებელია სრულყოფილი კიმონოს ჩაცმა. იაპონელები ძალიან დიდ ყურადღებას აქცევენ თუ რა არის გამოსახული კიმონოზე , ამით ისინი მეტ ყურადღებას იმსახურებენ გარშემომყოფებისგან. ძალიან პოპულარულია ის კიმონო

რომელზეც გამოსახულია წლის სეზონები . აუცილებლად ნახატი თან უნდა ემთხვეოდეს წლის სეზონს . მაგალითად იაპონელი ქალი არასოდეს ჩაიცვამს კიმონოს თუ ზედ გამოსახულია ზამთარი და ბამბუკის ხეები და ამ დროს ზაფხულია. არსებობს სხვადასხვა სახის კიმონოები, გავეცნოთ რამოდენიმეს :

Irotomesode - კიმონო
Irotomesode – ეს ერთფეროვანი სადა კიმონოა. რომელზეც გამოსახულება თუ ნაქარგი ტანის დაბლაა. ამ კიმონოს იცვამენ როგორც წესი გათხოვილი ქალები , ქორწილებში ახალდაქორწინებულის ახლობლები.

Furisode - კიმონო
Furisode – ამ კიმონოს იცვამენ გასათხოვარი ქალები , მაგალითად სკოლის გამოსაშვებ ცერემონიაზე , ქორწილებში . ასეთი კიმონო უფრო ლამაზია და გაფორმებულია ყვავილებით და სხვადასხვა მცენარეებით.

Homongi - კიმონო
Homongi – ამ კიმონოს იცვამენ ოფიციალურ მიღებებზე და ვიზიტებზე . იღებენ საპატიო სტუმრებს ან პირიქით ეწვიო სტუმრად . ამ კიმონოს ხშირად უწოდებენ «ჩასაცმელი ვიზიტებისთვის» . ორნამენტები მკვეთრ ფერებში , რომელიც თანდათან დაბლა ჩადის . ამ კიმონოს ჩაცმა შეუძლია ყველა ქალბატონს , მიუხედავად მისი სოციალური სტატუსისა.

Komon - კიმონო
Komon –უნივერსალური კიმონო , რომელიც შეუძლია ჩაიცვას ნებისმიერმა ქალმა , ნებისმიერ დროს . ეს შეიძლება იყოს ქალაქში გასეირნება , რესტორანში წასვლა მამაკაცთან ერთად , აგრეთვე ქორწილებში და ოფიციალურ მიღებებზე. Komon – ს სტილის კიმონო მოხატულია წვრილი ორნამენტებით და შორიდან იქმნება ერთი მთლიანი

შემთხვევაში. კიმონო - იაპონური ეროვნული სამოსი ხალათის სტილში რომელიც იკვრება სპეციალური ქამრით. მას იცვამენ როგორც ქალები ასევე მამაკაცები, დღესასწაულებზე და შირშესანიშნავ დღეებში. ტრადიციულ სამოსს თან ახლავს 20 აქსესუარი (ელემენტი) რომელიც აუცილებელია ჩაცმის დროს. კიმონოს ჩაცმას დაახლოებით 3 ადამიანი უნდება, არსებობს სპეციალური ლიცენზირებული სამსახური კიმონოს კოსტუმერები რომლებსაც ქირაობენ, ღირშესანიშნავ დღეებში რათა სრულყოფილად ჩაიკვან იაპონური კიმონო. იაპონელები არ უარყოფენ, რომ კიმონო ყოველდღიურ ცხოვრებაში ძალიან მოუხერხებელი და არაკომფორტულია. იაპონელი ქალები დღესდღეობით კიმონოს იცვამენ გამარტივებული მეთოდებით, არ იკეთებენ ყველა ელემენტს და აქსესუარს. მხოლოდ ქორწილებში და ოფიციალურ მიღებებზე აუცილებელია სრულყოფილი კიმონოს ჩაცმა. იაპონელები ძალიან დიდ ყურადღებას აქცევენ თუ რა არის გამოსახული კიმონოზე, ამით ისინი მეტ ყურადღებას იმსახურებენ გარშემომყოფებისგან. ძალიან პოპულარულია ის კიმონო რომელზეც გამოსახულია წლის სეზონები. აუცილებლად ნახატი თან უნდა ემთხვეოდეს წლის სეზონს. მაგალითად იაპონელი ქალი არასოდეს ჩაიკვამს კიმონოს თუ ზედ გამოსახულია ზამთარი და ბამბუკის ხეები და ამ დროს ზაფხულია. არსებობს სხვადასხვა სახის კიმონოები, გავეცნოთ რამოდენიმეს:

Irotomesode - კიმონო
Irotomesode – ეს ერთფეროვანი სადა კიმონოა. რომელზეც გამოსახულება თუ ნაქარგი ტანის დაბლბა. ამ კიმონოს იცვამენ როგორც წესი გათხოვილი ქალები, ქორწილებში ახალდაქორწინებულის ახლობლები.

Furisode - კიმონო
Furisode – ამ კიმონოს იცვამენ გასათხოვარი ქალები, მაგალითად სკოლის გამოსაშვებ ცერემონიაზე, ქორწილებში. ასეთი კიმონო უფრო ლამაზია და გაფორმებულია ყვავილებით და სხვადასხვა მცენარეებით.

Homongi - კიმონო
Homongi – ამ კიმონოს იცვამენ ოფიციალურ მიღებებზე და ვიზიტებზე. იღებენ საპატიო სტუმრებს ან პირიქით ეწვიო სტუმრად. ამ კიმონოს ხშირად უწოდებენ «ჩასაცმელი ვიზიტებისთვის». ორნამენტები მკვეთრ ფერებში, რომელიც თანდათან დაბლა ჩადის. ამ კიმონოს ჩაცმა შეუძლია ყველა ქალბატონს, მიუხედავად მისი სოციალური სტატუსისა.

Komon - კიმონო
Komon – უნივერსალური კიმონო, რომელიც შეუძლია ჩაიკვას ნებისმიერმა ქალმა, ნებისმიერ დროს. ეს შეიძლება იყოს ქალაქში გასეირნება, რესტორანში წასვლა მამაკაცთან ერთად, აგრეთვე ქორწილებში და ოფიციალურ მიღებებზე. Komon – ს სტილის კიმონო მოხატულია წვრილი ორნამენტებით და შორიდან იქმნება ერთი მთლიანი კომპოზიცია. სწორედ ეს ქმნის კიმონოს შარმს და ბრწყინვალეობას. დამატებითი აქსესუარები: იმისათვის, რომ კიმონოში ვიგრძნოთ თავი კომფორტულად და სრულყოფილად ამისათვის კიმონოსთან ერთად იცვამენ

გეტა - იაპონური ფეხსაცმელი სხვადასხვა ტანსაცმელს

თუ იკეთებენ სხვადასხვა აქსესუარებს. კიმონოს შიგნით იცვამენ პერანგს და ქვედაბოლოს. მთავარი კიმონოს დეტალი რასაკვირველია არის იაპონური ფეხსაცმელი - გეტა – რომელიც კეთდება ხის მასალისგან, მასზე ებმება ორი ტყავის ზონარი, რომელზეც ფეხის თითები თავსდება. ქუსლის ზომა უნდა იყოს 10 სანტიმეტრამდე. უცხოელებისთვის გეტაზე დადგომა არც თუ ისე უსაფრთხოა :D რაც არუნდა საოცარი იყოს, იაპონელები გეტათი აქტიურად გადაადგილდებიან და მშვენივრად ხმარობენ ყოველდღიურ ცხოვრებაში, ხოლო ძველად მეომრებს გეტა ეცვათ და ომობდნენ კიდევ. გეტასთან ერთად ნამდვილ კიმონოს ქალს უნდა ეკეთოს იაპონური ულამაზესი თმის ვარცხნილობა, რომელზეც ცალკე აქსესუარები და ელემენტები მაგრდება. ასევე სახის მაკიაჟი იაპონურ სტილში. აღსანიშნავია, რომ იაპონელები კიმონოს მხოლოდ დღესასწაულებზე და ოფიციალურ დღეებში იცვამენ, საერთოდ კიმონოს ჩაცმა არ შეუძლია ყველას, რადგან ეს ეროვნული ტანსაცმელი თავისი აქსესუარებით საკმაოდ ძვირი ფუფუნებაა.

სამურაები და სამხედრო ხელოვნება

სანამ უშუალოდ სამურაების კულტურას განვიხილავდეთ, თვალი გავადევნოთ იაპონიაში მიმდინარე იმ მოვლენებს, რომლებმაც ამ ფენის წარმოქმნა განაპირობა. სამურაების, როგორც სამხედრო-პოლიტიკური ფენის არსებობის ფაქტი, გამოჩენისას არ წარმოადგენს მსოფლიო ხალხთა ისტორიაში. პროფესიონალ მეომართა ფენის ჩამოყალიბების და განმტკიცების ანალოგიები ფეოდალური ხანის ევროპისა თუ აზიის ზოგიერთ სახელმწიფოთა ისტორიაშიც მოიპოვება. მაგრამ იაპონელი სამურაების ფენომენი გამორჩეულია განსაკუთრებული ორიგინალურობით და ამდენად, განსხვავებულია ინტერესიც მის მიმართ.

იაპონიაში ფეოდალური საზოგადოების განმტკიცებასთან ერთად, პროფესიონალ მეომართა ფენა ჩამოყალიბდა, რომელთაც სამურაები ეწოდათ. სიტყვა “სამურაი” წარმოიშვა იაპონური ზმნისგან – “საბურაუ”, რაც ბატონის მიმართ სამსახურს ნიშნავს. სამურაების ერთადერთი საქმიანობა სამხედრო საქმე იყო, რაც საუკუნეთა განვითარებაში ხელოვნების დონემდე იქნა აყვანილი. ეს ახალი ძალა გლეხთა შეძლებული ფენიდან წარმოიშვა, რომელიც მიწასთან იყო დაკავშირებული. მოგვიანებით, მათი გარკვეული ნაწილი

ფეოდალურ საგვარეულოთა სამსახურში ჩადგა. სამურაების პირველი რაზმები იაპონიაში VIII საუკუნიდან გაჩნდა, რომლებიც ნებაყოფლობით შედიოდნენ სიუზერენის მფარველობაში და სამხედრო სამსახურს ასრულებდნენ, სანაცვლოდ კი საკვებს, საცხოვრებელს, ზოგჯერ მიწის ნაძლეებსაც იღებდნენ. ამ გზით გამდიდრებული სამურაები შემდეგ თავად ხდებოდნენ გავლენიანი ფეოდალები, რომლებიც სასტიკ ექსპლოატაციას უწევდნენ გლეხებს. მათი პრივილეგიები სულ უფრო მატულობდა და ბოლოს სამურაების დამოუკიდებელ კლასად გამოყოფა მოხდა. ეს პროცესი XII საუკუნეში დაიწყო და XVI ასწლეულში დასრულდა, როდესაც სამურაებმა თავიანთი ძლიერების ზენიტს მიაღწიეს. კერძოდ, ისინი საბოლოოდ ჩამოშორდნენ მიწას და გლეხობას, პრივილეგიებულ კლასად ჩამოყალიბდნენ და იაპონიის მთელ საზოგადოებაზე გაბანტონდნენ. ამის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ხელშემწყობი გარემოება ის იყო, რომ XVI საუკუნის შუახანებში იაპონიაში ევროპიდან ცეცხლსასროლმა იარაღმა შეაღწია, რამაც ნამდვილი გადატრიალება მოახდინა საომარ საქმეში: ცვლილებები გამოიწვია საბრძოლო ტექნიკაში, სამხედრო ხელოვნების დახვეწა მოითხოვა. აქედან გამომდინარე, სამურაების სამხედრო მოვალეობათა სფერო და მათი ძალაუფლებაც საგრძნობლად გაიზარდა.

მეომართა ფენის ჩამოყალიბების მნიშვნელოვანი მიზეზი იყო განუწყვეტელი ომები ქვეყნის ჩრდილო-აღმოსავლეთში მცხოვრები აინების (იაპონიის უძველეს მკვიდრთა შთამომავლების) წინააღმდეგ, აგრეთვე ფეოდალური შინა-ომები და ქვეყნის შიგნით მიმდინარე აჯანყებები. X საუკუნიდან იაპონიაში პოლიტიკური დაქუცმაცების პროცესი

დაიწყო, რაც ადგილობრივ ფეოდალთა გაძლიერებით იყო გამოწვეული. ამ ეტაპზე ისინი უკვე აღარ საჭიროებდნენ ძლიერ ცენტრალიზებულ ხელისუფლებას, უფრო მეტიც – საერთოდ უგულებელყოფდნენ მას და პირველობის მოსაპოვებლად იბრძოდნენ, როგორც საიმპერატორო ხელისუფლების ისე ურთიერთ წინააღმდეგ. სწორედ ამ პროცესში ჩამოყალიბდა სამურაების რაზმები. XII საუკუნის შუა ხანებისთვის ერთმანეთის პირისპირ ორი უძლიერესი საგვარეულოა შემორჩა; ტაირა და მინამოტო, რომელთა შორის ბრძოლა მინამოტოს აშკარა გამარჯვებით დასრულდა. ამ ომების პერიოდში დასრულდა სამხედრო საქმის სამიწათმოქმედო შრომისგან გამოყოფის პროცესი, განვითარდა ე.წ. მახვილის კულტი. როგორც ზემოთ ითქვა 1192 წელს იაპონიაში პოლიტიკური მმართველობის ახალი სისტემა – შიოგუნატი დაარსდა, რომლის მთავარ საყრდენ ძალას სამურაების ფენა წარმოადგენდა. შიოგუნის მთავრობას ბაკუფუ ეწოდა, რაც სიტყვასიტყვით საველე სადგომს, ბანაკს ნიშნავს.

შიოგუნატის ხელისუფლებამ განმტკიცებაც ვერ მოახსნო, რომ იაპონიის პირველი გარეშე საშიში მტერი გამოუჩნდა მონღოლთა სახით. ჩინგიზ-ხანის შვილიშვილმა ხუბილაი ყაენმა 1266-1273 წლებში იაპონიაში არა ერთი მისია

გაგზავნა ულტიმატუმებით, რომლებშიც მოითხოვდა, რომ იაპონიას მისი ვასალობა ეცნო. შიოგუნატმა ყურად არ იღო მონღოლთა მოთხოვნები და ამის შედეგად 1274 წელს მონღოლთა და კორეელთა (რომლებიც მონღოლთა მიერ იყვნენ დაქირავებული) 900 ხომალდი იაპონიის სამხრეთ კუნძულებს მიუახლოვდა. ეს ბრძოლა იაპონელთა გამარჯვებით დასრულდა. პირველი ექსპედიციის წარუმატებლობამ ხუბილაი არ შეაჩერა, პირიქით – ის უფრო მეტი მონღოლებით შეუდგა საომარ სამზადისს და ბოლოს 1281 წელს კვლავ იერიში მიიტანა იაპონიაზე; სასტიკად იქნა დარბეული კუნძულები ცუსიმა, იკი, სიგა, მაგრამ ჰაკატასთან ბრძოლის დროს მონღოლები დამარცხდნენ.

მონღოლებთან წარმოებული ორივე ომის ბედი იაპონიის ნაპირებთან ამოვარდნილმა ქარიშხალმა გადაწყვიტა: მტრის ხომალდების უმეტესობა დაიშალა, მეომართა დიდი ნაწილი კი წყალში დაიხრჩო. იაპონელებმა იწამეს, რომ მათ ღმერთებმა გამოუგზავნეს ეს ქარიშხალი სახელმწიფოს გადასარჩენად და მადლიერების ნიშნად მას კამიკაძე ანუ ღვთაებრივი ქარიშხალი უწოდეს. მართალია, იაპონიამ დიდი ზარალი განიცადა მონღოლებთან ომის დროს, გაჩანაგდა მეურნეობა, ეკონომიკა, დაინგრა და განადგურდა კულტურის უნიკალური ძეგლები, მაგრამ მთავარი ის იყო,

რომ მან სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა შეინარჩუნა. ქვეყანას ათეული წლები დასჭირდა იმისათვის, რათა ომით მიყენებული ჭრილობები მოეშუშებინა და ჩვეული რიტმით გაეგრძელებინა განვითარება. მონღოლებთან ომის წარმატებაში უმთავრესი როლი სამურაების სამხედრო ძალებმა შეასრულა, რა თქმა უნდა, მთელ იაპონელ ხალხთან ერთად, რომელიც დიდი ენთუზიაზმით იბრძოდა შემოისეული მტრის წინააღმდეგ.

შიოგუნატის შემდგომი ბედი ასე წარიმართა: განახლებული ფეოდალური შინა ომების შედეგად ხელისუფლების სათავეში აშიკაგას საგვარეულომოექცა, რითაც იაპონიაში შიოგუნატის II დინასტია (1335-1573) დაიწყო. XVI საუკუნის დამდეგიდან მმართველმა საგვარეულომ ქვეყანაში ფაქტობრივად კონტროლის უნარი დაკარგა და კვლავ უკომპრომისო ბრძოლა გაჩაღდა პირველობის მოსაპოვებლად. ეს ყველაფერი ტოკუგავას საგვარეულოს გაბატონებით (1603-1867) დაგვირგვინდა და იაპონიაში III სიოგუნატის ხანა დაიწყო. ახალმა დინასტიამ, სამურაების ფენაზე დაყრდნობით, ქვეყნის გაერთიანება და ძლიერი ცენტრალიზებული მმართველობის დამყარება შეძლო. ცხადია, რომ მიმდინარე პროცესებში სამურაები თავიანთი საბრძოლო დამსახურებათა გამო, სოციალური კიბის სულ უფრო მაღალი საფეხურისკენ იკაფავდნენ გზას. სამურაების განსაკუთრებული აღზევების პერიოდიდან იღებს სათავეს ცნობილი იაპონური ანდაზა: "ყვავილთა შორის – ალუბალი, ადამიანთა შორის – სამურაები". მაგრამ დროთა ვითარებაში იაპონიაში საომარ-სამხედრო ცხოვრებიდან ნორმალურ სამოქალაქო ყოფა-ცხოვრებზე გადასვლა მოხდა, რამაც სამურაების მთავარი ფუნქცია დაკარგა. ამის გამო მათი

ერთი ნაწილი, სახსრების უქონლობის გამო, უმდაბლეს დონემდე დაეცა, ზოგმა – მანამდე მათთვის საძრახის საქმიანობას – ვაჭრობა-ხელოსნობას მიჰყო ხელი, მცირე ნაწილმა კი სოფლად დაიწყო შრომა. სიახლეებმა ქვეყნის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და კულტურულ ცხოვრებაში კი 1867-1868 წლების ბურჟუაზიულმა რევოლუციამ, უკვე საბოლოოდ გააქრო ეს ფენა. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ ეს, რა თქმა უნდა, უმტკივნეულოდ არ მომხდარა და სამურაებს თავისი ნებით არ დაუთმიათ პოზიციები, მაგრამ მეორეს მხრივ, სამურაების ფენა დრომოქმულ ფეოდალური ურთიერთობის ერთ-ერთ კომპონენტს წარმოადგენდა და ამიტომაც საზოგადოებრივი განვითარების გარკვეულ ეტაპზე ის ისტორიის კუთვნილება უნდა გამხდარიყო. ასეთია მოკლედ სამურაების, დრამატული მოვლენებით აღსავსე, ისტორია.

თავდაპირველად სამურაებს მხოლოდ თავიანთი ბატონისადმი ბრმა მორჩილება და ბრძოლაში სიმამაცე მოეთხოვებოდათ. მაგრამ დროთა ვითარებაში, როდესაც საომარი საქმე მათ პროფესიად იქცა, ეს საკმარისი აღარ იყო. სამსახურეობრივ საფეხურზე წინ წაწევას ჩინური ენისა და დამწერლობის, ფილოსოფიის, ფსიქოლოგიის, რელიგიების, სხვადასხვა ეტიკეტური ნორმების ცოდნა სჭირდებოდა. ასე რომ, სამურაები თანდათან ითვისებდნენ შუა საუკუნეების

კულტურის რთულ სისტემას და იმავდროულად ახალი ელემენტებით ამდიდრებდნენ მას. თავიანთი არსებობის ხანგრძლივი დროის მანძილზე, სამურაებმა შეძლეს ორიგინალური სიტყვა ეთქვათ იაპონიის კულტურის ყველა სფეროში. მათი ძლიერების და გავლენის ზრდა ხელს უწყობდა ხალხური ელემენტებით გაჯერებული ახალი კულტურის წინ წამოწევას, თუმცა კიოტოს ძველი არისტოკრატია, პოლიტიკურ პოზიციებთან ერთად, კულტურაშიც თავის ავტორიტეტს კვლავ ინარჩუნებდა.

სამურაების საგმირო საქმეები აღწერილი იყო სახმედრო ეპოსებში – ჰუნკებში. ამ ჟანრის

მხატვრული ნაწარმოებებიდან დავასახელებთ რამდენიმე ყველაზე მნიშვნელოვანს; ესენია: "მოთხრობა ტაირას საგვარეულოს შესახებ" (ჰეიკე მონოგატარი), "მოთხრობა ჰეიდის წლების შესახებ" (ჰეიდი მონოგატარი), "მოთხრობა ჰოგენის წლების შესახებ" (ჰოგენ მონოგატარი) და სხვა. გახდნენ რა ისტორიის მთავარი მოქმედი პირნი პოლიტიკურ სარბიელზე, სამურაები პირველად მოვევლინენ საზოგადოებას სამხედრო ეპოპეათა ფურცლებზე, როგორც ლიტერატურული გმირები. იაპონიაში მიმდინარე განუწყვეტელი შიდა ომები ხელს უწყობდა სამხედრო ხელოვნების სრულყოფას, სხვადასხვა აღჭურვილობის და იარაღის დამზადების ტექნიკის დახვეწას, რაც თავის მხრივ, გამოყენებითი ხელოვნების უაღრესად

მაღალ დონეზე განვითარების შედეგს წარმოადგენდა. იმავე პერიოდში სახვით ხელოვნებაში ემაკიმონოს ჟანრის სურათებით შექმნა დაიწყო, რომელთა ძირითადი თემა საომარი სიუჟეტები გახდა. ამას მოჰყვა საცეკვაო-საოპერო ტიპის თეატრალური წარმოდგენის – ნოს ჩამოყალიბება, რომელიც ასევე სამურაებს ეძღვნებოდა სამურაების ფენის წარმოშობისთანავე შეიქმნა მათი მორალური პრინციპების მსოფლმხედველობა – ბუშიდო. (მეომრის გზა) ეს იყო სამურაების ქცევის კოდექსი. ბუშიდო შეიძლება განვიხილოთ, როგორც წლების განვითარებაში ჩამოყალიბებული მორალური პრინციპების სისტემა, რომელზეც დამყარებული იყო სამურაების აზროვნება და მოქმედება. კოდექსის ძირითად პრინციპთა შორის ყურადღება გამახვილებული იყო ისეთ თვისებებზე, როგორიცაა: საქმისადმი ერთგულება, გამბედაობა, ჰუმანურობა, პატიოსნება, პრინციპულობა, უბრალოება, თავშეკავება, თვითკონტროლი, პირადი გამორჩენის და ფულის სიძულვილი. ბუშიდოს ეთიკური ნორმებიდან გამომდინარე, სამურაისთვის ყველაზე მაღალი შეფასება იყო მის საფლავზე გაკეთებული წარწერა: "მას არასდროს დაუჩაგრავს სუსტი და არასდროს დაუხევია უკან ძლიერის წინაშე." ბუშიდო მჭიდროდ იყო დაკავშირებული აღმოსავლურ რელიგიებთან, მათგან იღებდა ფილოსოფიურ და ეთიკურ დოქტრინებს, ზოგ შემთხვევაში კი ერწყმოდა მათ. მაგალითად, ბუდიზმმა ბუშიდოში ბედის გარდაუვალობის რწმენა შეიტანა, აგრეთვე სიმტკიცე საშიშროების და უბედურების მიმართ, ცხოვრებისადმი მშვიდი დამოკიდებულება და სიკვდილისადმი გულგრილობის გრძნობა შინტოიზმიდან კოდექსმა შეითვისა ბატონისადმი ერთგულების მოვალეობა, წინაპართა კულტი და შვილების მოკრძალება მშობლებისადმი. ბუშიდოზე მნიშვნელოვანი

გავლენა მოახდინა ასევე კონფუციონიზმმა, რომელმაც შეიტანა მასში ადმიანთა შორის ურთიერთობის ხუთი დოგმა, დამყარებული მორჩილებაზე: უფროს – უმცროსი, ბატონი – მსახური, მამა – შვილი, ქმარი – ცოლი, მეგობარი – თანასწორუფლებიანი. მთლიანობაში ბუშიდო ფილოსოფიურად მოიაზრებდა ადმიანის არსთან დაკავშირებულ საკითხებს. მის დამოკიდებულებას სიკეთესთან, ბოროტებასთან, ზნეობრივ ფასეულობასთან, იდეალთან და ა.შ.

ბუშიდოს თანახმად, სამურაის სამი მთავარი თვისება უნდა ჰქონოდა: სიბრძნე, ჰუმანურობა და სიმამაცე. ამ თვისებებზე იყო აგებული ის მორალური წესები, რომლებსაც მათი კოდექსი შეიცავდა. შემოხსენებული თვისებების ჩამოყალიბების სამურაების სწავლა-აღზრდის კარგად შემუშავებული სისტემა განაპირობებდა. იგი სხვადასხვა საგნების მთელ კომპლექსს შეიცავდა. კერძოდ, სამურაების სპეციალურ სკოლებში საბრძოლო დისციპლინების (ფარიკაობა, მშვილდოსნობა, ჯირითი, ცურვა, ორთაბრძოლის მრავალი სახეობა) გარდა, ისწავლებოდა: ფილოსოფია, ლიტერატურა, ისტორია, ფსიქოლოგია, ეთიკა, ჩინური ენა და სხვა. ამ დისციპლინათა სწავლების მიზანი ის იყო, რომ სამურაი არა მხოლოდ კარგი მეომარი უნდა ყოფილიყო, არამედ ერუდირებული და

ინტელექტუალურად დახვეწილი პიროვნება. მაგრამ ცხადია, რომ მთავარი ყურადღება მაინც სამხედრო მომზადებას ექცეოდა. სამურაების საქმიანობა მემკვიდრეობითი გახდა: მამა სამურაის ვაჟი (თავდაპირველად ეს გოგონებზეც ვრცელდებოდა) სამურაი ხდებოდა და მას პატარაობიდანვე ჰქონდა ეს ჩანერგილი. მას საკუთარი თავის ღირსების შეგნებით ზრდიდნენ, ვაჟი ხომ მემკვიდრედ და გვარის გამგრძელებლად ითვლებოდა. ერთი წლის შემდეგ მამა მას სათამაშო ხმლებს ჩუქნიდა, 15 წლის შესრულებისას, სამურაი უკვე სრულწლოვანად ითვლებოდა და იგი ნამდვილ იარაღს იღებდა. ამ დღესვე ის პირველად იცვამდა უფროსების ტანსაცმელს, შემდეგ მთელი ოჯახი ტაძარში მიდიოდა, სადაც ვაჟის ახალი სახელით მონათვლა ხდებოდა.

რაც შეეხება სამურაების გარეგნულ მხარეს, ისინი განსაკუთრებულ ვარცხნილობას ატარებდნენ, რომელსაც საკაიკი ეწოდებოდა: თავის ზემოთა ნაწილი იპარსებოდა, დანარჩენი თმა კეფაზე იკვრებოდა ერთად ან ნაწნავის სახით. აღჭურვილობის მთავარ ატრიბუტს წარმოადგენდა ხმალი, შუბი, მშვილდისარი, რასაც შემდგომში ცეცხლსასროლი იარაღიც დაემატა. ყოველდღიურად ისინი რუხი ფერის კიმონოს, ქამარს და მოსასხამს ატარებდნენ, კიმონოზე გამოსახული იყო საგვარეულო გერბი. საზეიმო

სიტუაციაში სამურაები ზემოდან უსახელო მოსასხამს იცვამდნენ ანეული მხრებით, რომელსაც ჰაირო ჰაკამა ერქვა.

როგორც ზემოთ ითქვა, სამურაის მთავარი მოვალეობა იყო თავგანწირვით და ერთგულად ემსახურა თავისი ბატონისთვის. ქვევის ნორმების ყოველგვარი დარღვევის შემთხვევაში სამურაის თავი უნდა მოეკლა, რაც განსაკუთრებული რიტუალით სრულდებოდა და მას ჰარაკირი ეწოდება. ეს რიტუალი, რომელიც მთელ მსოფლიოშია ცნობილია, უთუოდ განსაკუთრებულ ურადლებას იმსახურებს. სამურაი ჰარაკირს (იგივე სეპუკუს) შემდეგ შემთხვევებში იკეთებდა: თუ მისი ღირსება შეილახებოდა, ტყვედ ჩავარდებოდა, უღირს საქციელს ჩაიდენდა, ანდა მისი სიუზერენი მოკვდებოდა. ჰარაკირი მხოლოდ სამურაების პრეროგატივა იყო. ეს ხაზს უსვამდა იმ გარემოებას, რომ ისინი ყველაზე მამაცები, უშიშრები და მტკიცე ნებისყოფის მქონენი იყვნენ. ბრძოლის ველზე დაცემა და ჰარაკირი სამურაითვის ერთნაირი გმირობა იყო. მართალია, ჰარაკირი მუცლის გაფატვრას ნიშნავს, მაგრამ ამ ტერმინში სხვა ამრიგ იყო ჩადებული: იაპონელები მუცელს ადამიანის ემოციური არსებობის შინაგან ნყაროდ თვლიდნენ, მისი გაკვეთა კი იდუმალი და ქეშმარიტი ზრახვების გამომხატურებად აღიქმებოდა. ბუშიდოს მიხედვით: “სეპუკუ არის უდიდესი გამართლება თავისა, ცისა და ადამიანთა წინაშე.”

მეცნიერთა ერთი ნაწილი თვლის, რომ იაპონელებმა ეს ჩვეულება უძველესი ადგილობრივი მოსახლეობისგან – აინებისგან გადმოიღეს, რადგანაც მათთან ანალოგიური მოვლენა დაფიქსირებულია, ხოლო სამურაების წარმოშობისთანავე – მან გავრცელება დაიწყო.

ასეა თუ ისე, ფაქტია, რომ სამურაების პერიოდში ჰარაკირი უბრალო თვითმკვლელობა კი არ იყო, არამედ ხელოვნების დონემდე ატანილი თეატრალიზებული წარმოდგენის ტოლფასი რიტუალი. როგორც წესი, ჰარაკირი კონკრეტული სამურაის ბატონის რეზიდენციაში, საზეიმო ვითარებაში სრულდებოდა მუსიკალური საკრავების თანხლებით, აბრეშუმის წითელ ბალიშზე მუხლებზე მჯდომი სამურაი სპეციალური მახვილით (კუსუნგობო)მუცელს იკვეთდა ჯერ ჰორიზონტალური, შემდეგ ვერტიკალური მიმართულებით. იმ შემთხვევისათვის, თუ ეს სიკვდილს არ გამოიწვევდა, შემოღებული იყო თანაშემწის არსებობა, რომელსაც ევალებოდა თვითმკვლელის ტანჯვა თავის მოკვეთით შეეწყვიტა (ეს როლი თვითმკვლელი სამურაის უახლოეს მეგობარს უნდა შეესრულებინა). ამ ცერემონიამ საბოლოოდ ჩამოყალიბებული სახე ედოს პერიოდის (1603-1867) დასაწყისში მიიღო, როდესაც ის განსაკუთრებული პომპეზურობით სრულდებოდა. აღსანიშნავია, რომ ჰარაკირის წესს და საამისოდ საჭირო თვისებებს ბავშვობიდან ასწავლიდნენ სამურაებს. თავდაპირველად სამურაის ცოლი მასთან ერთად იჭრიდა ყელს ხანჯლით – ქმრის საქორწინო საჩუქრით. მას თავი უნდა მოეკლა მეუღლის სიკვდილის, თავმოყვარეობის შელსახვისა და ქმრისთვის მიცემული სიტყვის გატეხვის შემთხვევაში. მოგვიანებით სამურაის ცოლებს ეს უმძიმესი ვალდებულება მოეხსნათ,

მაგრამ მათ მეორედ გათხოვების უფლება არ ჰქონდათ.

ინტერესს იმსახურებს სამურაების რწმენა-წარმოდგენების საკითხი. როგორც ზემოთ ავლინებით, იაპონიაში გავრცელებული რელიგიებიდან მათ ის ელემენტები შეითვისეს, რაც ყველაზე ახლოს იყო მათ სულიერ სამყაროსთან. სამურაების ცხოვრებაში გამორჩეული ადგილი დაიკავიდა ბუდიზმმა სექტამ – ძენმა, რომელიც შემდგომ მათ იდეოლოგიურ საყრდენად იქცა. ძენის პოპულარობიას სამურაებში ის გარემოება განაპირობებდა, რომ იგი სისადავეს, უბრალოებას ქადაგებდა, ყველა მამაკაცის უმთავრეს მოვალეობად სამხედრო საქმეს აღიარებდა. არანაკლები როლი იმანაც შეასრულა რომ ძენ-ბუდიზმი კონფუციურ იდეებსაც შეიცავდა უფროსისადმი უსიტყვო მორჩილებისა და არსებული სოციალური კანონების მარადისობის შესახებ. ამავე მიზეზით ის მთლიანად გაბატონებული ფეოდალური ფენის ოფიციალურ რელიგიად იქცა.

ძენი თავის მიმდევრებს ასწავლიდა, რომ ამქვეყნად ყველაფერი წარმავალია, ეფემერული და დროის მცირე მონაკვეთითაა შემოფარგლული. სიკვდილი კი, გარდაუვალი და მარადიულია, ამიტომ რაც უფრო ადრე დადგება მისი ჟამი, მით უფრო მშვენიერია ცხოვრება. აქედან მომდინარეობდა სამურაების გულცივი და უშიშარი დამოკიდებულება სიკვდილის მიმართ. ძენი ასწავლიდა ადამიანს მტრის პირისპირ

აუღელვებლად დამდარიყო. ყოფილიყო თავშეკავებული და რკინისებური, ძლიერი ნებისყოფის წყალობით, ნებისმიერი სიძნელის მიუხედავად, ის გამარჯვებას მიაღწევდა. აღსანიშნავია, რომ სწორედ ძენმა შეუწყო ხელი საომარი ხელოვნების ისეთი სახეების დამუშავებას, როგორიცაა: კარატე, კენდო, ძიუ დო, კარატე დო და სხვა. ამგვარად ყალიბდებოდა და ვითარდებოდა სამურაების მსოფლმხედველობა. რაც მჭიდროდ იყო დაკავშირებული შუა საუკუნეების იაპონიაში მიმდინარე პოლიტიკურ, სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ პროცესებთან. სწორედ შუა საუკუნეების მკაცრმა, ულმობელმა რეალობამ წარმოშვა ეს ფენომენი, რომელიც დღესაც დიდ ინტერესს იწვევს. ამიტომაც ალტაცების, გაკვირვების და შესწავლის უცვლელ ობიექტად რჩება. კატანა – სამურაის ხმალი ალბათ გინახავთ აზიურ ფილმებში რა სასწაულებს აკეთებენ სამურაის ხმლით იგივე კატანით (Katana), ერთი ხმლის მოქნევით მოწინააღმდეგე მთლიანად ლიკვიდირებულია. გაგვიკვირდებათ და არაფერი არ არის გადამეტებული. ერთი ხმლის მოქნევით ნამდვილად შესაძლებელია ადამიანი თავის გარეშე დავეროვოთ და უფრო მეტიც სულ თავისუფლად ქრის შუაზე სხვა დანარჩენ ფოლადის ხმლებს.

კატანა იაპონიაში საკმაოდ ძვირი ნივთი და ერთ – ერთ საშიშ ცივ იარაღად ითვლება, ამიტომ მის შეძენის უფლება სპეციალური ლიცენზიის მოპოვების შემდეგ არის შესაძლებელი, რატომღუნდა ეს ეხება ნამდვილ სამურაის ხმალს და არა გაყალბებულ სუვენირებს.

იაპონური ხმალი - Katana კატანის ისტორია დაახლოებით XII-XIII საუკუნიდან მოდის და მათი ძირითადი მომხმარებლები იყვნენ სამურაები, დამზადების

მეთოდი უძველესია და დღემდე ამავე წესით ამზადებენ. კატანის დამზადება რთული ტექნოლოგიური პროცესია. იგი იქმნება სხვადასხვა სიმტკიცის ფოლადის ნაჭრებისგან, გადის სხვადასხვა გამონრთობის საფეხურებს, იძენს ბასრ პირს და ოდნავ რკალისებურ ფორმას, რაც იწვევს მის საოცარ ელასტიურობას და ამავე დროს სიტკიცეს. ძველი წყაროების თანახმად სამურაები კატანის გამოცდას იაპონიის დაბალი ფენის მოსახლეობაზე ატარებდნენ, ხმალი შემდგარი და დარსულებული მამინ იქნებოდა თუ კი ერთი მოქნევით ადამიანს შუაზე გააპობდა. დღესდღეობით სპეციალურ კატანის სკოლებში მიმდინარეობს ხმლის დამზადება და გამოცდა, ოღონდ ყოველგვარი მსხვერპლის გარეშე. კატანის გარდა იაპონიაში არსებობს მომცრო ზომის ხმალი wakizashi და სულ პატარა ხმალი tanto, რომლიც ამავე პრინციპით მზადდება და იგივე

თვისებები აქვს რაც კატანას. ვაკიზაში კატანის რეზერვად ითვლება მას გამოიყენებდნენ სამურაები ბრძოლების დროს ის ბევრად უფრო მსუბუქი და მოსახერხებელია.

日中関係史

日中関係史（にっちゅうかんけいし）においては、日本と中国大陸にあった歴代の王朝と現在、中国大陸に存在する「中華人民共和国」との関係（en）の歴史を解説する。なお、本項では、台湾にある現在の中華民国との関係についても言及するものとする。

先史

日本列島は更新世末期から完新世初期にかけての氷河期の終了に伴う海水の浸入によってユーラシア大陸から切り離されるまでは、同大陸とは地続きであったと考えられている。日本人の祖先にあたる人々の中には、アフリカから現在の中国大陸を経由して渡ってきた人々も含まれているものと見られている。

古代[

中国の文献に初めて倭国の記述が見られるようになるのは『漢書』における「地理志」の中である[1]。紀元前1世紀ごろの倭は100国あまりの小国分立の状態であり、朝鮮半島にあった楽浪郡に使者を定期的に派遣して貢物を献上していた。

また『後漢書』における「東夷伝」は、1 - 2世紀ごろの倭の様子を記している[2]。57年に奴国の使者が洛陽に赴いて後漢の初代皇帝である光武帝から印綬を授けられた。それが、江戸時代に志賀島から発見された「漢委奴國王」と刻まれた倭奴国王印だとされる。また、107年には倭の国王である帥升らが160人の奴隷を安帝に献上した。これらは、後漢と冊封関係にあった小国が、九州北部に存在したことを示している。

『三国志』の中の「魏志倭人伝」によると[3]、3世紀ごろの倭の様子は帯方郡の海の向こうに邪馬台国があって内紛状態にあった。しかし、卑弥呼が女王になると祭政一致で国をうまく治めた。239年には、卑弥呼が魏に朝貢して「親魏倭王」が刻まれた金印と銅鏡を授かった。卑弥呼が死んだ後、国は再び乱れたが13歳の壺与を女王にして平安を保った。

その後約150年にわたり中国の史書には倭に関する記述がない[4]。4世紀ごろの日本は、大和政権による支配体制が確立した。5世紀に入ると、いわゆる倭の五王（讃・珍・済・興・武）の遣使が行なわれ、各々が南朝の宋に朝貢していたことが『宋書』倭国伝に記してある[5]。6世紀になると、百済が

ら五経博士が渡来して儒教が伝わる。仏教もこの頃に伝わり[6]、崇仏の是非を巡って蘇我氏と物部氏の武力闘争に発展する。589年に北周を継承した隋が魏晉南北朝時代を終わらせると、朝鮮半島経由の間接受容から中華文化の直接受容を画策するようになる。遣隋使と遣唐使

600年に多利思北孤が遣隋使で派遣されたと『隋書』「卷八十一 列傳第四十六 東夷 倭國」には記されているが、『日本書紀』にはこれに関する記述はない[7]。一般的に有名な小野妹子の遣隋使節派遣は607年である。遣隋使は合計5回派遣された。度重なる高句麗遠征に失敗した煬帝が618年に殺害されて中国大陸では混乱状態が続く。

しかし、唐の第二代皇帝の李世民によって「貞観の治」が訪れる。630年に遣唐使として犬上御田鍬が派遣された。また、唐からは高表仁が来朝、冊封関係を要求したが朝廷はそれを拒否している。608年の遣隋使派遣に参加した者たちの帰国が632-640年に実現し、その内の僧旻・高向玄理は中大兄皇子の政治顧問として645年からの大化の改新に貢献した。658年の阿倍比羅夫による蝦夷征伐を経て、朝廷は唐とその冊封関係にあった新羅による侵略で660年に滅亡した百済の復興をめざして唐の水軍と干戈を交えることになるが、663年の白村江の戦いで敗北を喫した。それ以後、朝廷は「安全保障」に目覚め北九州に防人、大宰府に水城をそれぞれ設置する。庚午年籍の作成を命じた天智天皇の皇位継承を巡って672年に壬申の乱が起きて、翌673年に天武天皇が即位すると天皇を中心とした中央集権体制が確立して「皇親政治」の時代が始まる[8]。

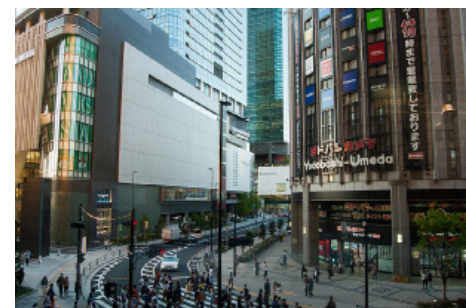
「武韋の禍」で混乱していた唐との交流は701年から再開、唐への朝貢は続けることで日本という国号が認められ、大宝律令の完成で日本の律令国家

体制が確立していく。多くの留学生（るがくしょう）・留学僧を唐に派遣し、唐の先進文化を吸収する一方で緊迫した東アジア情勢を把握することも遣唐使派遣の目的になっていく。唐の開元通宝を手本に和同開珎の鑄造が始まり、平城京は唐の長安を手本に整備された。阿倍仲麻呂・吉備真備・玄防・井真成などが717年の遣唐使に随行し唐の文化を総合的に学ぼうとする態度が見受けられ、唐からは753年に鑑真らが遣唐使船で来朝して天平文化が花開く。しかし、755年に始まった節度使安祿山が蜂起した安史の乱によって8世紀の後半には均田制・租庸調制が崩壊するなど唐の国家財政を圧迫し、両者とも帰国を断念する傾向も生まれたが、804年の遣唐使派遣で随行した最澄・空海は帰国後に日本的な仏教の基礎を作り上げた。また、この頃になると短期で唐へ留学するものも現れたが875年の黄巢の乱で唐が実質的に崩壊すると、菅原道真は894年に遣唐使を廃止する建議を出した。10世紀の日本は藤原氏北家による摂関政治と国風文化が全盛時代を迎えるが、当時の平安貴族の間では白居易の『白氏文集』や『文選』などの漢籍は必須の教養とされていた。遣渤海使が811年に、渤海使が926年に終わると朝廷は対外消極策を採っていく。日本国内では荘園が発達し、地方の乱れが顕著になると武士が頭角を現し始めていった。一方、中国大陸は群雄が割拠する五代十国時代を迎える。

中世[

平氏政権と宋王朝

960年、後周を引き継いで文治主義的な北宋が建国されたが、朝廷は大宰府を通しての限定的な交流を続けた。私貿易（＝密貿易）が博多や敦賀で行なわれるようになっていた。その貿易に目をつけたのが、当時越前守であった平忠盛であった。肥後・美作・播磨の守を歴任してきた忠盛は瀬戸内海の輸

送路を掌握し、舶来品を院に進呈し、近臣として認められるようになっていく[9]。1127年の靖康の変で北宋が滅亡すると、華南地方に南宋ができる。1156年の保元の乱と1159年の平治の乱で平氏が台頭すると、平氏政権は開国的な政策をとって日宋貿易を切り開いた。この頃になると大宰府は衰微しており、平忠盛の子である平清盛は摂津の大輪田泊の修築などを行って、日宋貿易を盛んに推進した。この貿易によって大量の宋銭が日本に流入し、日本は貨幣経済の時代を迎えるようになった。また、栄西・道元らの禅宗や茶もこの時期に伝えられた。平氏の繁栄に反発して源氏が挙兵、平清盛が急死すると平氏は都を追われ1185年に壇ノ浦の戦いで源氏に敗れる。
鎌倉幕府と元王朝

平氏・奥州藤原氏が滅亡、後白河法皇が死去した後、源頼朝は征夷大將軍に就任して鎌倉幕府を開く。御家人は京都守護や鎌倉番役を務めることによって鎌倉殿に奉公をする。それに対して御家人は鎌倉將軍から御恩を授かるといった主従関係があった。一方で、西日本を支配する朝廷と東日本を支配する鎌倉幕府が対立するという公武二元支配の構造によって、守護・地頭と国司・荘園領主の対立が浮き彫りになった。頼朝の死後は北条氏が台頭して、執権政治が始まる。1221年の承久の乱によって執権の補佐役である連署が設置され、京都には六波羅探題が設置された。

13世紀後半、モンゴル帝国は高麗を通して日本に服属を求め、使者を6回送るが朝廷はこれを黙視する。1271年にフビライ・ハンは大都に遷都して元を建てると北条時宗は異国警固番役を設置して元の襲来に備えた。1274年、元は高麗との連合軍を形成して日本に侵攻(文永の役)。元・高麗連合軍は日本軍の激しい抵抗を受けて撤退を余儀なくされる。日本側は蒙古再来に備え、九州に防塁を築き防衛力を強化すると同時に、逆に大陸への侵攻を計画したが、この計画は途中で頓挫した(第一次高麗征伐計画)。

1279年に元は南宋を滅ぼし、華北の漢人・華南の南人とモンゴル民族の差別化を図った。そして、1281年に元は高麗・旧南宋軍と共に連合軍を組んで日本の再来襲を試みるが、志賀島の戦いや壱岐島の戦いで日本軍に撃退され、さらに鷹島沖海戦を経たところに台風によって大損害を受け、日本軍によって掃討され壊滅した(御厨海上合戦・鷹島掃蕩戦、弘安の役も再び失

敗に終わる。大勝した鎌倉幕府は、直ちに大陸への逆侵攻を計画したが、この計画も実行されなかった(第二次高麗征伐計画)。

こうした二度に渡る元寇を受けて鎌倉幕府は1293年に鎮西奉行を九州に設置して、西日本における統制力の強化に乗り出した。一方で、元寇で軍役に就いた御家人への十分な恩賞給与がなされなかったため、御家人たちは貨幣経済が発達していた中で戦費に窮迫して借金に苦しむようになった。そこで鎌倉幕府は1297年に永仁の徳政令を發布して御家人の所領の質入や売却の停止を促したため、結局御家人の救済には至らず御家人の鎌倉幕府に対する不満は高まるばかりであった。

フビライ・ハンは日本侵攻を試みながらも、民間レベルの貿易は認めていた。それでも日本の大陸侵攻を恐れるあまり日本の商人和元の官吏との間で傷害事件も発生し、それが後の倭寇の出現の一要因にもなった。鎌倉時代後期には寺社造営費を獲得するため、鎌倉幕府の公認のもと寺社造営料唐船が派遣された。北条時宗の死去で権力を握った得宗は、武士層が信仰した禅宗を保護したため、民間の渡来僧は貿易船

に便乗して来日した。また、朝廷内では後嵯峨天皇の皇位継承と荘園の相続を巡って持明院統と後醍醐天皇の両統迭立で紛糾が続いていたが、大覚寺統の後醍醐天皇が即位して討幕運動が始まるも失敗、代わって武士の足利尊氏や新田義貞によって鎌倉幕府は1333年に滅亡する。

室町幕府と明王朝

倭寇

こうして天皇親政が復活するかに見えたが、二条河原の落書からも分かるように建武の新政は不安定であった。持明院統が建武式目を制定して1338年に足利尊氏を征夷大將軍に任命すると、

大覚寺統は吉野へ南下して北朝と対峙する南北朝時代が到来する。しかし、新田義貞の戦死と後醍醐天皇の病死で南朝は衰退していく。日本の海賊である倭寇が朝鮮半島南岸に次いで中国大陸沿岸の山東から浙江にかけてを襲撃するようになるはこの頃からである。前期倭寇[10]は日本人が中心で、元寇に際して元軍とその支配下にあった高麗軍によって住民を虐殺された対馬・壱岐・松浦・五島列島などの住民が中心であり、「三島倭寇」と総称された。この海賊行為は、元寇に対する地方の私軍による復讐の意味合い、および、再度の侵攻への予防という側面もあったと考えられる。また、これらの地域では元寇による被害で労働力不足に陥り農業生産力が低下したために、これを補完する目的があったとも考えられている。

中国大陸では白蓮教徒による紅巾の乱を経て1368年に洪武帝が明を建国し、海禁政策によって朝貢貿易のみを許可することとした[11]。日本に対して倭寇討伐の要請をするため九州で勢威を振るっていた南朝の征西將軍懷良親王に使者を派遣する[12]。しかしその後九州探題の今川貞世により九州の南朝勢力が駆逐され、1368年、第3代將軍の足利義満の時に南北両朝廷は和睦を結び、1392年には南北朝が合一するため洪武帝は日本との冊封関係を結べなかった。しかし、1401年に義満が僧の祖阿・商人の肥富を遣明船で明に派遣すると、靖難の変で即位した永楽帝は1404年に足利將軍を「日本国王」として冊封し、永楽帝は義満を評価しており、その死の翌年に弔問使を日本につかわし「恭献」という諡を送っている。日本人で外国から諡号を贈られたのは義満が最初で最後である。この関係は義満の跡を継いだ足利義持が1411年に明の使者を追い返すまで続いていた。室町幕府は明皇帝に対して朝貢する形式で日明貿易を限定的に開始する[13]。1404年以降は日本に対して交付される貿易許可証である勘合符を遣明

使船に所持させる勘合貿易の導入で倭寇の取締りが容易になった。1411年に朝貢形式は屈辱的として足利義持が日明貿易を停止したりするが、1432年に足利義教が貿易を再開させて1549年まで19回に渡り行われる。日本からの輸出品は、硫黄・銅などの鉱物、扇子・刀剣・漆器・屏風などであり、輸入品は、永楽通宝・生糸・織物・書物などであった。輸入された織物や書画などは北山文化や東山文化など室町文化にも影響を与えた。

室町幕府は三管領・四職の政治構造で運営されていくことになるが、守護大名の成長が著しく守護領国制が確立していく。1449年に足利義政が第8代将軍に就くとその悪態ぶりと次期将軍を巡って1467年からの応仁の乱で守護大名が東西に分裂、地方では農民による土一揆・国一揆・一向一揆などの反乱が頻発し、下克上の戦国時代の幕が開くことになる。遣明船派遣の権利を巡っては、博多商人の大内氏と堺商人の細川氏が対立することになるが1523年の寧波の乱の結果、大内氏が権益を握り1536年に大内義隆が遣明船派遣を再開する。その一方でヨーロッパ人が日本近海へ訪れるようになり、1543年に鉄砲が種子島に伝来するとポルトガル・スペインとの南蛮貿易が始まり、イエズス会のフランシスコ・ザビエルが1549年にキリスト教を伝える。その結果キリシタン大名が出現し天正遣欧使節が派遣されたりする。1551年、大内氏が滅亡すると遣明船派遣は途絶える。王直など明の密輸商が中心の後期倭寇による密航貿易が中心となっていた。

近世

豊臣秀吉と明王朝

1573年に室町幕府を京都から追放させた織田信長は延暦寺を焼き払うなど寺社勢力に対しては、政教分離の方針で臨み、また、キリスト教に対しては寛容な政策を採った。信長は本能寺の変で自害、その後山崎の戦いで明智光秀を討って信長の政策を継承した豊臣秀

吉は莊園を完全に消滅させ、刀狩で兵農分離を明確にして、生野銀山・石見銀山などの鉱山を直轄した。1587年の九州征伐後はバテレン追放令でキリスト教を禁止とするも、南蛮貿易は積極的に続けた。また、秀吉は日本人の海外貿易を統制し、倭寇を禁圧する必要から、1592年に初めて朱印状を発行してマニラ・アユタヤ・パタニなどに派遣したとされる。

日本を統一した秀吉は「征明」を企て、対馬の宗氏を介して明と冊封関係にあった李氏朝鮮に征明への協力を求めたが交渉は決裂したため、1592年に朝鮮半島への侵攻を開始した(文禄の役)。日本軍が平壤を占領しようとする、明は朝鮮からの要請に応じて、明は平壤を「朝鮮の地であるが、明の領内でもある」とし、明軍の派遣を決定する[14]。明・朝鮮連合軍と日本軍は幾多の戦いを経て膠着。一時休戦をして明との講和を試みるが、交渉は決裂する。秀吉は、1597年の慶長の役で再び出兵するが、翌年に秀吉が死んで日本側は撤兵する。

徳川家康と明王朝

秀吉の死で幼少5歳であった息子の秀頼を五大老が補佐する体制が敷かれる。その中で台頭したのが徳川家康であった。1600年に豊後に漂着したオランダ船に乗り組んでいたヤン・ヨーステンとウィリアム・アダムスを家康は貿易・外交顧問として雇い南蛮貿易を積極的に奨励した[15]。同1600年の関ヶ原の戦いで石田三成が率いる西軍に勝利した家康は、1603年に征夷大將軍に就任して江戸幕府を開く。太平の世の到来で高級衣料である支那絹に対する需要が増大し、明産などの輸入生糸を糸割符仲間に独占購入・販売させる糸割符制を導入、朱印船貿易を実施した。これ以後、1635年まで350隻以上の日本船が朱印状を得て海外に渡航した。明からも民間人が多数来日し、九州を中心に唐人町が形成された。しかし、かつて倭寇に苦しんだ明は日本船と明船の出入港を禁止、文禄・慶長の役で陰悪関係となつてからはなおさらであった[16]。両商船は明国官憲の監視が及ばない東南アジア諸港へ合法的に赴いて彼の地で合流、「出会貿易」で明産の生糸や絹を売り買いしていた。明製品以外にも武器に使用される鮫皮や鹿皮、砂糖など東南アジア産品の輸入も行われた。日本からは銀・銅・銅銭・硫黄・刀などの工芸品が輸出された。当時、明では銀が不足していたため朱印船の主要な交易相手であ

る明商人は銀を欲した[17]。しかも当時、日本では石見銀山などで銀が盛産されており、決済手段として最も適していた。

家康は將軍職の世襲制を敷いて1605年に息子の秀忠に職位を譲り、自らは大御所として振舞う。また、薩摩藩の島津氏は首里城を陥落させて琉球王国を武力制圧、廃藩置県後の琉球処分まで琉球は日明(日清)両国に属することになる。1612年に直轄領で禁教令が、翌年には全国へ適用範囲が広がった。大坂の役で「豊臣氏を滅ぼした」翌年1616年に家康は死去する。

江戸幕府と清王朝

徳川家康から徳川秀忠の時代にかけては、江戸幕府は明との国交回復及び勘合貿易の再開をもくろんだ。しかし、明に断られ失敗した。徳川家光が3代将軍に就任する頃になると幕藩体制が整うと、江戸幕府は日本を中心とした華夷秩序の編成をもくろみ、海禁(「鎖国」)政策を確立していく。1633年、幕府は長崎奉行に対して、老中が発行する奉書を持つ船以外の海外渡航や帰国を禁止する第一次鎖国令を発令し、1635年にはすべての日本人の東南アジア方面への海外渡航と帰国を禁止する第三次鎖国令が発令されて朱印船貿易は終末を迎えた。1641年にオランダの商館を平戸から出島に移転させることによって、江戸幕府は「鎖国」を完成させた。

一方中国東北部では、1616年にツングース系の女真族が後金を打建て、1636年には清と国号を改め、李氏朝鮮を服属、自らを満州族と称した。1644年に明を滅ぼし、中国全土を支配下に置いた。その後も明の残党勢力らによる反乱が続いたが、台湾に逃れて抵抗していた鄭成功一族も1683年に滅ぼして台湾を領有することに成功、清は康熙帝・雍正帝・乾隆帝と最盛期を迎える[18]。しかしマテオ・リッチらによるキリスト教伝授などの影響を受け

て、1796年から白蓮教徒の乱が起きるとそれを鎮圧するのは漢民族によって組織された郷勇であった。この頃から清は衰退傾向にあったと言える。

「鎖国」政策の中で、オランダ・李氏朝鮮・琉球・蝦夷地と共に交流を続けた清は出島・対馬・琉球・松前を通じた定高貿易を行った。江戸幕府は4代将軍綱吉の頃から文治政治への転換を図り、1630年に輸入が禁止されたキリスト教関係の書籍を除いて多くの漢籍が輸入された。儒学を研究する木下順庵ら儒学者は待遇を受け、1690年に林羅山は上野にあった孔子廟を湯島聖堂として新設し直したりして朱子学も発展した[19]。大陸の考証学に先立って伊藤仁斎・荻生徂徠らによる古学が興ったり、国学者の本居宣長が「からごころ」に代わって「やまとごころ」を主張したりした。しかし、19世紀に入るとロシア帝国の外交官が通商を求めてきたり、大英帝国・アメリカ合衆国の軍艦が長崎港に侵入したりするようになって[20]、米露の江戸幕府に対する開国要求が強まっていく。

Japan–United Kingdom relations

Japan–United Kingdom relations is a bilateral and diplomatic relation between Japan and the United Kingdom. Relations between these two countries despite World War 2, had been very major yet overlooked. Many Britons and Japanese people wish to strengthen relations between the United Kingdom and Japan.

History

The history of the relationship between Britain and Japan began in 1600 with the arrival of William Adams (Adams the Pilot, Miura

Anjin) on the shores of Kyushu at Usuki in Ōita Prefecture. During the Sakoku period (1641–1853), there were no relations between the two countries, but the treaty of 1854 saw the resumption of ties which, despite a hiatus during the Second World War, remain very strong up until the present day. On 3 May 2011, British Foreign Secretary William Hague said that Japan was "one of closest partners in Asia".

Chronology of Anglo-Japanese relations

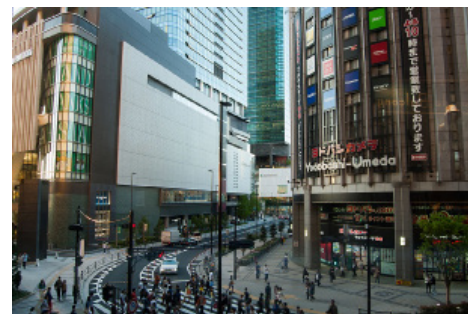
- 1587. Two young Japanese men named Christopher and Cosmas sailed on a Spanish galleon to California, where their ship was seized by Thomas Cavendish. Cavendish brought the two Japanese men with him to England where they spent approximately three years before going again with him on his last expedition to the South Atlantic. They are the first known Japanese men to have set foot in the British Isles.

- 1600. William Adams, a seaman from Gillingham, Kent, was the first English adventurer to arrive in Japan. Acting as an advisor to the Tokugawa Shogun, he was renamed Miura Anjin, granted a house and land, and spent the rest of his life in his adopted country.

- 1605. John Davis, the famous English explorer, was killed by Japanese pirates off the coast of Thailand, thus becoming the first known Englishman to be killed by a Japanese.[1]

- 1613. Following an invitation from William Adams in Japan, the English captain John Saris arrived at Hirado in the ship *Clove* with the intent of establishing a trading factory. Adams and Saris

travelled to Shizuoka where they met with Tokugawa Ieyasu at his principal residence in September before moving on to Edo where they met Ieyasu's son Hidetada. During that meeting, Hidetada gave Saris two varnished suits of armour for King James I, today housed in the Tower of London.[2] On their way back, they visited Tokugawa once more, who conferred trading privileges on the English through a Red Seal permit giving them "free licence to abide, buy, sell and barter" in Japan.[3] The English party headed back to Hirado on 9 October 1613. However, during the

ten year activity of the company between 1613 and 1623, apart from the first ship (*Clove* in 1613), only three other English ships brought cargoes directly from London to Japan.

- 1623. The Amboyna massacre occurred. After the incident England closed its commercial base at Hirado, now in Nagasaki Prefecture, without notifying Japan. After this, the relationship ended for more than two centuries.

- 1639. Tokugawa Iemitsu announced his Sakoku policy. Only the Netherlands was permitted to retain limited trade rights.

- 1673. An English ship named "Returner" visited Nagasaki harbour, and asked for a renewal

of trading relations. But the Edo Shogunate refused. The government blamed it on the withdrawal 50 years earlier, and found it unacceptable that Charles II of England married Catherine of Braganza, who was from Portugal, and favoured the Roman Catholic Church.

•1808. HMS Phaeton enters Nagasaki to attack Dutch shipping.

•1832. Otokichi, Kyukichi and Iwakichi, castaways from Aichi Prefecture, crossed the Pacific and were shipwrecked on the west coast of North America. The three Japanese men became famous in the Pacific Northwest and probably inspired Randal MacDonald to go to Japan. They joined a trading ship to the UK, and later Macau. One of them, Otokichi, took British citizenship and adopted the name John Matthew Ottoson. He later made two visits to Japan as an interpreter for the Royal Navy.

•1854. 14 October. The first limited Anglo-Japanese Friendship Treaty was signed by Admiral Sir James Stirling and representatives of the Tokugawa shogunate (Bakufu).

•1855. In an effort to find the Russian fleet in the Pacific Ocean during the Crimean war, a French-British naval force reached the port of Hakodate, which was open to British ships as a result

of the Friendship Treaty of 1854, and sailed further North, seizing the Russian-American Company's possessions on the island of Urup in the Kuril archipelago. The Treaty of Paris (1856) restitutes the island to Russia.[4]

•1858. 26 August. The Anglo-Japanese Treaty of Amity and Commerce was signed by the Scot Lord Elgin and representatives of the Tokugawa shogunate for Japan, after the Harris Treaty was concluded.

•1861. 5 July. The British legation in Edo was attacked.

•1862. The Shogun sends the First Japanese Embassy to Europe, led by Takenouchi Yasunori.

•1862. 14 September. The Namamugi Incident occurred within a week of the arrival of Ernest Satow in Japan.

•1863. Bombardment of Kagoshima by the Royal Navy. (Anglo-Satsuma War).

The Chōshū Five go secretly to England.

•1864. Bombardment of Shimoda by Britain, France, the Netherlands and the USA.

•1867. The Icarus affair, an incident involving the murder of two British sailors in Nagasaki, leading to increased diplomatic tensions between Britain and the Tokugawa shogunate.

•1869. Alfred, Duke of Edinburgh becomes the first European prince to visit Japan arriving on HMS

Galatea on 4 September 1869. Audience with the Emperor Meiji in Tokyo.

•1872. The Iwakura mission visited Britain as part of a diplomatic and investigative tour of the United States and Europe.

•1873. The Imperial College of Engineering opened with Henry Dyer as principal.

•1885–87. Japanese exhibition at Knightsbridge, London.[5]

•1891. The Japan Society of London is founded by Arthur Diosy.

•1894. The Anglo-Japanese Treaty of Commerce and Navigation was signed in London on 16 July. The treaty was abolished extraterritoriality in Japan for British subjects with effect from 17 July 1899

•1899 Extraterritorial rights for British subjects in Japan came to an end.

•1900 (January) Last sitting of the British Court for Japan.

•1902. The Anglo-Japanese alliance was signed in London on 30 January.

•1905. The Anglo-Japanese alliance was renewed and expanded.

•May, 1907 Prince Fushimi Sadanaru travels to the UK to give Emperor Meiji's thanks to King Edward VII for bestowing The Most Noble Order of the Garter upon him.

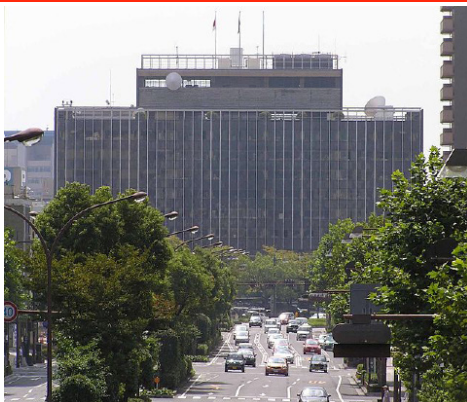
•1908. The Japan-British Society was founded in order to foster cultural and social understanding.

•1909 Fushimi Sadanaru returns to the UK to convey the thanks of the Japanese government for British advice and assistance during the Russo-Japanese War.

•1910 Sadanaru represents Japan at the state funeral of Edward VII, and meets the new king George V at Buckingham Palace.

•1911. The Anglo-Japanese alliance was renewed.

- 1913. The IJN Kongō, the last of the British-built warships for Japan's navy, enters service.
- 1914-1915. Japan joined World War I as the United Kingdom's ally under the terms of the alliance and captured German-occupied Tsingtao (Qingdao) in China Mainland. They also help Australia and New Zealand capture archipelagos like the Marshall Islands and the Mariana Islands.
- 1917. The Imperial Japanese Navy helps the Royal Navy and allied navies patrol the Mediterranean against Central Powers ships.
- 1921. Crown Prince Hirohito visited the UK and other European countries, via Singapore. It was the first time that a Japanese crown prince had traveled overseas.
- 1921. Arrival in September of the Sempill Mission in Japan, a British technical mission for the development of Japanese Aero-naval forces.
- 1922 - Washington Naval Conference concluding in the Four-Power Treaty, Five-Power Treaty, and Nine-Power Treaty; major naval disarmament for 10 years with sharp reduction of Royal Navy & Imperial Navy. The Treaties specify that the relative naval strengths of the major powers are to be UK = 5, US = 5, Japan = 3, France = 1.75, Italy = 1.75. The powers will abide by the treaty for ten years, then begin a naval arms race.[6]
- 1922. Edward, Prince of Wales

travelling on HMS Renown, arrives in Yokohama on the 12th of April for a four week official visit to Japan.

- 1923. The Anglo-Japanese alliance was officially discontinued on 17 August after U.S. pressure and other factors brought it to a close.
- 1934. The Royal Navy sends ships to Tokyo to take part in a naval parade in honour of the late Admiral Tōgō Heihachirō, one of Japan's greatest naval heroes, the "Nelson of the East".
- 1937. The Kamikaze, a prototype of the Mitsubishi Ki-15, travels from Tokyo to London, the first Japanese-built aircraft to land in Europe, for the coronation of King George VI and Queen Elizabeth.
- 1939. The Tientsin Incident almost causes an Anglo-Japanese war when the Japanese blockade the British concession in Tientsin, China.
- 1941, December 7/8. Pacific War begins as the Empire of Japan attacks the United States military base in Pearl Harbor and simultaneously attacks British possessions in Malaya, Singapore, and Hong Kong.
- 1941-1945. As World War II progresses, Japan fights the British Empire and captures British colonies Malaya, Burma, Hong Kong and Singapore. Many British POWs

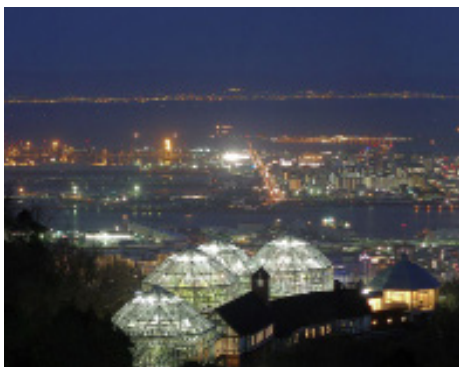

die in Japanese captivity.

- 1945, September 2. Aboard the USS Missouri in Tokyo Bay, Admiral Sir Bruce Fraser is among the allied commanders formally accepting the surrender of Japan.
- 1948. The 1948 Summer Olympics was held in London. Japan did not participate.
- 1951. Treaty of San Francisco – the peace treaty in which Anglo-Japanese relations were normalized. One condition of the treaty was Japan's acceptance of the judgements of the Tokyo War Crimes Tribunal (Article 11).
- 1953. 19 year old Crown Prince Akihito, current Emperor, represents Japan at the coronation of Queen Elizabeth II
- 1953. The British Council in Japan established.
- 1963. The University of Oxford set Japanese as a subject in its Oriental Institute (the Sub-Faculty of East Asian Studies).
- 1966. The Beatles played at Nippon Budokan in Tokyo to overwhelming adulation. This performance emphasized growing good will between Britain and Japan in their foreign relations policies.
- 1971. HIM Emperor Hirohito pays a state visit to the United Kingdom after an interval of 50 years.[7]
- 1975. HM Queen Elizabeth II of the United Kingdom pays a state visit to Japan.[8]
- 1978. Beginning of the BET scheme (British Exchange Teaching Programme) first advocated by Nicholas MacLean.[9]
- 1983. Naruhito (now Japan Crown Prince) studied at Merton College, Oxford until 1985, and researched transport on the River Thames.
- 1986. Nissan Motors began to operate its car plant in Sunderland, as Nissan Motor Manufacturing (UK) Ltd.

- 1986. Charles, Prince of Wales visited Japan with his wife, Diana.
- 1987. JET (Japan Exchange and Teaching) program starts when the BET scheme and the Fulbright scholarship are merged.
- 1988. The Daiwa Anglo-Japanese Foundation established.
- 1990. The Alumni Association for British JET Participants JETAA UK is established
- 1991. The first Sumo tournament to be held outside Japan is hosted at the Royal Albert Hall in London. [10]
- 1998. HIM Emperor Akihito pays a state visit to the United Kingdom. [7][11]

Deutsch-Japanische Beziehungen

Die Beziehungen zwischen Japan und Deutschland sind traditionell freundschaftlich.[1] Sie weisen eine wechselvolle Geschichte auf.

Frühe Kontakte

Die Wurzeln der deutsch-japanischen Beziehungen gehen zurück bis ins 17. Jahrhundert, als die ersten Deutschen im Dienste der Niederländischen Ostindien-Kompanie (VOC) nach Japan kamen. Den ersten größeren historischen Beitrag leistete der Leipziger Chirurg Caspar Schamberger (1623–1706), der ein nachhaltiges japanisches Interesse an westlicher Medizin auslöste. Der Arzt

und Kaufmann Andreas Cleyer (1634–1698) lenkte durch zahlreiche Briefe und Materialsendungen das Interesse der europäischen Gelehrten auf die japanische Flora. Unterstützt wurde er hierbei durch George Meister (1653–1713). Mit dem Lemgoer Arzt Engelbert Kaempfer (1651–1716) erreichte die Erkundung des Inselreichs einen ersten Höhepunkt. In seinen *Amoenitates Exoticae* (1712) wie auch der posthum durch den Schweizer Johann Caspar Scheuchzer edierten *History of Japan* (1727) setzte er Maßstäbe für die wissenschaftliche Beschreibung Japans, an denen sich noch Philipp Franz von Siebold (1796–1866) orientierte. Während Kaempfers Werk das westliche Japanbild im Zeitalter der Aufklärung prägte, übten Siebolds *Nippon, Archiv zur Beschreibung von Japan* wie auch seine Werke zur Flora und Fauna des Archipels einen großen Einfluss auf die sich im 19. Jahrhundert entfaltende moderne Japanologie aus. Es ist nicht klar, seit wann man in Japan um die Existenz des Deutschen Reichs wusste, doch erwähnt z. B. bereits der neokonfuzianische Gelehrte Arai Hakuseki (1657–1725) in seiner um 1715 verfassten Schrift *Seiyō Kibun*[2] ein großes europäisches Land „Zerumania, in holländisch *hōgodoichi* oder *doichi* genannt“, von dem er in seinen Gesprächen mit dem gefangenen italienischen Missionar Giovanni Battista Sidotti erfahren hatte. Und da man in China und Japan schon im 17. Jahrhundert westliche Weltkarten in Neueditionen publizierte, dürften die geographisch-politischen Verhältnisse zumindest in interessierten Kreisen einigermaßen bekannt

gewesen sein.
19. Jahrhundert

Diplomatische Ebene

Die ersten offiziellen Beziehungen zwischen einem deutschen Staat und Japan kamen durch die preußische Mission des Grafen von Eulenburg zustande, die am 24. Januar 1861 zum Abschluss eines Freundschafts-, Handels- und Schiffahrtsvertrages zwischen den beiden Staaten führte. 1863 traf eine Gesandtschaft des Shogunats am preußischen Königshof Wilhelms I. ein und wurde mit einer glanzvollen Zeremonie in Berlin empfangen. Japan und Preußen waren seit dem Abschluss des Freundschaftsvertrages, der bis heute die Grundlage der deutsch-japanischen Freundschaft bildet, in gegenseitiger Wertschätzung verbunden. 1873 folgte die Iwakura-Mission in Deutschland, bei der eine japanische Gesandtschaft Deutschland bereiste und Elemente für die Modernisierung des japanischen Staates übernahm. Auch diese Gesandtschaft wurde von Wilhelm I. im Schloss empfangen und fast einen Monat aufwendig betreut.

Max von Brandt avancierte zum ersten diplomatischen Vertreter Preußens (und später des Deutschen Kaiserreiches) in Japan,

zunächst Konsul, später Generalkonsul und mit Gründung des Deutschen Reiches Ministerresident. Sein Nachfolger Karl von Eisendecker wurde 1880 zum Gesandten erhoben, die deutsche diplomatische Vertretung in Japan damit zu einer Gesandtschaft, was als Anerkennung der Modernisierung Japans seit der Meiji-Restauration von 1868 zu verstehen ist. Während der Meiji-Zeit (1868–1912) waren eine Reihe von Deutschen in Japan als Berater und Lehrer („Kontraktausländer“, o-yatoi gaikokujin) tätig. Die Bekanntesten unter ihnen sind die Juristen Albert Mosse (1846–1925) und Hermann Roesler (1834–1894), der Historiker Ludwig Riess (1861–1928), die Ärzte Benjamin Karl Leopold Müller (1822–1893), Theodor Eduard Hoffmann (1837–1894), Julius Scriba (1848–1905), Erwin Bälz (1849–1913), der Geologe Heinrich Edmund Naumann (1854–1927), der Mineraloge Curt Adolph Netto (1847–1909).

Militärische Ebene

Der Militärberater Klemens Wilhelm Jacob Meckel (1842–1905) wurde 1885 von der japanischen Regierung eingeladen, als Berater des japanischen Generalstabs sowie als Lehrer an der Armeehochschule tätig zu werden und verbrachte drei Jahre in Japan. Er arbeitete eng zusammen mit Größen wie Katsura Taro und Kawakami Soroku und trug maßgeblich zur Modernisierung der japanischen Armee bei. In Japan hinterließ er eine treue Gruppe von Verehrern, die ihm nach seinem Tod eine Bronzestatue vor der Heereshochschule errichteten. In der Folge kam es zu einem regen Austausch vor allem von japanischer Seite, indem überwiegend Offiziere ihre militärische Aus-

bildung im Deutschen Kaiserreich absolvierten. Von allen ins Ausland delegierten stellten sie rund zwei Drittel. Laut einem Militärbericht der deutschen Gesandtschaft in Tokio aus dem Jahre 1902 befanden sich im Sommer dieses Jahres 42 japanische Offiziere in Europa, davon 28 in Deutschland. Bis zum Ersten Weltkrieg stieg ihre Zahl auf mehr als 450[3].

Kulturelle Ebene

Auch auf anderen Feldern kam es zu einem regen kulturellen und wissenschaftlichen Austausch. 1873 gründeten die Deutschen in Japan die Deutsche Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ostasiens (OAG), die noch heute existiert. Vorsitzende dieser Gesellschaft wurden zunächst die jeweiligen deutschen Botschafter in Tokio. 1913 wurde in Tokio durch deutsche Jesuiten die Sophia-Universität

gegründet, noch heute eine bekannte Bildungsinstitution.

Japanische Verfassung
Auch auf die Ausgestaltung der japanischen Verfassung von 1889 hatte Deutschland maßgeblichen Einfluss. Nach einem Besuch des Staatsmanns Ito Hirobumi in Deutschland, wo er mit den Verfassungsrechtlern Rudolf von Gneist und Lorenz von Stein über mögliche Formen einer Verfassung für Japan beriet, erhielt Japan die an der preußischen Verfassung orien-

tierte Meiji-Verfassung, die 1889 verkündet wurde und 1890 in Kraft trat.

20. Jahrhundert bis zum Ersten Weltkrieg

Mit den guten Beziehungen zwischen Deutschland und Japan war es jedoch bald vorbei. Als nach dem Vertrag von Shimonoseki Deutschland, vertreten durch seinen Botschafter Felix von Gutschmid, – zusammen mit Frankreich und Russland – in der sogenannten Triple-Intervention (auch „Intervention von Shimonoseki“) von Japan den Verzicht von territorialem Erwerb auf dem Festland forderte, kühlten sich die Beziehungen stark ab. Die Abkühlung wurde noch gesteigert durch die Propaganda Wilhelm II. von der „Gelben Gefahr“ (Gelbe Gefahr – die Angst einer heraufziehenden Bedrohung in Form eines modernisierten Japan im Bund mit dem bevölkerungsreichen China – den „asiatischen Massen“ oder „Horden“.) Deutlichster Ausdruck dieser vermuteten Bedrohung und der Vorbehalte in der internationalen Politik war die Hunnenrede des Kaisers sowie das sogenannte „Knackfuß-Gemälde“ (siehe Weblinks).

Eine schwere Belastungsprobe für die deutsch-japanischen

Beziehungen stellte weiterhin der Doggerbank-Zwischenfall im Oktober 1904 dar, bei dem russische Kriegsschiffe während des Krieges mit Japan auf dem Weg in den Fernen Osten aufgrund eines Missverständnisses britische Fischerboote in der Nordsee beschossen. Dass die deutsche Hamburg-Amerikanische Packetfahrt-Actien-Gesellschaft mit ihren Transportschiffen Kohlen an die Russen lieferte, wurde von Japan als Bruch der Neutralität verstanden und führte zu einem schweren diplomatischen Konflikt zwischen den beiden Staaten.

Im Ersten Weltkrieg war es allerdings weniger die Abkühlung der Beziehungen als machtpolitische Erwägungen, die Japan zum Eintritt in den Krieg gegen Deutschland bewogen. Japan konnte aufgrund des Krieges in Europa seine Vormachtstellung in Ostasien und China weiter festigen. Japan eroberte 1914 nach der Belagerung von Tsingtau die deutsche Kolonie Kiautschou, deutsche Kriegsgefangene blieben bis 1920 in Japan, einige beschlossen, auch danach ihr Leben in Japan zu verbringen. Im Vertrag von Versailles wurden Japan die deutschen Rechte über Tsingtau zugesprochen wie auch die übrigen deutschen Kolonien im Pazifik, nördlich des Äquators, als Treu-

handmandat des Völkerbundes, also u. a. die Marianen-Inseln, die Marshall-Inseln (außer Guam) und die Karolinen-Inseln.

Zwischenkriegszeit

Nach dem Krieg wurde 1920 Wilhelm Solf als Botschafter nach Japan entsandt und die diplomatischen Beziehungen wieder aufgenommen. In der Zwischenkriegszeit konzentrierten sich die deutsch-japanischen Beziehungen vor allem auf den kulturellen Bereich, es kam zum Abschluss eines Kulturabkommens und zur Gründung diverser kultureller Institutionen, wie das Japan Institut (Berlin, 1926), das Japanisch-Deutsche Kulturinstitut (Tokio, 1927), und das Japanisch-Deutsche Forschungsinstitut (Kyoto, 1934). In den 1930er Jahren wurden die deutsch-japanischen Beziehungen wieder enger, getrieben vom japanischen Militär, allen voran der Armee. Auf deutscher Seite bemühte sich vor allem Joachim von Ribbentrop um eine deutsch-japanische Annäherung – gerichtet gegen England. 1936 kam es zum Abschluss des Antikominternpakts, dem Italien ein Jahr später beitrug, später auch Spanien, Ungarn und weitere Staaten.

Seit dem Antikominternpakt von 1936 bestand zwischen Deutsch-

land und Japan eine Allianz. Aber Deutschland und Japan waren sich nicht immer in allen Fragen der Politik einig und die Allianz hatte bis zum Ende (1945) kaum Wirkung, sondern blieb in erster Linie ein Propagandainstrument. Die Allianz nahm im November 1936 mit dem Antikominternpakt und im September 1940 mit dem Abschluss des Dreimächtepaktes Gestalt an. Die Allianz hatte aber keine feste Grundlagen in gemeinsamen Interessen, sondern wurde vielmehr durch die Abwesenheit größerer Interessenkonflikte ermöglicht sowie in der gemeinsamen Feindstellung zu England und den USA. Die beiden Staaten betrieben vor allem eine Nichteinmischungspolitik in die Politik des Bündnispartners, aber es gab nur wenig Rücksichtnahme auf die übergeordneten Interessen der Allianz und ebenso wenig Raum blieb für die Berücksichtigung der Interessen des Bündnispartners. Daher führte die Allianz zu keiner wirklichen Kooperation in der Politik oder der Kriegführung nach Kriegsausbruch. Die Allianz zwischen Deutschland und Japan in den 1930er und 1940er Jahren ist daher auch „Allianz ohne Rückgrat“ genannt worden.

Zweiter Weltkrieg

1940 schlossen Deutschland, Japan und Italien den Dreimächtepakt, nach dem japanischen Angriff auf Pearl Harbor und der deutschen Kriegserklärung an die USA (Dezember 1941) dann im Januar 1942 auch eine militärische Allianz, die aber weitestgehend ohne Folgen blieb. Zu einer wirklichen Kooperation zwischen Deutschland und Japan kam es ebenso wenig wie zu einer Koordination der

militärischen Operationen, denn im Grunde verfolgte man unterschiedliche Ziele. So hatte Japan 1941 eben nicht die Sowjetunion angegriffen, um so die deutsche Wehrmacht zu entlasten, sondern wendete sich gegen die USA, die am Weltkrieg bis dahin noch nicht direkt beteiligt gewesen waren. Zudem blieb auf beiden Seiten viel Misstrauen – auf japanischer Seite natürlich aufgrund von Hitlers Rasenpolitik, der zufolge die Japaner als grundsätzlich minderwertig angesehen wurden, was in Japan nicht unbekannt blieb, auch wenn die Nazi-Propaganda dies zu überspielen suchte; und auf deutscher Seite aufgrund ebendieser Ressentiments gegenüber den angeblich „hinterlistigen“ Japanern.

Allerdings unterdrückten sowohl die Deutschen als auch die Japaner ihr Wissen um die Verbrechen der jeweiligen Verbündeten im Krieg. So wollte sich etwa John Rabe für die Chinesen stark machen, indem er Aufzeichnungen über japanische Kriegsverbrechen in China, vor allem Nanjing, ans Licht bringen wollte. Kurz darauf wurde er jedoch von der Gestapo verhaftet und jegliches Beweismaterial wurde konfisziert und vernichtet. Tatsäch-

lich unterdrückten auch die Japaner Beweismaterial, das die Deutschen als Täter des Holocausts belastet hätte.

Eine Weile konnten die Japaner indirekt vom Kriegseintritt Hitlers profitieren, da die Alliierten aufgrund der "Germany First"-Strategie ihre Kräfte lange Zeit auf den Kampf gegen Deutschland und Italien konzentrierten. Japan und Deutschland fochten ihre Kriege faktisch getrennt und verloren auch getrennt; Japan kapitulierte drei Monate nach Deutschland im August 1945 nach dem Abwurf von zwei Atombomben auf Hiroshima und Nagasaki sowie dem Eintritt der Sowjetunion in den Krieg gegen Japan.

Nachkriegszeit

1955 nahmen Japan und Westdeutschland wieder diplomatische Beziehungen auf (mit der DDR 1973), die Beziehungen blieben aber bis in die 1970er Jahre unbedeutend. Erst dann kam es zu nennenswertem kulturellen und wissenschaftlichen Austausch sowie zur Ausweitung des Handels.

Unter dem Dach der Liga für Völkerefreundschaft gründete man Anfang der 1960er die Freundschaftsgesellschaft Japan-DDR.[4][5]

1969 wurde das Japanische Kulturinstitut in Köln gegründet.

Stimuliert durch den starken wirtschaftlichen Aufschwung in Japan erlebten die Japanstudien auch in Deutschland in den achtziger Jahren einen großen Aufschwung. Es kam u. a. zur Gründung des Japanisch-Deutschen Zentrums Berlin (JDZB) und des Deutschen Instituts für Japanstudien (DIJ) in Tokio. Eine wichtige Rolle im wissenschaftlichen Austausch spielen auf deutscher Seite vor allem der Deutsche Akademische

Austauschdienst (DAAD) und die Alexander von Humboldt-Stiftung, auf japanischer Seite die Japan Society for the Promotion of Science (JSPS). In beiden Ländern werden diese Aktivitäten durch ehemalige Stipendiaten unterstützt. In Deutschland leistet dabei besonders die Deutsche Gesellschaft der JSPS-Stipendiaten e. V. einen wichtigen Beitrag. Enge historische Verbindungen zur deutschen Medizin hat auch die International Medical Society of Japan. Nach Aufnahme diplomatischer Beziehungen im Mai 1973 besuchte vom 26-31. Mai 1981 der Generalsekretär des Zentralkomitees der SED und Vorsitzende des Staatsrates, Erich Honecker auf Einladung der japanischen Regierung das Land.

Spain-Japan Dual Year

El Año Dual es una iniciativa conjunta hispano-japonesa orientada a intensificar y abrir nuevos horizontes a unas relaciones bilaterales centenarias. Inaugurado en Madrid el pasado 11 de junio por S.A.R. el príncipe de Asturias y S.A.I. el príncipe heredero del Japón, el Año se prolongará hasta septiembre de 2014. Las actividades que nuestro país desarrolla en Japón se iniciarán oficialmente con el viaje a Tokio y Fukushima del presidente del

Gobierno español en los primeros días de octubre de 2013. De esta forma, el Año rindió homenaje a la salida hacia España de la Embajada Keicho en un mes de octubre, de hace ahora 400 años.

Japón y España conmemoran un pasado común rico en encuentros, pero lo hacen con la mirada puesta en las múltiples oportunidades que ofrece el futuro. De ahí que buena parte de las iniciativas que se desarrollan en Japón tengan voluntad de permanencia. La importancia que ambos países otorgan a la celebración de los 400 años de relaciones, se refleja en el hecho de que el príncipe de Asturias y el príncipe heredero del Japón comparten la presidencia de honor del Año Dual. Los primeros contactos entre España y Japón se remontan a mediados del siglo XVI, favorecidos por la presencia española en Filipinas y México. Entre ellos destaca la Misión Tensho enviada en 1582 a Felipe II por varios Señores de la región de Nagasaki. Sin embargo, será la Embajada Keicho la primera misión diplomática japonesa que llega a España y el primer contacto oficial entre un monarca español, Felipe III, y un representante japonés, el samurai Tsunenaga Hasekura.

Aun cuando la Embajada Keicho no logró alcanzar su objetivo principal de establecer relaciones comerciales directas entre Japón y el virreinato de Nueva España, aunó una vez más los esfuerzos conjuntos de los dos países, pues por segunda vez una embarcación japonesa atravesaba el océano Pacífico gracias a la pericia de los marinos españoles. El viaje de Hasekura, promovido por el Señor de Sendai, Date Masamune, e impulsado y autorizado por el gobierno central japonés, dio lugar asimismo a que varios miembros de su misión se establecieran en Coria del Río (Sevilla), donde su descendencia conserva con orgullo el apellido Japón.

El Año Dual España-Japón se engarza, por otra parte, en la estrategia de promoción de la Marca España, y persigue el triple objetivo de fomentar una relación más dinámica y diversificada entre las dos sociedades, de generar nuevas oportunidades económicas, y de proyectar una imagen moderna y actualizada de nuestro país -que refleje los profundos cambios que ha experimentado en las últimas décadas-.

Para ello, el programa de actividades en Japón se articula sobre tres grandes ejes: las iniciativas económicas, el ámbito cultural -con una especial atención al arte y el diseño contemporáneos-, y el diálogo entre las dos sociedades

-vasto terreno que engloba desde el deporte a la ciencia y la tecnología-. En el Año participan, junto con organismos nacionales, autonómicos y locales, empresas, entidades privadas y actores de la sociedad civil de los dos países.

El programa de actividades en Japón se inició oficialmente en el terreno cultural con la exposición Dentro y fuera, las dos caras del informalismo español en las colecciones del MNCARS, y concluirá en el verano de 2014 con una inusual aproximación al genio catalán Antoni Gaudí -Takehiko Inoue interpreta el universo de Gaudí-. Entre ambas iniciativas se están sucediendo múltiples actividades, tanto en el terreno expositivo, como en el musical -donde Plácido Domingo, Embajador Cultural del Año, interpretó en Tokio un repertorio netamente español-, sin olvidar el cine y la fotografía, las artes escénicas y las industrias culturales.

En el ámbito económico, el Año se inició en Japón con un seminario sobre las ventajas de invertir en España -Japón y España, socios globales de negocios e inversiones- y concluirá con un nuevo encuentro de un Comité Bilateral de Cooperación Empresarial relanzado con ocasión del Año. Diversas actividades de promoción del comercio bilateral, el turismo y el sector gastronómico centran asimismo la atención en este terreno.

Finalmente, en el capítulo del impulso a un diálogo más intenso entre las dos sociedades, el I Congreso Internacional sobre el Español y la Cultura Hispánica en Japón, en el que participaron académicos de la lengua de ambas orillas del Atlántico, marcó el inicio de una programación orientada a apoyar el hispanismo japonés, profun-

dizar la colaboración en el ámbito académico y deportivo, y promover una más intensa cooperación en el terreno científico y tecnológico. La estrecha relación entre España y Japón, a la que pretende contribuir el Año Dual, se ha puesto de manifiesto asimismo en las distintas visitas por parte de la Familia Real española y de la Familia Imperial japonesa. Los emperadores del Japón estuvieron en España como príncipes herederos en 1973 y 1985, y posteriormente como ocupantes del Trono del Crisantemo en 1994. El príncipe heredero Naruhito ha visitado en varias ocasiones España, la última del 10 al 15 de junio de 2013 con ocasión de la inauguración del Año Dual. Los reyes de España efectuaron su primera visita a Japón en 1980 y posteriormente volvieron al país asiático en 1989, 1998 y 2008, mientras que el príncipe Felipe asistió a la entronización de Akihito en 1990 e hizo visitas oficiales en 1998 y 2005. Los lazos que mantienen ambos países en el ámbito de la sociedad

civil están plasmados en iniciativas como el Foro España Japón, que se reúne anualmente de forma alterna en cada uno de los dos países para fomentar las redes de contactos entre profesionales, empresas e instituciones niponas y españolas.

El primer Foro España Japón se celebró en Madrid en 1997 y desde entonces ha tenido lugar en otras quince ocasiones.

Los dos países tienen hermanados varios municipios y Comunidades Autónomas, y el Camino de Santiago lo está con el Camino de Kuma-no.

En el campo económico, cerca de 250 empresas niponas operan en la actualidad en España, mientras que por parte española hay cerca de una treintena radicadas en el archipiélago japonés, lo que implica todavía un amplio potencial de expansión. En los últimos años ese potencial se ha ido materializando en un incremento de las exportaciones españolas al mercado japonés -alcanzándose en los diez primeros meses de 2013 una tasa de cobertura del 96 por ciento -, en un constante aumento del turismo japonés a España -374.000 visitantes en 2013-, y en un creciente interés por ampliar el número de proyectos empresariales conjuntos en áreas de alto valor tecnológico.

Relations entre la France et le Japon

Les relations franco-japonaises débutent de manière fortuite au XVIIe siècle lorsqu'un samouraï et ambassadeur japonais, dans sa route vers Rome, fait escale pour quelques jours dans le sud de la France.

Après la longue période isolationniste du Japon (sakoku), la France et le Japon sont devenus de grands partenaires depuis la seconde moitié du XIXe siècle. Les deux pays ont échangé autant dans les domaines militaire et économique que dans le domaine artistique. Le Japon a modernisé son armée avec l'aide du français Jules Brunet. La France a aidé le Japon à développer ses moyens de construction navale et a participé au développement des lois japonaises.

En France, l'influence japonaise s'est fait sentir dans le domaine artistique ; le Japon a inspiré les impressionnistes et est à l'origine du japonisme.

Histoire

Début de l'époque d'Edo (XVIIe et XVIIIe siècles)

En 1615, Tsunenaga Hasekura, un samouraï japonais, envoyé à Rome par son suzerain le daimyo Masamune Date, fait escale quelques jours à Saint-Tropez. C'est le premier contact entre Français et Japonais. En 1619, le Français François Caron qui a émigré aux Pays-Bas, entre dans la compagnie néerlandaise des Indes orientales, et devient le premier Français (officiel) à poser le pied sur le sol japonais. Il reste vingt ans au Japon et devient directeur de la compagnie au Japon. Il fonda plus tard la compagnie française des Indes orientales. En 1636, Guillaume Courtet, un

Français prêtre dominicain, pénètre au Japon en toute clandestinité, malgré l'interdiction du christianisme au Japon. Il est capturé, torturé, et tué à Kagoshima le 29 septembre 1637, devenant l'un des seize martyrs de Nagasaki. Aucun Français ne pénètre plus au Japon entre 1640 et 1780 à la suite de la politique desakoku.

Réouverture du Japon au XIXe siècle

- 1787 : Jean-François de La Pérouse, visite les îles Ryūkyū et le détroit entre Sakhaline et Hokkaidō porte aujourd'hui son nom.
- 1808 : Le français est enseigné par le Hollandais Hendrik Doeff à 5 Japonais, dans le but qu'ils deviennent interprètes.
- 1844 : L'expédition du Français Fornier-Duplan débarque à Okinawa, les Japonais refusent d'ouvrir des relations commerciales, mais le Français apprend sa langue à un Japonais.
- 1855 : Depuis le début d'ouverture de ses frontières du Japon (baku-matsu), la France signe tout comme les États-Unis un traité avec les Japonais à Okinawa le 24 novembre.
- 1858 : Après le traité d'amitié et de commerce signé à Edo (actuellement Tokyo), des relations diplomatiques sont ouvertes entre les deux pays.
- 1862 : Le shōgun envoie une

délégation en France conduite par Yasunori Takenouchi .

- 1864 : Arrivée de Léon Roches au Japon. Bombardement de Shimonoseki par les bateaux français, anglais, hollandais et américains. François Léonce Verny arrive au Japon pour la construction de l'arsenal de Yokosuka.
- 1865 : Visite de Shibata Takenaka en France.
- 1867 : Une mission militaire française conduite par Jules Brunet arrive au Japon. Une délégation japonaise est présente pour l'exposition universelle de Paris. Le Français Jean-François Coignet est envoyé au Japon pour prendre en charge les mines d'or d'Ikuno (en) dans la préfecture de Hyōgo.
- 1868 : 11 marins français sont tués par des forces rebelles au sud du Japon à l'incident de Sakai.
- 1869 : Des troupes françaises combattent aux côtés des troupes du shōgun conduite par Takeaki Enomoto contre les troupes impériales à Hakodate (voir République indépendante d'Ezo).
- 1870 : Henri Auguste Pélegrin dirige la construction d'un système d'éclairage des rues de Nihonbashi, Ginza et de Yokohama.
- 1872 : Paul Brunat ouvre la première usine moderne de fabrication de soie à Tomioka dans la préfecture de Gunma. Deuxième mission militaire française au Japon.
- 1873 : L'expert en droit Gustave Émile Boissonade est envoyé au Japon pour achever la construction du système de lois moderne.
- 1874 : La seconde mission militaire française est envoyée au Japon et construit des centres de formation militaires.
- 1876 : Arrivée au Japon du commandant Henri Rieunier (1833-

- 1918) en mission diplomatique de la France, pour deux ans, à bord du Laclocheterie. Le Laclocheterie, en août 1876, est le premier bâtiment français à pénétrer dans la manche de Tartarie après ceux des équipages de La Pérouse au XVIIIe siècle de l'Astrolabe et de la "Boussole". Le 24 janvier 1877 il fait partie de la flottille qui escorte le Mikado - qui est à bord du Takawo-maru - de Yokohama à Kōbe. Sa visite - après accostage du Laclocheterie à Naha - au dernier roi indigène Shō Tai au château royal à Tsouri (ou Shuri) en mai 1877, dans la grande île du petit royaume tropical japonais des Ryūkyū, Okinawa, est historique.
- 1881 : Arrivée de Georges Ferdinand Bigot au Japon.
- 1882 : Des tramways français sont introduits à Asakusa
- 1884 : Troisième mission militaire française au Japon.
- 1885 : Arrivée en mission diplomatique de la France au Japon pour deux ans de l'amiral Henri Rieunier (1833-1918) à bord du Turenne, commandant en chef de la division navale des mers de Chine orientale et du Japon. Le seul officier général français sur le sol de l'Empire du Soleil Levant.
- 1886 : Le Français Louis, Émile Bertin (1840-1924), ingénieur général du Génie maritime, École polytechnique, crée la première marine militaire du Japon, repense totalement l'arsenal de Yokosuka, choisit de nouveaux emplacements,

les propose et fait construire les arsenaux de Kure et de Sasebo, les navires de Bertin constituèrent le noyau de la flotte japonaise qui remporta la première guerre sino-japonaise (1894) et par la suite la guerre russo-japonaise (1905). Il reste quatre ans au Japon, parle le japonais, et a des relations étroites avec l'empereur Meiji et de hauts dignitaires de l'Empire.

XXe siècle

- 1906 : arrivée d'Auguste Gérard (1852-1922), premier ambassadeur de France au Japon, la légation prenant rang d'ambassade. L'ambassadeur consolide l'amitié franco-japonaise, dans la perspective probable d'une guerre contre l'Allemagne. À son départ en 1913, le Japon lui fait des adieux grandioses.
 - 1910 : Sakichi Toyoda, le fondateur du groupe Toyota, fait une visite en France pour y étudier les techniques de production.
 - 1918 : Quatrième mission militaire française au Japon.
 - 1924 : Première liaison aérienne entre la France et le Japon. Création de la Maison franco-japonaise dans le quartier d'Ebisu à Tokyo.
 - 1940 : Invasion japonaise de l'Indochine
 - 1941 : Guerre franco-thaïlandaise après que le Japon a conclu une alliance avec la Thaïlande
 - 1952 : Création de l'Institut franco-japonais de Tokyo
- Relations actuelles
- Dans les années 1990 et 2000, la

France a été très impliquée dans les échanges avec le Japon. Cela pourrait être le résultat de la politique menée par Jacques Chirac vis-à-vis du Japon. Le président français a en effet effectué pas moins de quarante visites dans ce pays, plus que n'importe quel autre président. La France a lancé le programme « Le Japon, c'est possible » destiné à encourager les exportations vers ce pays. Le Japon et la France ont aussi construit la maison de la culture du Japon à Paris. Sur la période 1993-2004, le montant des échanges commerciaux entre les deux pays a augmenté de 50 %, le Japon devenant le neuvième client de la France. La France se place en troisième position en termes d'investissements au Japon.

La France et le Japon ont travaillé ensemble dans des missions humanitaires, principalement dans des missions contre le SIDA et le sous-développement dans des pays africains : Djibouti, Madagascar, Ouganda.

Le Japon et la France partagent beaucoup d'idées sur l'art et la cuisine. Le Japon a été influencé par la cuisine française. En France, ce sont les mangas qui font connaître le Japon, et certains mangas ont pour toile de fond des épisodes

de l'histoire de France (La Rose de Versailles, et plus récemment Nodame Cantabile et Les Gouttes de Dieu).

Dans le domaine économique, les deux pays sont actuellement en train de collaborer étroitement au sujet des réacteurs nucléaires de nouvelle génération. En juin 2005, la France et le Japon ont annoncé un projet commun pour construire un nouvel avion supersonique, qui pourrait être le successeur du Concorde. Un partenariat public-privé tout à fait original vient d'être signé entre la France et un consortium franco-japonais pour la reconstruction d'une nouvelle ambassade de France au Japon.

Le cent cinquantième anniversaire des relations franco-japonaises a été commémoré en 2008.

Depuis 2005, environ 30 000 Japonais vivent en France, contre 25 000 en 2000, et 15 000 en 1990. La moitié d'entre eux vivrait en Île-de-France, et fréquenterait régulièrement le quartier japonais de Paris situé autour de la rue Sainte-Anne dans les 1er et 2e arrondissements, près de l'Opéra Garnier³. Le premier restaurant japonais du quartier, Takara, fut ouvert en 1963, rue Molière, par Takumi Ashibe. En 2008, on comptabilisait 9 000 Français au Japon, contre 5 000 en 2000, et 3 000 en 1990. Le quartier français à Tokyo se trouve dans le quartier de Kagurazaka près d'Idabashi dans l'arrondissement de Chiyoda, où se trouvait jadis l'ambassade de France au Japon. Fin septembre 2013, le gouvernement japonais accepte officiellement l'aide française pour la décontamination et le démantèlement des réacteurs défectueux de la centrale de Fukushima Daiichi.

中国同日本の系

新中国成立后,中日两国一直保持民间文化交流。主要形式有文艺演出、艺和文物展、学和人往等。其中,1972年上海舞院日演出等一系列重要文化交流活动中日邦交正常化做出了极献。

1979年12月,两国署《中日文化交流定》,确定了发展两国文化、教育、学、体育等方面交流的目的。在双方共同努力下,中日文化交流与合作全面发展,呈现出官民并和多渠道、多形式的新局面,其范之广、模之大、量之多、活动之繁、容之丰富,在与中国有文化交流的国家中处于先地位。中日文化交流呈以下特点:一、共同文化渊源深厚,文物、法、歌、水墨画、(京、歌舞伎)等统东方文化的交流一。二、民间交流占据主体。据统,目前民间文化交流占文化交流总量的95%以上。

近年,双方在商业展演、音影视、动漫游等新兴文化业域的交流与合作蓬勃发展。目前,日本已成中国最重要的文化易伙伴之一。

近年,中日两国了众多大型文化交流活动。2002年中日邦交正常化30周年之际,中日两国共同了“中日文化年”活动。2007年“中日文化体育交流年”,全年共300多活动。2008年中日青少年友好交流年。双方展百余青少年友好交流活动,实4000名青少年互,涉及出入境团人达12000

多人次。2009年4月,两国人就建立“中日青年经济袖机制”达成共,11月23日,机制首次会在北京召。2009年12月,民主党干事长小一郎率由140余名年及400多名后援会成成的大型代表团华,展交流活动。2009年12月,中国文化中心在日本东京挂牌成立。2010年2月7日至11日,第五届中日友好21世委会第一次会在北京和江苏州行。温家宝总理会见双方委。2010年10月30日至11月5日,第五届中日友好21世委会第二次会在日本新行。2011年10月23日至25日,第五届中日友好21世委会第三次会在北京和湖南长沙行。温家宝总理会见双方委。2011年12月日本首相野田佳华期间,两国人2012年确定“中日国民交流友好年”。2012年2月16日和4月10日,中日双方分在北京和东京“中日国民交流友好年”幕式,并互派政府特使出席。2013年1月22日-3月3日、10月1日-11月24日,《圣王羲之》大型特展和《特展上海博物中国画的至宝》分在东京国立博物盛大行。

2012年双边人往548万人次。2013年中日双边人往471万人次,同比下降14%。两国目前共友好城市252。

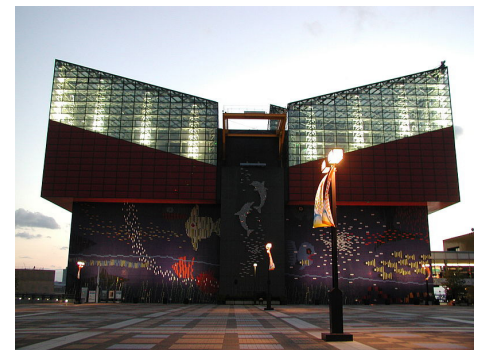
中日邦交正常化以后,双方于1980年署《中华人民共和国政府和日本国政府科学技术合作定》,建立起政府间科技合作系。此后,两国的科技交流与合作发展迅速,模不,形成了多形式、多渠道、官民并的局面。特是在用技合作方面成著,我国社会经济发展、科技步起到了极作用。

在中日政府间的科技合作主要包括:根据《中日政府间科技合作定》展的合作,在政府科技合作定框架下两国政府部门的口合作(包括部门间署的合作等),通日本国际力机构(JICA)渠道的技合作以及《中华人民共和国

政府和日本国政府和平利用核能合作定》等。此外,双方多部门、地方、研究院所、大学都展各种形式的交流与合作,促两国科研人的交流、展合作研究等发了很好的作用。

近年,伴随中国建设源、境友好型社会,双方能保域技合作发展迅速。1994年双方在北京了《中华人民共和国政府和日本国政府境保护合作定》。2007年底福田康夫首相华双方署了《中华人民共和国政府和日本国政府于进一步加强气候变化科学技合作的联合声明》。

2012年8月2日,第14届中日科技合作联委会在东京召,中国科技部副部长曹健林和日本外务省渡部和男大使、文部科学省藤木完治官分率团与会。

Портрет Японии

Япония по-прежнему остается загадкой и в современном мире тонка прослойка людей, на которых не оказывают влияние идеи, культура и экономика этой страны. Подвергающаяся влиянию Западной культуры, но отличная от любой западной страны, принадлежащая Азии, но сильно отличающаяся от остальных Азиатских стран, Япония обладает уникальной способностью к адаптации, местом, где Традиционное и Современное существуют одновременно. Японский архипелаг подвержен

частым землетрясениям в силу того, что около 3 тысяч японских островов расположено в зоне вулканического пояса Тихого океана. Большая часть территории страны представляет собой гористую местность. Города же занимают равнинные территории и прибрежные зоны. Район Токио - Йокохама представляет собой крупнейшее урбанистическое образование в мире. 70% населения Японии, составляющего в общей сложности 127 миллионов человек, проживает вдоль Тихоокеанского побережья между Токио и Кюсю. Каждую весну японцы вспоминают о географическом разнообразии страны. Именно весной СМИ с энтузиазмом отслеживают перемещение волны цветения сакуры по стране, ведь этот процесс начинается на субтропических островах Окинава и заканчивается на северном острове Хоккайдо. Японцы считают себя расово однородной нацией, хотя различие диалектов и физических параметров отличают жителей разных регионов. Более того, в Японии много национальных меньшинств, от народности Аину до жителей острова Окинава. Также в Японии проживают выходцы из Китая, Кореи, Юго-Восточной Азии и из Западных стран. Внешность в Японии зачастую обманчива, что принуждает иностранцев подготавливать себя к восприятию страны. К примеру, выход из крупной железнодорожной станции может вести как на улицу, так и

в современный многоэтажный торговый комплекс, в котором кроме привычных магазинов может находиться целый ресторанный этаж. Некоторые из ресторанов могут похвастаться выложенными татами полами в деревенском стиле, другие отличаются витринами с пластиковыми муляжами подаваемых блюд. При внимательном рассмотрении можно обнаружить лоток предсказателя судьбы перед магазином компьютерного программного обеспечения, клинику, специализирующуюся на прижиганиях, рядом с рестораном быстрого питания, или даже святилище бога Инари рядом с полем для мини-гольфа магазина Astroturf. В этой стране цветущей сакуры и отелей-капсул, буддистских монахов и татуированных гангстеров, тяжелая музыка и

авангардистские направления в театральном искусстве так же популярны, как и флористика, традиционный театр Но или чайная церемония. Традиция переноса и перестройки Великого Храма в Исе раз в 20 лет с сохранением первоначального дизайна и из идентичных материалов

– лучшее подтверждение японской веры в мимолетность материального мира. В национальном самосознании, как в городах, так и в сельской местности, ключевую роль также играет природа, что отражено в годовом цикле праздников (matsuri).

Куда ни посмотри – везде увидишь смесь элементов Западной и Восточной культур: Дзен священники на Хондах, рабочие, глубоко кланяющиеся клиенту при разговоре по мобильному телефону, неоновые вывески, написанные японскими иероглифами, мороженое со вкусом пасты из красных бобов и зеленого чая. В одной из самых энергичных и индустриально развитых стран мира есть место и моментам красоты и спокойствия, ведь здесь живут люди, которые до сих пор находят время для созерцания трещины, любования чайником чая, или воскурения благовоний в память об умерших. Политика и экономика Модернизация экономики и превращение Японии из разрушенной войной страны в одну из ведущих экономических держав мира называют Японским Чудом. Мощный рывок в развитии экономики и общества до сих пор пристально изучается учеными

и маркетинговыми. Разгадкой к секрету служат принципы японского управления и менталитета. Среди них легендарная и непостижимая эффективность бюрократии и практика принятия решений, обеспечивающая высокую технологичность процессов на всех уровнях.

На протяжении истории Японии существовала разница между офисной и реальной властью. Начиная с 12 века, император практически не обладал реальной властью. Сначала монарх был марионеткой в руках регентов, затем – сёгунов. До и во время Второй мировой войны власть захватило военное правительство. Это различие сохраняется и поныне: бюрократам даны широкие полномочия по надзору за экономикой, политики же могут лишь кооперироваться и возглавлять оппозиционные группировки.

Другой отличительной чертой японской экономики является уникальная корпоративная культура. Система пожизненного найма, преданность каждого сотрудника работодателю, главенство корпоративных интересов над личными, культ работоспособности, кадровая стабильность и незыблемый этикет – вот основные ингредиенты успешности японских компаний.

История Японии
В истории Японии до сих пор остается много «белых пятен». Бесспорным остается только то, что жители японского архипелага научились брать

лучшее от континентальной цивилизации, оставаясь в то же время изолированными и защищенными от нападений. В результате Япония заняла особенное место в ряде азиатских стран, подвергшихся влиянию Китая.

ჩაის ცერემონიალი

იაპონური ჩაის ცერემონიალი , ყველაზე უნიკალურ ხელოვნებათა რიგს განეკუთვნება. იგი იაპონელების სულიერ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს. ჩაის ცერემონიალი მკაცრად დადგენილი რიტუალია , მასში მონაწილეობენ ჩაის ოსტატი , რომელიც ადულებს ჩაის და ფინჯნებში ასხამს , და ისინი ვინც ესწრება ამ ცერემონიალს და სვამენ ჩაის. ისტორიულად ჩაის ცერემონიალს ჩინეთში ჩაეყარა საფუძველი. მრავალი წყაროს თანახმად იგი შემოიღო ლაო -ძიმ. გადმოცემის თანახმად სწორედ მან შექმნა რიტუალი ჩაის სმა „ოქროს ელექსირის“ ფილით. სამწუხაროდ მონღოლთა

იაპონური ჩაი შემოსევების შემდეგ ჩინეთში ეს რიტუალი გადაშენდა. იაპონელებმა კი , რომლებმაც წარმატებით აიცილეს მონღოლთა შემოსევები , განაგრძეს ჩაის სმის ხელოვნების კულტივირება , უმატებდნენ რა მას განსაკუთრებულ მანიპილაციებს. ჩაის ცერემონიალი ძველთაგანვე აუცილებელი ატრიბუტი იყო იაპონელი ფილოსოფოსებისა და მხატვრების შეკრებაზე. ჩაის სმის დროს წარმოთქვამდნენ ბრძნულ სიტყვებს , კითხულობდნენ ლექსებს , ათვალიერებდნენ ხელოვნების ნიმუშებს. ამასთან, ყოველი ცალკეული შემთხვევისათვის გულმოდგინედ არჩევდნენ ყვავილთა თაიგულებს და ჩაის დასაყენებელ ჭურჭელს. ასეთმა პროცედურამ თანდათან მოიცვა საზოგადოების სხვა ფენები. XVI – XVII საუკუნეებში იგი პოპულარული გახდა არისტოკრატის , სამურაების წრეებში. ჩაის ცერემონიალი – როგორც ხელოვნება , ჩამოყალიბდა ყოველდღიური საზრუნავისგან დასვენების ერთგვარ სისტემად. მეტნაკლებად კლასიკური ფორმით იგი ჩაის სახლებში სრულდებოდა. პირველი ასეთი სახლი აშენდა 1473 წელს. ჩაის სახლები პატარა ღარიბულ ქოხებს გავდა. , რომლებიც

ჩაის სახლის ბალი მეტისმეტად უბრალონი იყვნენ , როგორც გარეგნულად ისე შიგა მონყობილობით. კლასიკური ჩაის სახლის

ინტერიერის მოწყობილობა მთლიანად ეთანხმება იაპონელების ესთეტიკურ კანონებს და ეროვნულ ხასიათს, რომლებიც ისწრაფვიან სულიერი ჰარმონიისაკენ. ასეთი განწყობა იწყება ჩაის სახლში მისვლისთანავე. ჩაის სახლს აკრავს პატარა ბაღი, რომელმაც ჩაის ოსტატთა აზრით, პიროვნებაში უნდა გამოიწვიოს განსაკუთრებული განწყობა, რომლის გარეშე ცერემონიალს აზრი არ ექნება. სახლამდე მიმავალი ბილიკი მსხვილი ქვებით არის მოპირკეთებული. მასზე შედგომა მედიტაციის პირველი სტადიის დასაწყისს ნიშნავს. ბილიკზე მიმავალს უკვე მედიტაციის მეორე სტადია იღვიძებს, ამას ხელს უწყობს ძველი ფარანი, რომელიც დღე და ღამე სუსტად ანათებს ბილიკს, აგრეთვე ქვის ქა, სადაც შეგიძლია ხელის დაბანა და წყლის დაღვრა. დაბალი, 90 სმ სიმაღლის კარი, რომლის ზღურბლზე მუხლს იდრეკენ. შესვლისას სტუმრები წელში იხრებიან და იაპონურად სხდებიან ქილოფზე. ოთახში დგას პატარა მაგიდა და დასაჯდომი ბალიშები. სახლის კედლებზე კიდია გრაგნილები ფილოსოფიური გამონათქვამებით. იგი დაწერილია ძენ -ბუდისტური სტილით და ისეთი კალიგრაფიით, რომ ძალიან ცოტას თუ შეუძლია გაარკვიოს და გაიგოს აზრი. შესახვედრად გამოდის მასპინძელი და თავის მხრივ მდაბლად უკრავს თავს სტუმრებს. ისმის წყლის დუღილის მელოდიაური ხმა.

ჩაის ქურჭელი იწყება მედიტაციის მესამე ეტაპი. გარკვეულ განწყობილებას იწვევს თვით ქურჭელიც, რაც საოცრად უბრალოა: ფინჯები, სპილენძის ჩაიდანი, ბამბუკის მოსარევი, ჩაის შესანახი კოლოფი და სხვა. ყველაფერი უზადოდ კეთდება ჩაის დაყენება ხდება შემდეგნაირად, იყენებენ განსაკუთრებულ მწვანე, დაფშენილ ჩაის. ჩაისთვის წყალს ადუღებენ საკურას ნახშირზე. ნაყენს თქვეფენ ფინჯანში ბამბუკის ფუნჯით და ღებულობენ საკმაოდ სქელ ქაფიან სითხეს. ოფიციალურ ჩაის სმას წინ უსწრებს სხვადასხვანაირი საქმლით გამასპინძლება. სტუმრებს მიაართმევენ წვნიანს, ბრინჯს, თევზს, სანელებლიან კარტოფილს და სხვა. ცერემონია იწყება მაგარი ჩაით. მასპინძელი მოხერხებულად დაალაგებს ფინჯებს და იწყებს ცერემონიას. ჯერ ყველა სტუმრისათვის მოამზადებს ჩაის დიდ ფინჯანში

, საიდანაც ისინი მორიგეობით სვამენ. ეს ტრადიცია ბადებს ერთმანეთთან სიახლოვის განცდას. რიტუალი მკაცრად განსაზღვრულია: პირველი სტუმარი იღებს აბრეშუმის თავსაფარს ან ნაქერს, იფენს მარცხენა ხელისგულზე, მარჯვენათი მასზე დგამს ფინჯანს, თავს უკრავს მეზობელს – და მოსვამს სამნახევარ ყლუპს, შემდეგ თავისი ქალაქის ხელსახოცით წმენდს ფინჯანის პირს და აწვდის

ჩაის ცერემონიალი მეორე სტუმარს. ყველა იმეორებს აღნიშნულ პროცედურას. მაგარი ჩაის შემდეგ, სუსტ ჩაის სვამენ, შემოაქვთ ბალიშები და ლანგრიტ ნამცხვრები. სუსტი ჩაი მზადდება ყველასთვის, ჩამოარიგებენ ფინჯანს და სვამენ, რამდენიც მოესურვებათ. ამით ჩაის სმის ცერემონიალი სრულდება... იაპონელებს მიაჩნიათ რომ ჩაის ცერემონიალი ადამიანში აყალიბებს უბრალოების,

ბუნებრიობის, სისუფთავის მოთხოვნილებებს; სამწუხაროდ იაპონიის დღევანდელ რეალობაში ასეთი თაყვანისცემა ხშირად შეუძლებელია. ცხოვრების სწრაფი დინება, ყოველდღიური რეალობა ბოჭავს და ნთქავს ადამიანებს და იაპონელებსაც თითქოს აღარ სცალია ტრადიციებისთვის. მაგრამ ჩაის ცერემონიალს ეს არ ეხება, იგი მჭიდროდ არის ჩაწნული იაპონიის ყოფა ცხოვრებაში.

ფუჯისანი

იაპონიის მთავარი სავიზიტო ბარათი გახლავთ მთა ფუჯისანი. იგი ვულკანური წარმოშობის ყველზე დიდი მთაა, რომელიც უხსოვარი დროიდან არსებობს იაპონიაში. სეზონის ნებისმიერ დროს, ნებისმიერ ამინდში, ნებისმიერი ხდით ის შეუდარებლად ლამაზია. ფუჯისანი ყოველთვის იყო შთაგონების წყარო მხატვრებისთვის, პოეტებისთვის, მწერლებისთვის ფოტოხელოვანთათვის და საერთოდ იაპონელებისთვის. სიმეტრიულად ზუსტი აგებულების მთა მრავალი ხნის მანძილზე

ითველება იაპონიის მთავარ სილამაზის სიმბოლოდ. იაპონელებს მიაჩნიათ, რომ მას მსოფლიოში არ ჰყავს შემცვლელი. მთის ზუსტი სიმაღლე 3776 მეტრია და მთლიანად დაფარულია ვულკანური ლანდშაფტით. წლის ნებისმიერ დროს, ფუჯისანის წვერო დაფარულია თოვლით, სწორედ ეს აძლევს მას ასეთ სილამაზეს.

სახელი ფუჯისანი დაარქვა უძველესმა აბორიგენულმა ტომმა – იანებმა, რომლებიც დღესაც ცხოვრობენ კუნძულ ჰოკაიდოზე. იანებმა დაარქვეს მთას თავიანთი მთავარი ღვთაების სახელი – ფუჯი. ამიტომ მთას რელიგიური დატვირთვაც აქვს.

მთის მალლობზე დგას უძველესი

შინტოისტური ტაძარი რომელიც 2000 წლის ისტორია აქვს. ბუდისტური ლეგენდის თანახმად ფუჯისანი ერთ ღამეს დაიბადა 286 წელს როდესაც მიწიდან წყალმა ამოხეთქა და წარმოიშვა იაპონიის უდიდესი ტბა – ბავა, ხოლო დარჩენილი მიწისგან წარმოიქმნა ფუჯისანი.

ფუჯისანი ყოველთვის იყო და არის ხელოვანი ადამიანების მუზა, ფოტოხელოვანთათვის სანატრელი პეიზაჟი, მისით მოხიბლული იყო იაპონიის თითქმის ყველა ფერმწერი მაგალითად ცნობილ იაპონელმა მხატვარმა – კაცუშიკა ჰოკუსაიმ 36 გრაფიურა მიუძღვნა ფუჯისანს.

ტურისტებისთვის და ალპინისტებისთვის ფუჯისანი ერთ – ერთი მთავარი სანახავი ობიექტია იაპონიაში ვიზიტის დროს. იაპონელები თვლიან, რომ ისე არ შეიძლება წახვიდე ამ ქვეყნიდან ერთხელ რომ არ ახვიდე ფუჯისანზე.

იაპონია და ახალი ტექნოლოგიები

იაპონია ტექნოლოგიური განვითარებით მსოფლიოში პირველ ადგილზე, რომ არის ეს ყველასთვის ცნობილია. სწორედ იაპონიაში 80 – იანი წლებიდან კორპორაცია «Honda Research Institute Japan» ცდილობს შექმნას რობოტი ადამიანი, მსგავსად ადამიანისა მასაც, რომ შეეძლოს სიარული, სირბილი და უფრო მეტიც – დამოუკიდებლად აზროვნება. ეს უკანასკნელი იაპონელი მეცნიერებებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი და უპირველესია, რათა ტექნოლოგიური გარღვევა მოახდინონ მთელ მსოფლიოში. აი უკვე რამოდენიმე წელია «Honda Research Institute Japan» -ის ლაბორატორიაში მიმდინარეობს თავდაუზოგავი მუშაობა და სატესტო გამოცდა რობოტ Asimo – ზე. რობოტი Asimo 2000 წელს შეიქმნა და პირველად იაპონელმა საზოგადოებამ გაიცნო იაპონელი რობოტი. სახელი Asimo ინგლისური წინადადების აბრევიატურაა «Advanced Step in Innovative Mobility», რაც ქართულად ნიშნავს – ახალი ნაბიჯი ტექნოლოგიურ სამყაროში. პირველი სერიის რობოტები მოძრაობდნენ

შედარებით ნელა 1,6 კმ / საათში. შეეძლოთ ერთეული ფრაზების თქმა და ესმოდათ დაპროგრამებული სიტყვები.

2002 წლის თებერვალში ნიუიორკის ბირჟაზე სასაქონლო ვაჭრობა გახსნა Asimo რობოტმა. 2003 წელს კი რობოტი Asimo ნიუიორკის უმსხვილეს საავაჭრო ცენტრში ეპატიუებოდა კლიენტებს საყიდლებზე. ამავე წელს პოლიტიკაშიც მოხვდა Asimo. იმდროინდელი პრემიერ მინისტრი ჯუიციუმი კოიძუმი ვიზიტად მიემგზავრებოდა ჩეხეთში, სწორედ Asimo – მ გააცილა პრემიერი. ხოლო 2004 წელს შეხვდა ყაზახეთის პრეზიდენტს – ნურსულთან ნაზარბაევს და დანიის დედოფალ – მარგარეტ II- ს

2004 წლის ბოლოსთვის რობოტის განახლებული ვერსია გამოვიდა. რობოტი გადაადგილდებოდა 3 კმ/ საათში, შეეძლო ხელი ჩამოერთმია ადამიანისთვის, ისწავლა საცეკვაო ილეთები და გაიუმჯობესა სამეტყველო ლექსიკა. 2006 წლის ზაფხულში Asimo – ზე მუშაობა დაიწყო კომპანია HONDA-ს ყველა ოფისში. ამ წლის ვერსიებში Asimo - ს რობოტი უფრო მრავალფუნქციური გახდა. შეეძლო ადამიანისთვის სასმელი მეირთმია ლანგრით, ეპასუხა ტელეფონზე, გამოეცნო ადამიანის სახე და უფრო მეტიც შეეძლო კიბეზე ასვლა, ბალახზე სიარული და ხელჩაკიდებული

სეინრობა ადამიანთან ერთად. რობოტის სიმაღლეც გაიზარდა 130 სმ -დე და წონა 54 კგ-მდე. სარულის სიჩქრემ იმატა 6 კმ/ საათში.

ამ პერიოდებიდან კომპანია HONDA ადასტურებს, რომ რობოტი მზადაა შეასრულოს მოახლის ან გიდი – ინფორმატორის მოვალეობა. რობოტის პრეზენტაციაზე Asimo – მ გააკეთა ყველა ის დავალება რაც შეეძლო მაგალითად : ყავის ლანგრით მირთმევა და მაგიდაზე დადება , ცეკვა , სირბილი , ხელის ჩამორთმევა , ლაპარაკი და სხვა. ჯერჯერობით HONDA ეტაპობრივად კიდევ ავითარებს რობოტის შესაძლებლობებს. ანალოგიური რობოტი შეუძლია მიიღოს ნებისმიერმა თუ კი მზად იქნება გადაიხადოს მასში 175 ათასი დოლარი წელიწადში . მართალია რობოტს ჯერ არ შეუძლია მთლიანად ჩაენაცვლოს ადამიანს , ამიტომ უახლოეს მომავალში იგი ვერ შეცვლის ადამიანს ამ სამსახურში. თუმცა რობოტის შემქმნელები ამბობენ , რომ იგი არ არის შექმნილი ამ დანიშნულებით , ამ რობოტის შექმნისას გამოყენებული ტექნოლოგიები დაეხმარება ადამიანს ექსტრემალურ სიტუაციებში კოსმოსურ გამოკვლევებში საძიებო და სახიფათო სამუშაოებში და ა.შ. შემოსავალით რომელიც

შეუძლია მისცეს Asimo – მ კორპორაცია HONDA – ს დაგეგმილია შემდგომში ტექნოლოგიების დახვეწა და განვითარება . გარდა ამისა კომპანია HONDA -მ დაამთავრა 6 ადგილიან თვითფრინავის პროექტირება , რომლიც კომპანიის სიამაყედ ითვლება.

სუმო

სუმო არის ნაციონალური სპორტი იაპონიაში. ყოველ წელს ტარდება 6 ტურნირი რომელსაც მილიონობით იაპონელი ადევნებს თვალს. სუმო არის თითქმის იმდენი ხნის რამდენისაცაა თვითონ იაპონური ცივილიზაცია. წყაროები ამბობენ რომ სუმო არსებობდა ჯერ კიდევ 2,000 წლის წინ. ასევე არსებობს ხელნაწერები მე-8 საუკუნის სუმოს ტურნირის შესახებ. ბევრ სპორტში ათლეტები არიან გამხდრები და შეუძლიათ

ირბინონ ჩქარა, თუმცა სუმო რესლერები იწონიან 100 დან 160-მდე კილოს. ერთ ერთი ცნობილი სუმოისტის იწონიდა 195 კილოს. სუმოისტებს არ შეუძლიათ სწრაფად გადაადგილდნენ და ამიტომ სუმო ძალიან ნელი სპორტია. სუმოისტები იწყებენ ვარჯიშს ბავშვობიდანვე. ისინი ვარჯიშობდნენ რომ ძლიერი სხეული ჰქონოდათ და ასევე ქამდნენ ბევრს. სუმოს მატჩი ტარდება მრგვალი ქვიშისიატაკიან რინგზე. რესლერი აგებს მატჩს თუ ის დატოვებს მოედანს. ასევე ის წაგებულია თუ მისი სხეულის ნებისმიერი ნაწილი (ფეხების გარდა) შეეხება რინგს. ისინი ცდილობენ რომ მოწინააღმდეგე ძირს დააგდონ ან რინგიდან გადააგდონ. სუმო არ სარგებლობს დიდი პოპულარობით სხვა ქვეყნებში მაგრამ იაპონელები ფიქრობენ რომ სუმო ძალიან საინტერესო სპორტია. ტტ

მის იაპონია-2014

2014 წლის 18 მარტს ტოკიოში 46 -ედ ჩატარდა მის იაპონიის Miss Universe Japan 2014 კონკურსის ფინალი, რომელშიც 43 იაპონელი ლამაზმანი მონაწილეობდა. კონკურსში დამატებული გამარჯვება მოიპოვა 20 წლის სტუდენტმა კეიკო ტსუიმი, რომელიც წარმოადგენს იაპონიას მის მსოფლიო-2014-ზე. ახალ ფინალურ კონკურსში გამარჯვებულს დედოფლის გვირგვინი გადასცა იუკიმი მაცუომ, მის იაპონია-2013 -ის გამარჯვებულმა.

იუკიმი მაცუო მის იაპონია-2013

აფორიზმები და ციტატები დიპლომატიის თემაზე

„დიპლომატი-არის ადამიანი, რომელიც ისე გიპასუხებთ, რომ დაგავინწყდებათ რა შეეკითხეთ“.

„დიპლომატმა ყოველთვის იცის, რა შეეკითხოს, მაშინ, როდესაც არ იცის რა უპასუხოს“.

„დიპლომატი-არის ადამიანი, რომელმაც იცის უფრო მეტის დამალვა, ვიდრე იცის“.
„დიპლომატი შეკითხვაზე შეკითხვით პასუხობს“.

„დიპლომატია არის ხელოვნება აჩვენო ძალა მისი გამოყენების გარეშე“.

„დიპლომატი-ეს არის ადამიანი, რომელსაც ბევრს უხდის იმისათვის, რომ ბევრი იფიქროს მანამდე,
სანამ არაფერს არ იტყვის“.

„ელჩი არის განათლებული ჯენტლმენი, რომელსაც აგზავნიან უცხოეთში იმისათვის, რომ საკუთარი ქვეყნის სასარგებლოდ იცუროს“ . (გ. უოტონი).

„დიპლომატი, რომელიც ცრუობს ცუდად ასრულებს თავის მოვალეობებს. დიპლომატები ცხადია იტყუებიან, მაგრამ პროფესიონალი დიპლომატები არა“.

„რომ არ ყოფილიყო საელჩოები, საჭირო არ იქნებოდა მათი გამოგონება“ .
(ხ. ბუზინსკი)

„დიპლომატია არის ომის გაგრძელება სხვა საშუალებებით“ . (ჯოუ ენ ლაი)

„კარგ დიპლომატს ყოველთვის ახსოვს ,რა უნდა დაივიწყოს“ . (პ. ნიკოლსონი)

„ის, რაც ვერ გააკეთეს დიპლომატებმა მოლაპარაკებებზე, ჯარისკაცები გააკეთებენ ბრძოლის ველზე“ .

„დიპლომატები ისევე საჭირო არიან იმისათვის რომ დაიწყონ ომი, როგორც სამხედროები არიან საჭირო მის დასამთავრებლად“ . (უილ როჯერსი)

„ერთხელ რუსმა ელჩმა მითხრა: რას უჩივხართ? თქვენ უფრო მეტი დრო გქონდათ, ვიდრე ღმერთს. მე კი მას აუუხსენი, რომ ღმერთს ერთი დიდი უპირატესობა ჰქონდა: ის მართო მუშაობდა, გაეროს უშიშროების საბჭოსა და კომიტეტების გარეშე.“ (კოფი ანანი)

„დიპლომატიით ბევრის მიღწევა შეიძლება, მაგრამ დიპლომატიით ძალის პოზიციიდან კიდევ უფრო მეტის მიღწევა შეიძლება“ . (კოფი ანანი)

„დიპლომატია-ეს არის ტყუილის ხელოვნება, საკუთარი ქვეყნის საკეთილდღეოთ“.

„დიპლომატია ეს არის ძალის განეიტრალების ხელოვნება“.

„დიპლომატია იმაში მდგომარეობს, რომ სხვებს მისცე საშუალება მოიქცნენ ისე, როგორც შენთვის არის სასურველი“.

„დიპლომატი მოხერხებულად პასუხობს შეკითხვაზე, რომელზეც არ პასუხობს“.

„ელჩებს აგზავნიან საზღვარგარეთ იმიტომ, რომ სახლში ისინი არავის სჭირდება“.

„დიპლომატმა იცის ქალის დაბადების დღე, მაგრამ წარმოდგენა არა აქვს იმაზე, თუ რამდენი წლის არის ის“ (ანტონ იდენი)

„იქ, სადაც მთავრდება დიპლომატია, იწყება ომი.“

„ქალები დიპლომატიისათვის არიან შექმნილი. დიპლომატიაში ყველაზე მთავარია- მთაუერგო სხვას, რომ თქვენი იდეა-მისი იდეაა. ქალები კი სწორედ ასე მოქმედებენ“.

„დიპლომატის ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ თავის მთავრობას მოახსენოს თუ რა მოხდება ადგილსამყოფელ ქვეყანაში ერთი, ხუთი და ათი წლის შემდეგ, შემდეგ კი კიდევ ერთი, ხუთი და ათი წელი ამტკიცონ, თუ რატომ არ მოხდა ასე“ . (უ. ჩერჩილი)

„ტყუილს დიპლომატიაში და მოლაპარაკებებში ძალიან დიდი ზიანი მოაქვს“.

(ფ. კალიერნი)

„მოატყუო დიპლომატი ყველაზე ადვილია მაშინ, როცა მას სურს თქვენი მოტყუება“.

სპეცგამოშვება მოამზადეს საქართველოს საპატრიარქოს
წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის დიპლომატიური კლუბის წევრებმა:
მარი ნუსუბიძემ, ნატა ასათიანმა, ქეთი აფაქიძემ, ანა ჯაშიაშვილმა, საშა ჯორჯიკიამ, ნიკა ბედოევმა, თათია ხუნტუამ,
რევაზი ნადირაშვილმა, ლომიძე ელენემ, ხატია მელიქიძემ, გიორგი პაპუაშვილმა.

იდეის და პროექტის ავტორი: პროფესორი ავთანდილ კიკნაძე

დიზაინი და ფოტო მასალა: დიმიტრი გვიანიშვილი